

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 11 lipca 2008 r.

Nr 128

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA

2508 – Nr 234/XXII/08 Rady Miasta Żory z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na terenie Gminy Żory” 10047

2508

UCHWAŁA NR 234/XXII/08

Rady Miasta Żory

z dnia 29 maja 2008 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na terenie Gminy Żory”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142, z 2001 r., poz. 1591 z późn. zm.) art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), po zasięgnięciu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach

Rada Miasta
uchwała:

§ 1

1. Przyjąć „Gminny program opieki nad zabytkami na terenie Gminy Żory” na lata 2008-2012, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.
2. Przyjąć „Gminny program opieki nad zabytkami na terenie Gminy Żory – archeologia” na lata 2008-2012, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała niniejsza podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Koszyła

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 234/XXII/08
Rady Miasta Żory
z dnia 29 maja 2008 r.**

Gminny program opieki nad zabytkami na terenie Żor SPIS TREŚCI

- I. CEL, ZAKRES OPRACOWANIA, PODSTAWY PRAWNE, ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE
 - I.I. Zakres opracowania
 - I.II. Cel programu
- II. FORMA
- III. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
- IV. HISTORYCZNE DOMINANTY PRZESTRZENNE – ZABUDOWA HISTORYCZNA
- V. ZAKRES PRAWNY OCHRONY OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH NA TERENIE ŻOR
 - V.I. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków „A” województwa śląskiego
- VI. KATALOG OBIEKTÓW – KUBATURA I MAŁA ARCHITEKTURA
 - VI.I. Tabela obiektów – kubatura
 - VI.II. Tabela obiektów – mała architektura
- VII. WYTYCZNE URBANISTYCZNE
 - VII.I. Wytyczne konserwatorskie
- VIII. OBIEKTY OKREŚLAJĄCE PRZESTRZEŃ HISTORYCZNĄ I KOMPOZYCYJNĄ MIASTA
 - VIII.I. Tabela obiektów – urbanistyka i kubatura
 - VIII.II. Tabela obiektów – mała architektura
- IX. WNIOSKI I PROPOZYCJE DO PROGRAMU OCHRONY ZABYTKÓW MIASTA ŻORY
- X. TYPOLOGIA ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH
- XI. TYPOLOGIA „MAŁEJ ARCHITEKTURY”
- XII. RAMOWE WYTYCZNE KONSERWATORSKIE DO PROGRAMU OCHRONY OBIEKTÓW I ZESPOŁÓW PRZESTRZENNYCH O SZCZEGÓLNYM WALORZE ZABYTKOWYM
- XIII. PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW A STRATEGIA ROZWOJU GMINY
 - XIII.I. Zamierzenia miasta
- XIV. TABELA – DANE O OBIEKTACH WEDŁUG GMINNEJ EWIDENCJI
- XV. ARCHEOLOGIA
- XVI. SPISY
 - XVI.I. Spis ilustracji
- XVII. LITERATURA

I. CEL, ZAKRES OPRACOWANIA, PODSTAWY PRAWNE, ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta Żory opracowany został na lata 2008-2012. Jego powstanie i przyjęcie w postaci uchwały Rady Miasta Żory wynika z zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), zwanej dalej „Ustawą o zabytkach”.

Jak stanowi to ustawa o zabytkach jego zapisy będą podstawowym narzędziem władz miasta w realizacji wszelkich przedsięwzięć wynikających z zapisów prawa, zapewnienia niezbędnych środków i narzędzi, aby umożliwić jego wykonanie w latach 2008-2012. Po okresie jego obowiązywania będą przedmiotem oceny stopnia jego realizacji i weryfikacji celem przyjęcia kolejnego.

I.1. Zakres opracowania.

Program obejmuje obszar miasta Żory (w granicach powiatu grodzkiego ustanowionego 1 stycznia 1999 roku) obowiązujący w dniu jego ustanowienia.

Podstawą dla sporządzenia niniejszego programu było opracowanie – zgodnie z zapisem art. 21 w/w ustawy – ewidencji obiektów zabytkowych na obszarze administracyjnym miasta Żory zwanej dalej „ewidencją”.

Opracowanie to zostało wykonane w 2007 roku na zlecenie Urzędu Miasta Żory przez Pracownię ABAKUS z Chorzowa i stanowi integralną część niniejszej uchwały.

I.1.1. Cel programu.

Celem Programu zgodnie z zapisami ustawy o zabytkach jest:

1. włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
2. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
6. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu kierowano się także zasadą, iż integralną częścią każdego z obiektów wymienionych w ewidencji zgodnie z zapisami artykułu 6 § 1 pkt. 2 ustawy o zabytkach są ruchomości. Z tego też powodu wszelkie działania przy nich podejmowane wiążą się integralnie z realizacją zapisów niniejszego programu, ponieważ stanowią elementy dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w obszarze opracowania.

W charakterze materiałów pomocniczych przedmiotowej dokumentacji wykorzystano m.in.:

1. **1996 r.**
Katalog obiektów zabytkowych na terenie miasta Żory – dokumentacja fotograficzna.
2. **1997 r.**
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żory oraz opracowane przez zespół Pracowni „Abakus”:
3. **1998 r.**
Inwentaryzację krzyży i kaplic przydrożnych Żor wraz z wytycznymi konserwatorskimi.
4. **1998 r.**
Karty Ewidencyjne Zabytków Architektury i Budownictwa z terenu miasta Żory:
 - Kościół p.w. św. Filipa i Jakuba – Żory ul. Garncarska 16
 - Kościół ewangelicko-augsburski p.w. Zbawiciela – Żory ul. Osieńska 4
 - Pałac w Rogoźnej – Żory ul. Wodzisławska 111
 - Budynek przy ul. Szeptyckiego 4 – Żory
 - Budynek przy ul. Szeptyckiego 12 – Żory
 - Budynek mieszkalny przy ul. Męczenników Oświęcimskich 32- Żory
 - Budynek gospodarczy przy ul. Męczenników Oświęcimskich 32- Żory
 - Budynek przy ul. Dolne Przedmieście 5 - Żory
 - Budynek przy ul. Rynek 1 - Żory
 - Budynek przy ul. Rynek 12 - Żory
 - Budynek przy ul. Szerokiej 8 - Żory
 - Budynek przy ul. Murarskiej 33 - Żory
 - Budynek przy ul. Szeptyckiego 6 - Żory
 - Budynek Miejskiego Domu Kultury – Żory ul. Dworcowa 1
 - Budynek Miejskiego Domu Kultury – Żory ul. Dolne Przedmieście 1
 - Budynek przy ul. Szerokiej 7 - Żory
 - Budynek przy ul. Szerokiej 7a - Żory
 - Budynek przy ul. Dworcowej 6 - Żory
5. **1999 r.**
Program rewitalizacji ul. Murarskiej wraz z przyległościami w Żorach.
6. **2001 r.**
Powiatowy katalog obiektów zabytkowych w Żorach dla 75 wytypowanych obiektów.
7. **2002 r.**
Dokumentację konserwatorską oraz Kartę Ewidencyjną Zabytków Architektury i Budownictwa dla cmentarza żydowskiego zlokalizowanego w Żorach przy ul. Cmentarnej.
8. **2004 r.**
Dokumentację konserwatorską budynku zlokalizowanego przy ul. Murarskiej 33 w Żorach.
9. **2004 r.**
Ewidencję obiektów zabytkowych na terenie gminy Żory (Katalog I – Architektura, Katalog II – Mała architektura, Część kartograficzna).

Zarówno opracowany program, jak i ewidencja nie mają charakteru studium, czy też analizy struktury urbanistycznej i architektonicznej miasta Żory. Jednym z jego zasadniczych celów jest istotne zmniejszenie zagrożeń dla substancji zabytkowej i docelowe doprowadzenie do ich likwidacji (np. brak wystarczających informacji co do przedmiotu ochrony i jego identyfikacji, sukcesywne podnoszenie skuteczności funkcjonowania prawa, wykorzystanie programów integracyjnych wynikających z przynależności do Unii Europejskiej, harmonijne powiązanie wymogów ochrony środowiska z zagadnieniem szerokiej dostępności obiektów zabytkowych dla turystyki).

Na podstawie dokonanej inwentaryzacji substancji zabytkowej oraz prospekcji terenu, skoncentrowano się na sporządzeniu wytycznych konserwatorskich, zarówno w odniesieniu do układu przestrzennego całego miasta, jak i względem analizy obiektów o szczególnym walorze zabytkowym. Celem ich jest:

1. ochrona zabytkowych układów przestrzennych,
2. prowadzenie "polityki" remontowo - konserwatorskiej z możliwością etapowania prac,
3. kształtowanie wizerunku plastycznie - estetycznego w oparciu o przesłanki konserwatorskie historycznej zabudowy miasta,
4. stworzenie jednolitej dokumentacji dla wytypowanych budynków w obszarze opracowania,
5. określenie stanu zachowania układu przestrzennego miasta oraz waloryzacja jednostkowych obiektów,
6. sformułowanie generalnych wytycznych konserwatorskich obejmujących problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego na obszarze miasta,
7. wytypowanie obiektów o największej wartości i najbardziej zagrożonych do przyszłego procesu remontowo - konserwatorskiego,
8. wskazanie na obiekty, które z uwagi na swe wartości i znaczenie winny być chronione według zasad ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jak i tych które należy wyłączyć spod wcześniej określonych rygorów.

Celem niniejszego opracowania jest także powiązanie dotychczas stosowanych w opracowaniach planistycznych pojęć stref ochrony konserwatorskiej i sposobu ich rozumowania z wprowadzonymi w aktualnych uwarunkowaniach ustawowych pojęciami.

W aspekcie tego artykułu ustawy o zabytkach należy także wyjaśnić zagadnienie stosowanego w opracowaniu określenia „objąć ochroną prawną”. Jest to kryterium ogólne odnoszące się do obiektów posiadających wartość zabytkową.

Obecna ustawa o zabytkach różnicuje zakres ochrony każdego z obiektów i hierarchizuje go.

Formami ochrony zabytków są:

1. wpis do rejestru zabytków;
2. uznanie za pomnik historii;
3. utworzenie parku kulturowego;
4. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Obiekty wymienione w niniejszym opracowaniu, jako posiadające walor zabytkowy są objęte ochroną. Kryteria określające walor zabytkowy i różnicujące stan zachowania są jedynie elementem pomocniczym i nie mogą służyć za argument do zaniechania ochrony obiektu objętego niniejszą ewidencją. Z tego też powodu należy opracować do nich szczegółowe karty ewidencyjne. Wobec części z nich rozpoczęto procedurę uzyskania zgody na rozbiórkę (np. ul. Ogrodowa 21 – k. 73). Wskazane jest wykonanie dokumentacji zachowawczej w formie białych kart ewidencyjnych.

Szczególną formę ochrony stanowi wpis do rejestru zabytków typu „A” (zabytki nieruchome) lub „B” (zabytki ruchome) województwa śląskiego. Wpis winien obejmować obiekty o najwyższych walorach.

Biorąc powyższe pod uwagę ochroną objęto również obiekty, które odzwierciedlają historyczny typ zabudowy miasta, np. budynki: ul. Boguszowicka 21, ul. Dębowa 4-6, ul. Dworcowa 9, ul. Kościuszki 14, ul. Murarska 1, ul. Rybnicka 51, ul. Rynek 3, ul. Szeroka 15, ul. Zostawa 9. Problem ten dotyczy także obiektów tzw. małej architektury, np. krzyże przy ul. Boguszowickiej 94, ul. Gajowej/Zwycięstwa, Nepomucena, ul. Wodzisławskiej/Ptasiej 3. Są to w większości obiekty usytuowane w miejscu istniejących wcześniej, kontynuujące tradycję kultu religijnego.

W ocenie stanu zachowania obiektów kierowano się stanem obecnym. Zawilgośnienie elewacji (np. Rynek 10) lub budynku (np. Rynek 23) i związane z tym np. znaczne spękania tynków, czy też uszkodzenia wystroju klasyfikowały stan zachowania jako zły. Analogiczna klasyfikacja wystąpiła w odniesieniu do małej architektury.

Dokumentacja obejmuje teren miasta Żor, w granicach powiatu grodzkiego ustanowionego 1 stycznia 1999 roku.

II. FORMA

Dokumentacja posiada formę katalogu kart ewidencyjnych dla poszczególnych obiektów wraz z dokumentacją fotograficzną i kartograficzną. Część katalogową – w formie odrębnego tomu - poprzedza wstęp historyczno - formalny oraz wnioski i wytyczne konserwatorskie, których celem jest stosowanie jednolitych zasad postępowania zarówno w odniesieniu do pojedynczych obiektów, jak i zespołów przestrzennych.

Każda z kart ewidencyjnych zawiera następujące informacje:

1. obiekt
2. obecna funkcja
3. materiał
4. datowanie
5. miejscowość
6. gmina
7. powiat
8. województwo
9. kod pocztowy
10. adres
11. lokalizacja
12. lokalizacja archeologiczna
13. numer ewidencyjny działki
14. własność

15. rodzaj użytkowania
16. informacja o ochronie
17. stan zachowania
18. rodzaje zagrożeń
19. wpisujący dane
20. data wykonania ewidencji
21. uwagi

III. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Ilustracja 1. Widok na stare miasto od strony południowej

Miasto Żory leży na południowym obrzeżu centralnej części województwa śląskiego, w odległości: 36 km od Katowic, 20 km od Piszczyny, 40 km od Cieszyńska, 12 km od Rybnika. Miasto zlokalizowane w dolinie rzeki Rudy (dopływ rzeki Odry) oraz założonych na jej brzegach zespołów starów hodowlanych. Obszar, na którym jest użytkowane ma zasadniczo płaski, równinny charakter. Od północy, wschodu i zachodu miasto otaczają kompleksy lasów przynależne do zespołu tzw. lasów rudzka – puszczyskich.

Żory po reformie administracyjnej z 1975 roku należały terytorialnie do województwa katowickiego. Od 1999 roku miasto posiada statut powiatu grodzkiego żorskiego, w województwie śląskim. Obszar miasta obejmuje 65 km².

Przez jego teren przebiega ciąg regionalnych połączeń drogowych i kolejowych południowej części województwa śląskiego, w układzie północ – południe i wschód – zachód. To między innymi: drogi krajowe i wojewódzkie: Nr DK 81 Katowice – Wisła – Cieszyn i Nr DW 935 Rybnik – Pszczyna oraz powiązane z nimi drogi lokalne w kierunkach: Knuruwa (DW 934), Jastrzębia Zdroju i Wodzisławia Śląskiego (DW 932), ponadto linie kolejowe łączące Żory z Jastrzębiem i Wodzisławiem Śląskim oraz Rybnik z Pszczyną.

Część miasta od północnego – zachodu graniczy lub sąsiaduje z parkiem krajobrazowym: *Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich* (Rozp. nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r (Dz. Urz. Woj. Katowickiego z 1993r nr 15*, poz. 130) zm. Rozp. Nr 37/2000 Woj. Śląskiego z 28 sierpnia 2000 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2000r nr 35, poz. 548) o powierzchni całkowitej 49. 387,04ha.

Planowanym elementem, który odegra istotną rolę w dalszym rozwoju i funkcjonowaniu układu przestrzennego Żor będzie przeprowadzenie po zachodnim obrzeżu miasta, a zarazem powiatu autostrady A-1 OSTRAWA – GDĄŃSK. Wiązać się z tym będzie przebudowa i modernizacja układu przestrzennego miasta. Dojdzie konieczność stworzenia nowych powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych z Orzeszem, Mikołowem, Pszczyną, Cieszynem, Jastrzębiem Zdrojem i Wodzisławiem Śląskim. Realizacja tego traktu komunikacyjnego daje szansę stworzenia nowych impulsów dla rozwoju miasta.

Ilustracja 2. Żory - strona południowa - wschód

W granicach administracyjnych Żor występujące są następujące przestrzenie struktury historyczne:

1. Żory
2. Folwarki
3. Kleszczówka
4. Kleszczów
5. Baranowice
6. Osiny
7. Rogoźna
8. Rół
9. Rowień

Wzmiankowane są one w źródłach historycznych od XIV wieku.

Obecnie odczytanie znięgu obszaru tych jednostek staje się bardzo utrudnione. Spowodowane jest to postępującym procesem integracji poszczególnych obsza-

rów w granicach miasta. Przykładem tego są np. FOLWARKI i ROWIEŃ, gdzie z uwagi na zabudowywanie pustych obszarów między obu historycznymi strukturami doszło do zlania się ich w całość. Pozostały jedynie nazwy historyczne, o których informują np. napisy na obiektach małej architektury znajdujące się w przedmiotowym obszarze, który dzisiaj tworzy jeden teren. Należy pamiętać również o procesie modernizacji dzielnicy i przekształceniu układu przestrzennego, m.in. tzw. „siatki ulic”.

Tożsamość kulturową obecnego miasta kształtowali do 1945 roku, obok wyznawców kościoła rzymsko – katolickiego także wyznawcy kościoła ewangelicko – augsburskiego oraz judaizmu, ponadto społeczności posługujące się językami: niemieckim i jidysz.

Obecna struktura przestrzenna miasta to efekt jego odbudowy po katastrofalnych zniszczeniach w 1945 roku, jak i gwałtownej rozbudowy oraz przekształceń układu przestrzennego i wielokrotnego powiększenia się obszaru miasta w latach 1970 – 1990. Istotną rolę w tym procesie odegrał znaczny wzrost liczby mieszkańców. Jednym z negatywnych efektów tych przekształceń to zdominowanie sylwetki przestrzennej miasta przez wielkie osiedla – "blokowiska" powstałe wzdłuż osi ulic (alei): Zwycięstwa – Zjednoczonej Europy – Armii Ludowej.

Dzisiejsze centrum Żor to historyczny układ przestrzenny miasta lokacyjnego (w granicach średniowiecznego układu, ustanowionego przywilejem lokacyjnym z 1272 roku), w formie owalu, o zachowanym rozplanowaniu (siatka ulic) wyznaczony układem ulic: MĘCZENNIKÓW OŚWIECIMSKICH – A. BISKUPA – OGRODOWA. Uwzględniając jednak proces równoległego ukształtowania się przedmieść, które nie były już chronione murami obronnymi np. w rejonie DOLNEGO i GÓRNEGO PRZEDMIEŚCIA zasięg tego obszaru wyznaczają ulice: Męczenników Oświęcimskich – Dolne Przedmieście – Pszczyńska – Huloki – Stodolna – Al. Niepodległości.

Ilustracja 3. Żory - strona zachodnia

Zasadniczy wpływ na rozwój i stopień zachowania układu przestrzennego miasta lokacyjnego miały pożary i zniszczenia wojenne. Największe zniszczenia zanotowano w latach 1661, 1807 i 1945. Efektem pożaru w 1807 roku była sukcesywna, prowadząca do całkowitej wymiany substancji budowlanej miasta – z drewnianej, na murowaną oraz zastąpienie układu szczytowego zabudowy układem kalenicowym. W tym też okresie sukcesywnie likwidowano pierwotne mury obcenne. Pożar w 1945 roku, który był skutkiem działań wojennych, spowodował zniszczenie historycznego układu przestrzennego miasta w około 80 %. Doprowadziło to do niemal całkowitej wymiany substancji budowlanej w obrębie historycznego, średniowiecznego układu lokacyjnego.

Najcenniejsze elementy zachowanej historycznej struktury przestrzennej układu lokacyjnego to:

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA WRAZ ZE STARYM CMENTARZEM PARAFIALNYM (W OBECNEJ FORMIE Z 1824 R.)

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA IM. ZBAWICIELA I PARAFII EWANGELICKO – AUGSBURSKIEJ WRAZ Z CMENTARZEM PARAFIALNYM (FUNDACJA –1851R.)

ZABUDOWA ULIC: SZEPTYCKIEGO, SZEROKIEJ, MURARSKIEJ

MURY OBRONNE – ZACHOWANY CZYTELNY ZARYS NA CAŁYM OBWODZIE UKŁADU

KAPLICA P.W. ŚW. JANA NEPOMUCENA, TZW. KOŚCIÓLEK

Zabudowa pozostałych kwartałów ulic zdominowana jest przez budynki i zespoły powstałe w latach 1950 – 1970, bardzo często negujących uwarunkowania historyczne np. zabudowa willowa typu rozproszonego (przykład: ul. Garncarska na odcinku ulic: Klimka – Moniuszki, ulice: Ogrodowa, Biskupa).

Od 1990 roku zabudowa historycznych jednostek przestrzennych obecnego miasta podlega ponownie intensywnemu procesowi modernizacji i przebudowy, często według indywidualnych gustów inwestorów, sprzecznie z zasadami zmierzającymi do porządkowania przestrzennego obszaru miasta. Skutkiem tych działań jest zarówno nieodwracalne przekształcanie obiektów prowadzące do utraty ich wartości zabytkowych, np. budynki przy ul. Szerokiej 7 – 7 A, 12, 14, 20, ul. Murarskiej 11, 13, 35 (obiekty wpisane do rejestru zabytków), jak i pogłębianie się wrażenia chaosu przestrzennego np. ulice: Dworcowa, Dolne Przedmieście.

Żory - w odróżnieniu od innych okolicznych miast (np. Rybnika) - nie uległy radykalnej transformacji w efekcie procesu industrializacji Górnego Śląska dokonanej w latach ok. 1800 – 1918, pomimo tego, iż do dzisiejszego dnia zachowały się takie obiekty jak GICHTA czy też kompleks HUTY PAWŁA. Proces ten nastąpił później, w latach 1960 – 1980. Transformacja wraz z gwałtownym rozwojem miasta Jastrzębie Zdrój i Rybnika oraz wytyczeniem nowych szlaków komunikacyjnych (np. Trasa Katowice – Wisła /DK 81/) doprowadziły także do zatarcia granic pierwotnie samodzielnych historycznych jednostek przestrzennych - wiejskich układów ruralistycznych, znajdujących się obecnie na obszarze miasta. Ich historyczna struktura uległa podobnym procesom wymiany, jak określono to w odniesieniu do średniowiecznego układu lokacyjnego.

Przedmiotem szczególnej ochrony winna być zatem sylweta opisanego powyżej układu lokacyjnego miasta, oraz pola jej ekspozycji (zwłaszcza od strony wschodniej i południowej).

Istotny element ochrony powinny stanowić założenia przyrodniczo – krajobrazowe niejednokrotnie o charakterze historycznym. Należą do nich m.in. obszar i otoczenie cmentarzy żorskich (ul. Cmentarna, ul. Klimka, ul. Osieńska), założenia parkowe, m.in. przy ul. Zamkowej i ul. Brodeckiej 16, otoczenie założenia Gichta, założenie parkowo – leśne z aleją dębową na Kleszczówce, założenie parkowe przy ul. Wodzisławskiej 111, ul. Kasztanowej 15, itd...

IV. HISTORYCZNE DOMINANTY PRZESTRZENNE – ZABUDOWA HISTORYCZNA

Z punktu widzenia analizy przestrzennej zabudowy miasta Żor, należy wyróżnić obszar średniowiecznego układu lokacyjnego miasta.

1. zespół kościoła parafialnego Św. Św. Filipa i Jakuba wraz z cmentarzem przykościelnym,
2. mury obronne,
3. zespół kościoła ewangelicko - augsburskiego imienia Zbawiciela,
4. kaplica św. Jana Nepomucena na ulicy Murarskiej.

W pozostałych jednostkach historycznych wchodzących w skład obecnego miasta trudno odczytać historyczne dominanty przestrzenne. Wskazać można natomiast

miast obiekty, które odgrywają istotną rolę w aspekcie kompozycyjnym poza centrum przedmiotowego obszaru. Są to:

1. zespół pałacowy przy ul. Zamkowej,
2. zespół pałacowy przy ul. Wodzisławskiej 111,
3. zespół dworski przy ul. Brodeckiej 16.

V. ZAKRES PRAWNY OCHRONY OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH NA TERENIE ŻOR

V.I. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków „A” województwa śląskiego.

Na obszarze objętym przedmiotem opracowania, następujące budynki wymienione w ewidencji zostały wpisane do niniejszego rejestru:

Lp.	Jednostka administracyjna	Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków Data wpisu	Czas powstania Autor Styl
1.	Żory - Baranowice miasto Żory powiat Żory		Pałac	A/542/66 16 II 1966	Z XVII wieku, rozbudowany w XIX wieku Późnoklasycystyczny
2.	Żory miasto Żory powiat Żory		Kościół parafialny pod wezwaniem świętych Filipa i Jakuba	A/573/66 16 II 1966	Z XV wieku Gotycki
3.	Żory miasto Żory powiat Żory		Mury obronne – zachowane fragmentarycznie wzdłuż ulicy Ogrodowej i Męczenników Oświęcimskich	A/574/66 16 II 1966	Z XIV wieku Gotyckie

4.	Żory miasto Żory powiat Żory		<i>Plebania przy kościele parafialnym pod wezwaniem świętych Filipa i Jakuba</i>	A/575/66 16 II 1966	Z XIX wieku Klasyceistyczna
5.	Żory miasto Żory powiat Żory	Rynek 12	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/576/66 16 II 1966	Z XIX wieku
6.	Żory miasto Żory powiat Żory	Rynek 23	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/577/66 16 II 1966	Z XIX wieku Zniszczony w 1945 roku i odbudowany
7.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 7 (dawna ulica Armii Czerwonej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	578/66 16 II 1966	Z XIX wieku
8.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 12 (dawna ulica Armii Czerwonej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/579/66 16 II 1966	Z XIX wieku
9.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 14 (dawna ulica Armii Czerwonej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/580/66 16 II 1966	Z XIX wieku
10.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 16 (dawna ulica Armii Czerwonej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/581/66 16 II 1966	Z XIX wieku
11.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 20 (dawna ulica Armii Czerwonej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/582/66 16 II 1966	Z XIX wieku
12.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Bramkowa 1	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/583/66 16 II 1966	Z XIX wieku
13.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Dworcowa 1	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/584/66 16 II 1966	Z XIX wieku Klasyceistyczny
14.	Żory miasto Żory powiat Żory		<i>Układ urbanistyczny miasta Żory</i> Granice ochrony obejmują całość zespołu urbanistycznego, zamkniętego ulicami: Biskupa, Ogrodową, Męczenników Oświęcimskich i Nerlicha	A/585/66 16 II 1966	
15.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Murarska 11	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/586/66 16 II 1966	Z XIX wieku
16.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Murarska 13	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/587/66 16 II 1966	Z XIX wieku
17.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Murarska 19	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/588/66 16 II 1966	Z XIX wieku
18.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Dworcowa 6	<i>Szkoła muzyczna</i>	A/174/06 20 II 2006	Z XIX wieku
19.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Murarska 35	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/590/66 16 II 1966	Z XIX wieku
20.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Murarska 37	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/591/66 16 II 1966	Z XIX wieku
21.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeptyckiego 6	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/592/66 16 II 1966	Około połowy XIX wieku Bez wyraźnych cech stylowych
22.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeptyckiego 9	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/593/66 16 II 1966	Z XIX wieku Klasyceistyczny
23.	Żory – Rowień miasto Żory powiat Żory		<i>Kaplica przydrożna</i>	A/601/66 17 III 1966	Z XIX wieku Barokowo-klasyceistyczna
24.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeptyckiego 4 (róg ulicy Kaczej)	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/604/66 17 III 1966	Z XIX wieku Klasyceistyczny
25.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeptyckiego 12	<i>Budynek</i>	A/1547/94 3 X 1994	Z XIX wieku
26.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Wodzisławska 111	<i>Pałac (zamieszkały)</i>	A/155/94 23.XII 1994	Z końca XIX wieku w stylu historycznym z elementami neoklasycyzmu
27.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Osieńska/ Kościuszki (Wjazdowa)	<i>Zespół zabudowy kościoła ewangelicko-awgusberskiego</i>	A/98/03 7 XI 2003	Kościół – 1929-31 modernizm, neobarok, Parafia – 1907, styl historyczny, styl narodowy
28.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Dolne Przedmieście 1	<i>Budynek administracyjny – usługowy (Miejski Ośrodek Kultury)</i>	A/169/06 20 II 2006	1954 – 1956 neorenesans
29.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Dolne Przedmieście 5	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/170/06 20 II 2006	2 połowa XIX wieku, eklektyzm z elementami neomanieryzmu

30.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Męczenników Oświęcimskich 32	<i>Zespół zabudowy:</i> -budynek mieszkalny (willa) -altana -ogród -ogrodzenie	A/171/06 20 II 2006	Willa – 1908 elementy historyzmu i neomanieryzmu altana - neomanieryzm
31.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 7 a	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/172/06 20 II 2006	Połowa XVIII wieku
32.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Szeroka 8	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/173/06 20 II 2006	3 ćw. XIX wieku
33.	Żory miasto Żory powiat Żory	Ulica Rynek 1	<i>Budynek mieszkalny</i>	A/500/66 2 XI 1966	XIX wiek
34.	Czerwionka-Leszczyne gmina Czerwionka-Leszczyne powiat Rybnicki	Ulica Gichta	<i>Gichta – pozostałość po zabudowaniach huty Waleska</i>	A/599/66 17 III 1966	Z XIX wieku Klasyceistyczna

VI. KATALOG OBIEKTÓW – KUBATURA I MAŁA ARCHITEKTURA

TABELA – wykaz obiektów na terenie Żor z określeniem ich stanu zachowania oraz waloryzacją.

W celu sporządzenia obecnej dokumentacji określającej zasoby zabytkowe gminy Żory przeprowadzono penetrację terenu oraz zweryfikowano dotychczasowe opracowania zabytków podlegających rygorom konserwatorskim na w/w terenie.

Przeprowadzono również ogólną waloryzację obiektów w przedmiotowym terenie. Zastosowano podział na obiekty posiadające walor zabytkowy oraz obiekty reprezentujące historyczny typ zabudowy tożsame dla kultury lokalnej.

Obok wartości zabytkowych obiekty i obszary posiadają również nierzadko wartość historyczną, związaną z osobą lub osobami oraz wydarzeniami historycznymi. Taki charakter posiada m.in. układ przestrzenny miasta lokacyjnego Żor, założenie pałacowe przy ul. Zamkowej w Baranowicach, założenie dworskie przy ul. Brodeckiej w Roju, itd.

W opracowaniu ujęto również obiekty, które na skutek licznych zabiegów budowlanych utraciły cechy zabytku. Część obiektów powstała po 1945 roku w miejscu zniszczonych, nieistniejących utrzymując ich charakter i kontekst przestrzenny oraz estetyczny. Część obiektów małej architektury, które znalazły się w niniejszym opracowaniu pozbawiona jest walorów zabytkowych. Stanowią one jednak istotny element układu przestrzennego. Często mają charakter kulturowy. Posiadają wartość artystyczną. Niejednokrotnie nawiązują charakterem do obiektów historycznych, co predysponuje do objęcia ochroną.

VI.I. Tabela obiektów – kubatura.

lp.	funkcja	adres	stan zachowania	waloryzacja
1	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Bażancia 1	średni	dobry
2	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. A. Biskupa 2	średni	dobry
3	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Boguszowicka 8	zły	dobry
4	BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY	ul. Boguszowicka 21	średni	dobry
5	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Boguszowicka 45	średni	dobry
6	ZESPÓŁ BUDYNKÓW DAWNEJ FABRYKI ROWERÓW	ul. Boryńska 7	dobry	dobry
7	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Bramkowa 1	dobry	dobry
8	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Bramkowa 2	dobry	dobry
9	ZESPÓŁ DWORKU I FOLWARKU	ul. Brodecka 16 / Świerkłańska	średni	dobry
10	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Chopina 6	średni	dobry
11	CMENTARZ WYZNANIA MOJŻESZOWEGO	ul. Cmentarna	zły	dobry
12	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dębowa 4-6	dobry	dobry
13	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dębowa 13	dobry	dobry
14	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dębowa 16	dobry	dobry
15	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dolne Przedmieście 1	dobry	dobry
16	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dolne Przedmieście 2	średni	dobry
17	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dolne Przedmieście 5	średni	dobry
18	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 1	dobry	dobry
19	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 5	zły	dobry

20	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dworcowa 6	dobry	dobry
21	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 7	średni	dobry
22	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Dworcowa 9	średni	dobry
23	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dworcowa 8	zły	dobry
24	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 11	średni	dobry
25	BUDYNEK HANDLOWO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 13	średni	dobry
26	BUDYNEK MIESZKALNO - HANDLOWY	ul. Dworcowa 23	średni	dobry
27	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dworcowa 31	średni	dobry
28	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dworcowa 33	średni	dobry
29	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dworcowa 35	średni	dobry
30	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Fabryczna 8	zły	dobry
31	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Garncarska 5	średni	dobry
32	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	ul. Garncarska 16	dobry	dobry
33	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO - PROBOSTWO	ul. Garncarska 16	dobry	dobry
34	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Garncarska 22	średni	dobry
35	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Garncarska 26	dobry	dobry
36	DAWNY PIEC HUTNICZY	Gichta	destrukcyjny	dobry
37	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Główna 144	destrukcyjny	dobry
38	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Górne Przedmieście 2	średni	dobry
39	„BIES”	ul. Kasztanowa 15	dobry	dobry
40	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Kościuszki 3	dobry	dobry
41	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Kościuszki 9	średni	dobry
42	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Kościuszki 14	dobry	dobry

43	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Kościuszki 18	średni	dobry
44	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Kościuszki 22	dobry	dobry
45	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Kościuszki 105	średni	dobry
46	KOŚCIÓŁ PAR. EW. - AUGSB.	ul. Kościuszki / Osińska 4	dobry	dobry
47	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Koszarowa 1-4	średni	dobry
48	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Męczenników Oświęcimskich 5	dobry	dobry
49	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Męczenników Oświęcimskich 32	średni	dobry
50	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Męczenników Oświęcimskich 44	średni	dobry
51	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Miarki 6	średni	dobry
52	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Miarki 12	dobry	dobry
53	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Miarki 13	średni	dobry
54	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Miarki 17	dobry	dobry
55	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Mikołowska 2	średni	dobry
56	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Mikołowska 4	średni	dobry
57	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Mikołowska 7a	średni	dobry
58	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Mikołowska 15	dobry	dobry
59	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Mikołowska 20	średni	dobry
60	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Mikołowska 28	średni	dobry
61	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 24-24a	średni	dobry
62	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 26	średni	dobry
63	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 28-28d	średni	dobry
64	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 1	średni	dobry
65	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 9	zły	dobry
66	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 11	średni	dobry

67	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 13	dobry	dobry
68	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 15	zły	dobry
69	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 17	zły	dobry
70	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 19	średni	dobry
71	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 35	dobry	dobry
72	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 37	zły	dobry
73	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 41	dobry	dobry
74	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Ogrodowa 21	dobry	dobry
75	BUDYNEK PROBOSTWA PAR. EW. - AUGSB.	ul. Osińska 4	dobry	dobry
76	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Paderewskiego 3	średni	dobry
77	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Piaskowa 4	dobry	dobry
78	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Piaskowa 6	średni	dobry
79	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Piaskowa 10	dobry	dobry
80	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Piaskowa 12	dobry	dobry
81	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Powstańców 2-2a	dobry	dobry
82	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Pszczyńska 2-4-6	dobry	dobry
83	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Pszczyńska 9	średni	dobry
84	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Pszczyńska 39	dobry	dobry
85	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Pszczyńska 56	dobry	dobry
86	BUDYNEK MIESZKALNY ZABUDOWANIA GOSPODARCZE	ul. Pszczyńska 57	zły	dobry
87	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rolnicza 1	zły	dobry
88	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rolnicza 5	dobry	dobry
89	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rolnicza 13	dobry	dobry

90	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ -KLASZTOR	ul. Rybnicka 17	dobry	Wartość zabytkowa
91	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 51	dobry	Wartość zabytkowa
92	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 66a	średni	Wartość zabytkowa
93	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 106	dobry	Wartość zabytkowa
94	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 153	dobry	Wartość zabytkowa
95	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 164	dobry	Wartość zabytkowa
96	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 169	dobry	Wartość zabytkowa
97	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rybnicka 224	dobry	Wartość zabytkowa
98	DAWNA ŚWIETLICA	ul. Rybnicka 249 / Wiejska 1	dobry	Wartość zabytkowa
99	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 1	dobry	Wartość zabytkowa
100	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 2	dobry	Wartość zabytkowa
101	KAMIENICA MIESZKALNO – MIESZKALNO – USŁUGOWA	ul. Rynek 3	dobry	Wartość zabytkowa
102	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Rynek 9	dobry	Wartość zabytkowa
103	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 10	dobry	Wartość zabytkowa
104	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Rynek 11	dobry	Wartość zabytkowa
105	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 12	dobry	Wartość zabytkowa
106	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ - KOŚCIÓŁ	ul. Rynek 23	dobry	Wartość zabytkowa
107	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Stawowa 1	średni	Wartość zabytkowa
108	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 4	dobry	Wartość zabytkowa
109	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 6	zły	Wartość zabytkowa
110	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 9	średni	Wartość zabytkowa
111	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 11	średni	Wartość zabytkowa

112	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 12	dobry	Wartość zabytkowa
113	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 14	średni	Wartość zabytkowa
114	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 19	dobry	Wartość zabytkowa
115	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 27	średni	Wartość zabytkowa
116	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 31	średni	Wartość zabytkowa
117	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 7	zły	Wartość zabytkowa
118	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 7a	zły	Wartość zabytkowa
119	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 8	średni	Wartość zabytkowa
120	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 9	średni	Wartość zabytkowa
121	KAMIENICA MIESZKALNO - USŁUGOWA	ul. Szeroka 10	średni	Wartość zabytkowa
122	KAMIENICA MIESZKALNO - USŁUGOWA	ul. Szeroka 11	średni	Wartość zabytkowa
123	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 12	dobry	Wartość zabytkowa
124	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 14	dobry	Wartość zabytkowa
125	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 15	dobry	Wartość zabytkowa
126	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 16	dobry	Wartość zabytkowa
127	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 20	dobry	Wartość zabytkowa
128	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 28	dobry	Wartość zabytkowa
129	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Tęczowa 1	dobry	Wartość zabytkowa
130	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Wodzisławska 10	średni	Wartość zabytkowa
131	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 33	dobry	Wartość zabytkowa
132	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 37	dobry	Wartość zabytkowa
133	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 78	dobry	Wartość zabytkowa
134	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 95	zły	Wartość zabytkowa
135	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 102	dobry	Wartość zabytkowa

136	ZESPÓŁ DAWNEGO PALACU I FOLWARKU – OBECNIE BUDYNKI MIESZKALNE I GOSPODARCZE	ul. Wodzisławska 111	zły	Wartość zabytkowa
137	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 134	dobry	Wartość zabytkowa
138	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Wodzisławska 170	dobry	Wartość zabytkowa
139	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wysoka 2	dobry	Wartość zabytkowa
140	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wysoka 10	dobry	Wartość zabytkowa
141	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wyzwolenia 30	zły	Wartość zabytkowa
142	ZESPÓŁ DAWNEGO PALACU I BUDYNKÓW DAWNEGO FOLWARKU	ul. Zamkowa	zły	Wartość zabytkowa
143	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Zgaślika 1	średni	Wartość zabytkowa
144	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Zgaślika 3	średni	Wartość zabytkowa
145	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Zostawa 9	dobry	Wartość zabytkowa
146	MURY OBRONNE	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Biskupa, Ogrodowa	średni	Wartość zabytkowa
147	UKŁAD PRZESTRZENNY MIASTA LOKACYJNEGO	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Hułoki, Stodoła, Al. Niepodległości	dobry, średni, zły	Wartość zabytkowa
148	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Mikołowska (d. Leśniczówka)	średni	Wartość zabytkowa

VI.II. Tabela obiektów – mała architektura.

lp.	funkcja	adres	stan zachowania	waloryzacja
1	KRZYŻ KAMIENNY	Boguszowicka 94	średni	Wartość zabytkowa
2	KRZYŻ KAMIENNY	Boryńska 4-6	średni	Wartość zabytkowa
3	KRZYŻ KAMIENNY	Brodecka/Graniczna	średni	Wartość zabytkowa

4	KRZYŻ DREWNIANY	Dębowa/Miarki	średni	Wartość zabytkowa
5	KRZYŻ DREWNIANY	Dworcowa 18	średni	Wartość zabytkowa
6	FIGURA ŚW. BARBARY	Dworcowa 35	średni	Wartość zabytkowa
7	KRZYŻ DREWNIANY	Gajowa/Zwycięstwa	średni	Wartość zabytkowa
8	KRZYŻ KAMIENNY	Garncarska 16	średni	Wartość zabytkowa
9	KRZYŻ POKUTNY	Garncarska 16	zły	Wartość zabytkowa
10	KRZYŻ KAMIENNY	Główna 60	średni	Wartość zabytkowa
11	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Główna	średni	Wartość zabytkowa
12	KAPLICZKA SKRZYŃKOWA	Główna	dobry	Wartość zabytkowa
13	KRZYŻ DREWNIANY	Główna	dobry	Wartość zabytkowa
14	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Kasztanowa/Tęczowa	średni	Wartość zabytkowa
15	KRZYŻ DREWNIANY	Katowicka/Mikołowska	dobry	Wartość zabytkowa
16	KRZYŻ KAMIENNY	Kłokocińska/Skarbek	dobry	Wartość zabytkowa
17	KRZYŻ KAMIENNY	Kłokocińska/Wodzisławska	średni	Wartość zabytkowa
18	ZESPÓŁ DAWNEGO CMENTARZA	ul. ks. Klimka – Garncarska – Męczenników Oświęcimskich	zły	Wartość zabytkowa
19	KRZYŻ KAMIENNY	Kościuszki	dobry	Wartość zabytkowa
20	KRZYŻ KAMIENNY	Kościuszki 18	średni	Wartość zabytkowa
21	KRZYŻ KAPLICZKOWY	Kościuszki 77	średni	Wartość zabytkowa
22	KRZYŻ KAMIENNY	ul. Kościuszki/Wyjazdowa	średni	Wartość zabytkowa
23	KRZYŻ DREWNIANY	ul. Mikołowska	średni	Wartość zabytkowa
24	KAPLICA ARCHITEKTONICZNA	ul. Murarska	dobry	Wartość zabytkowa
25	KAPLICZKA SŁUPOWA Z FIGURĄ NMP	Nepomucena	dobry	Wartość zabytkowa
26	KRZYŻ CMENTARNY	Osińska/cmentarz ewangelicki	średni	Wartość zabytkowa

27	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska	dobry	
28	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Biskupa	średni	
29	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Kleszczowska	średni	
30	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Zostawa	dobry	
31	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 41	średni	
32	KAPLICZKA SŁUPOWA	Pukowca 50	średni	
33	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 60	dobry	
34	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 63	średni	
35	KRZYŻ KAMIENNY	Reja/Palki	średni	
36	KRZYŻ KAMIENNY	Reja/Włosciańska	średni	
37	KRZYŻ KAMIENNY	Rybnicka 62	zły	
38	KAPLICZKA MARYJNA SŁUPOWA	Rybnicka 157	dobry	
39	KAPLICZKA MARYJNA SŁUPOWA	Rybnicka 158	dobry	
40	KRZYŻ KAMIENNY	Rybnicka 224	dobry	
41	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Rybnicka/Reja	średni	
42	FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA	Rynek	dobry	
43	KRZYŻ DREWNIANY	ul. Sikorskiego 3	dobry	
44	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Starowiejska	średni	
45	KRZYŻ KAMIENNY	Świerkłańska 10	dobry	
46	KRZYŻ DREWNIANY	Szezejkowska	średni	
47	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Szkołna 42	średni	
48	KRZYŻ KAMIENNY	Szkołna 61	średni	
49	POMNIK ŚW. JANA NEPOMUCENA	Szoszowska 13	średni	
50	KAPLICZKA MARYJNA, SŁUPOWA	Szoszowska 15	dobry	

51	KAPLICZKA MARYJNA	Szoszowska 35	zły	
52	KRZYŻ KAPLICZKOWY	Ustronna 1	średni	
53	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 17	zły	
54	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 78	średni	
55	KRZYŻ POKUTNY	Wodzisławska 87	zły	
56	KRZYŻ METALOWY	Wodzisławska 107	średni	
57	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 108	średni	
58	KAPLICZKA	Wodzisławska 138a	dobry	
59	FIGURA ŚW. KRZYSZTOFA	Wodzisławska 138a	dobry	
60	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 255	dobry	
61	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Wodzisławska 314	dobry	
62	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Wodzisławska/Chopina	dobry	
63	KAPLICZKA SŁUPOWA	Wodzisławska/przy kościele	dobry	
64	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska/Ptasia 3	dobry	
65	KAPLICZKA NADRZEWNA	Wolności	dobry	
66	KAMIENNA GROTA MARYJNA	Wyzwolenia 30	średni	
67	KAPLICZKA CEGLANA Z FIGURĄ MATKI BOSKIEJ	Zostawa 19	średni	
68	KRZYŻ KAMIENNY	Zostawa 29	średni	
69	KAPLICZKA NADRZEWNA	Zwycięstwa/Powstańców	dobry	
70	KAPLICZKA SKRZYŃKOWA	Las Baraniok	dobry	
71	DAWNY BUNKIER - ELEMENT SYSTEMU WAROWNEGO GÓRNY ŚLĄSK	ul. Szezejkowska	zły	

Zespół autorski odniósł się również do obszarów i obiektów zewidencjonowanych przez Urząd Miasta Żory jako zabytkowe, a tym samym chronione na przedmiotowym obszarze. Przeprowadzono szczegółową penetrację terenu i wyeliminowano część obiektów, które straciły swój walor zabytkowy. W 2004 roku opracowano w związku z powyższym dokumentację w formie ewidencji obiektów. Niniejszy wykaz obiektów kubaturowych i obszarów przedstawia tabela:

lp.	funkcja	adres	stan zachowania	Waloryzacja
1	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Biskupa 4	zły	brak wartości
2	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Biskupa 5	dobry	brak wartości
3	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Biskupa 20	zły	brak wartości
4	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Biskupa 30	zły	brak wartości
5	BUDYNEK USŁUGOWO - HANDLOWY	ul. Biskupa 37	średni	brak wartości
6	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Biskupa 40	średni	brak wartości
7	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dębowa 11	średni	brak wartości
8	BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY	ul. Główna 40	średni	brak wartości
9	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Główna 78	dobry	brak wartości
10	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Główna 116	średni	brak wartości
11	UL. KOŚCIUSZKI / MŁYŃSKA	Budynek przemysłowy - Kaszarnia	dobry	brak wartości
12	UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ - SZPITAL	ul. Męczenników Oświęcimskich 46	średni	brak wartości
13	BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY	ul. Paderewskiego 11	zły	brak wartości
14	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Piaskowa 2	średni	brak wartości
15	LEŚNICZÓWKA	ul. Pukowca 91	dobry	brak wartości

16	GAJÓWKA (STARA LEŚNICZÓWKA)	ul. daw. Pukowca 99, obecnie Podlesie	dobry	brak wartości
17	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Reja 64	średni	brak wartości
18	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Reja 66	średni	brak wartości
19	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 37	średni	brak wartości
20	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 54	zły	brak wartości
21	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 56	średni	brak wartości
22	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Rybnicka 60	średni	brak wartości
23	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Rybnicka 147	średni	brak wartości
24	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 151	średni	brak wartości
25	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 215	zły	brak wartości
26	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Rybnicka 226	dobry	brak wartości
27	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 228	średni	brak wartości
28	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wodzisławska 85	średni	brak wartości
29	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Wyzwolenia 78	średni	brak wartości
30	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 33	katastrofa budowlana	brak wartości
31	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 12	średni	brak wartości
32	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 24	dobry	brak wartości
33	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rolnicza / Folwarccka / Reja	średni	brak wartości
34	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Główna	dobry	brak wartości
35	BUDYNEK BIUROWY	ul. Męczenników Oświęcimskich 28	dobry	brak wartości
36	BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY	ul. Pukowca 85	zły	brak wartości
37	DAWNA HUTA PAWŁA OB. ODLEWNIĄ ŻELIWA	ul. Rybnicka 14	średni	brak wartości

38	DAWNY MŁYN	ul. Rybnicka 12	średni	brak wartości
39	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Rybnicka 150	średni	brak wartości
40	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Rybnicka 152	dobry	brak wartości
41	BUDYNEK GOSPODARCZY	ul. Spółdzielcza 5a	zły	brak wartości
42	DAWNY FOLWARK	ul. Żwaka	średni	brak wartości

VII. WYTTCZNE URBANISTYCZNE

Wszelkie działania inwestycyjne w obrębie ulic: MĘCZENNIKÓW OŚWIECIMSKICH – DOLNE PRZEDMIEŚCIE – PSZCZYŃSKA – HULOKI – STODOLNA – AL. NIEPODLEGŁOŚCI należy prowadzić według zasad ustanowionych w dotychczasowych definicjach dla strefy "A" ochrony konserwatorskiej.

VII.1. Wytyczne konserwatorskie.

Elementy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego stanowią przede wszystkim: historyczny układ urbanistyczny - przebieg ulic, zabudowa miejska - kamienice i ich układ przestrzenny, place - skwery, zielen, budynki użyteczności publicznej.

Ochrona tych składowych odbywa się w głównej mierze poprzez:

- zachowanie linii zabudowy dzięki utrzymaniu istniejących budynków i uzupełnienie luk budowlanych nową zabudową plombową,
- uporządkowanie wnętrza kwartałów poprzez wyburzenia obiektów bezwartościowych (oficyn, budynków gospodarczych, garaży, itp.),
- integrację zabudowy w centrach urbanistycznych,
- modernizację zabytkowej zabudowy celem zwiększenia standardu użytkowego,
- konserwację zabytkowych elewacji w oparciu o program i projekt.
- uporządkowanie parterów w oparciu o jednolity projekt w obszarze zarówno jednego budynku, jak i przestrzeni całej ulicy,
- zamknięcie pierzei w celu uporządkowania ładu przestrzennego oraz likwidacji niewłaściwych osi widokowych,
- Zabudowa luk budowlanych powinna utrzymywać historyczne linie zabudowy i podziały parcelacyjne oraz gabaryty pierzei (wysokość, kształt dachu, materiał, itd.). Nowoprojektowana architektura winna harmonizować z zabytkowym otoczeniem. Wymagane jest ustalenie maksymalnego gabarytu zabudowy, który wyznacza historyczne budynki,
- likwidację obiektów tymczasowych (m. in. kiosków, straganów), dysharmonizujących z otoczeniem. Należałoby wprowadzić ich funkcję w parterach budynków istniejących lub nowoprojektowanych,
- maksymalną ochronę terenów zielonych przed wkraczaniem zabudowy.

Ilustracja 7. Parter ul. Szupkowskiej - Międzyzłote Oświęcimskie

VIII.OBIEKTY OKREŚLAJĄCE PRZESTRZEŃ HISTORYCZNĄ I KOMPOZYCYJNĄ MIASTA

VIII.1.Tabela obiektów – urbanistyka i kubatura.

numer karty	funkcja	adres	stan zachowania	waloryzacja
9	ZESPÓŁ DWORKU I FOLWARKU	ul. Brodecka 16 / Świerkłańska	średni	walor zabytkowy
11	CMENTARZ WYZNANIA MOJŻESZOWEGO	ul. Cmentarna	zły	walor zabytkowy
15	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dolne Przedmieście 1	dobry	walor zabytkowy
18	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 1	dobry	walor zabytkowy
19	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Dworcowa 5	zły	walor zabytkowy
20	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dworcowa 6	dobry	walor zabytkowy
24	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dworcowa 8	zły	walor zabytkowy
27	BUDYNEK MIESZKALNO - HANDLOWY	ul. Dworcowa 23	średni	walor zabytkowy
29	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Dworcowa 33	średni	walor zabytkowy
30	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Dworcowa 35	średni	walor zabytkowy
31	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Gamcarska 5	średni	walor zabytkowy
32	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	ul. Gamcarska 16	dobry	walor zabytkowy
35	DAWNY PIEC HUTNICZY	ul. Gichta	destrukcyjny	walor zabytkowy
42	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Kościuszki 22	dobry	walor zabytkowy
43	BUDYNEK USŁUGOWY	ul. Kościuszki 105	średni	walor zabytkowy
44	KOŚCIÓŁ PAR. EW. - AUGSB.	ul. Kościuszki - Osińska 4	dobry	walor zabytkowy

45	BUDYNEK PROBSTWA PAR. EW. - AUGSB.	ul. Osińska 4	dobry	walor zabytkowy
48	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Męczenników Oświęcimskich 32	średni	walor zabytkowy
49	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Męczenników Oświęcimskich 44	średni	walor zabytkowy
60	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 24-24a/Gamcarska	średni	walor zabytkowy
61	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 26/Gamcarska	średni	walor zabytkowy
62	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Moniuszki 28-28d	średni	walor zabytkowy
64	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 9	zły	historyczny typ zabudowy
65	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 11	średni	historyczny typ zabudowy
66	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 13	dobry	historyczny typ zabudowy
67	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 15	zły	historyczny typ zabudowy
68	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 17	zły	historyczny typ zabudowy
69	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 19	średni	historyczny typ zabudowy
70	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 35	dobry	historyczny typ zabudowy
71	BUDYNEK MIESZKALNY	ul. Murarska 37	zły	historyczny typ zabudowy
82	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Pszczyńska 9	średni	walor zabytkowy
97	DAWNA ŚWIETLICA	ul. Rybnicka 249 / Wiejska 1	dobry	walor zabytkowy
98	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Rynek 1	dobry	walor zabytkowy
99	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	ul. Rynek 2	dobry	walor zabytkowy

101	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Rynek 9	dobry	walor zabytkowy
102	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 10	dobry	walor zabytkowy
103	KAMIENICA MIESZKALNA	ul. Rynek 11	dobry	walor zabytkowy
104	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Rynek 12	dobry	walor zabytkowy
105	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	ul. Rynek 23	dobry	walor zabytkowy
107	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 4	dobry	walor zabytkowy
108	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 6	zły	walor zabytkowy
109	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 9	średni	walor zabytkowy
110	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 11	średni	walor zabytkowy
111	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 12	dobry	walor zabytkowy
112	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 14	średni	walor zabytkowy
113	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeptyckiego 19	dobry	walor zabytkowy
116	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 7	zły	historyczny typ zabudowy
117	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 7a	zły	historyczny typ zabudowy
118	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 8	średni	walor zabytkowy
120	KAMIENICA MIESZKALNO – USŁUGOWA	ul. Szeroka 10	średni	walor zabytkowy
121	KAMIENICA MIESZKALNO – USŁUGOWA	ul. Szeroka 11	średni	walor zabytkowy

127	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	ul. Szeroka 28	dobry	walor zabytkowy
135	ZESPÓŁ DAWNEGO PALACU I FOLWARKU – OBECNIE BUDYNKI MIESZKALNE I GOSPODARCZE	ul. Wodzisławska 111	zły	walor zabytkowy
141	ZESPÓŁ DAWNEGO PALACU I BUDYNKÓW DAWNEGO FOLWARKU	ul. Zamkowa	zły	walor zabytkowy
142	ZESPÓŁ DAWNEGO PALACU I BUDYNKÓW DAWNEGO FOLWARKU	ul. Zamkowa	zły	walor zabytkowy
146	MURY OBRONNE	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Biskupa, Ogrodowa	średni	walor zabytkowy
147	UKŁAD PRZESTRZENNY MIASTA LOKACYJNEGO	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Huloki, Stodolna, Al. Niepodległości	dobry, średni, zły	walor zabytkowy

VIII.II. Tabela obiektów – mała architektura.

numer karty	funkcja	adres	stan zachowa- nia	waloryzacja
2	KRZYŻ KAMIENNY	Boryńska 4-6	średni	walor zabytkowy
3	KRZYŻ KAMIENNY	Brodecka/Graniczna	średni	walor zabytkowy
8	KRZYŻ KAMIENNY	Garncarska	średni	walor zabytkowy
9	KRZYŻ POKUTNY	Garncarska 16	zły	walor zabytkowy
10	KRZYŻ KAMIENNY	Główna 60	średni	walor zabytkowy
11	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Główna	średni	walor zabytkowy
14	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Kasztanowa/Tęczowa	średni	walor zabytkowy
17	KRZYŻ KAMIENNY	Kłokocińska /Wodzisławska	średni	walor zabytkowy

18	ZESPÓŁ DAWNEGO CMENTARZA	ul. ks. Klimka – Garncarska – Męczenników Oświęcimskich	zły	walor zabytkowy
19	KRZYŻ KAMIENNY	Kościuski	dobry	walor zabytkowy
20	KRZYŻ KAMIENNY	Kościuski 18	średni	walor zabytkowy
21	KRZYŻ KAPLICZKOWY	Kościuski 77	średni	walor zabytkowy
24	KAPLICA ARCHITEKTONICZNA	ul. Murarska	dobry	walor zabytkowy
29	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Biskupa	zły	walor zabytkowy
30	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Kleszczowska	średni	walor zabytkowy
31	KRZYŻ KAMIENNY	Pszczynska/Zastawa	dobry	walor zabytkowy
32	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 41	średni	walor zabytkowy
34	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 60	dobry	walor zabytkowy
35	KRZYŻ KAMIENNY	Pukowca 63	średni	walor zabytkowy
36	KRZYŻ KAMIENNY	Reja/Palki	średni	walor zabytkowy
37	KRZYŻ KAMIENNY	Reja/Włociańska	średni	walor zabytkowy
38	KRZYŻ KAMIENNY	Rybnicka 62	zły	walor zabytkowy
41	KRZYŻ KAMIENNY	Rybnicka 224	dobry	walor zabytkowy
42	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Rybnicka/Reja	średni	walor zabytkowy
43	FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA	Rynek	dobry	walor zabytkowy
47	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Szkołna 42	średni	walor zabytkowy
48	KRZYŻ KAMIENNY	Szkołna 61	średni	walor zabytkowy
50	POMNIK ŚW. JANA NEPOMUCENA	Szozowska 13	średni	walor zabytkowy
52	KRZYŻ KAPLICZKOWY	Ustronna 1	średni	walor zabytkowy
53	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 17	zły	walor zabytkowy
55	KRZYŻ POKUTNY	Wodzisławska 87	zły	walor zabytkowy
57	KRZYŻ KAMIENNY	Wodzisławska 108	średni	walor zabytkowy

IX. WNIOSKI I PROPOZYCJE DO PROGRAMU
OCHRONY ZABYTKÓW MIASTA ŻORY

Zapisy niniejszego programu są integralną częścią prawa lokalnego w postaci zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa na terytorium Polski. Ich uszczegółowieniem winien być program rewaloryzacji wytypowanych obszarów i zespołów oraz poszczególnych obiektów.

Działalność zmierzającą do zachowania i poprawienia stanu konserwatorsko – technicznego należy skoncentrować na układach i zespołach przestrzennych oraz obiektach określonych jako posiadające walor zabytkowy i wpisanych dotychczas do rejestru zabytków "A" województwa śląskiego. Priorytetem programu jest zarówno utrzymanie obecnego zasobu substancji zabytkowej, jak i radykalna poprawa jej stanu zachowania. Istotnym elementem warunkującym realizację tego celu – zwłaszcza w aspekcie ochrony i rewaloryzacji układu przestrzennego miasta lokacyjnego (karta nr 147) – jest opracowanie zasad remontu elewacji oraz określania ich kolorystyki. Obecna, całkowita dowolność w tym zakresie prowadzi do chaosu przestrzennego i plastycznego. Zagadnienie to jest szczególnie istotne w aspekcie zwartych przestrzeni (pierzaje ulic – np. ul. Szeptyckiego, ul. Szeroka) oraz placów (np. Rynek)

Zasób obiektów wymienionych w działach: OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW „A” WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO oraz OBIEKTY OKREŚLAJĄCE PRZESTRZEŃ HISTORYCZNĄ I KOMPOZYCYJNĄ MIASTA mogą stanowić podstawę do zaprojektowania szlaku turystycznego – krajobrazowego, który łączyłby historię Żor ze współczesnością oraz z zespołami środowiska naturalnego. Obszary i elementy takie, jak np.: cmentarz żydowski (karta nr 11), wieża Gichta (karta nr 36), układ lokacyjny miasta (karta nr 147), mury obronne (karta nr 146), krzyże pokutne (karty: nr 9 i 55) umożliwiają wpisanie Żor w kontekst problemów regionalnych i ponadregional-

nych, nie tylko w aspekcie szlaków turystycznych – krajoznawczych, ale także programów ochrony dóbr kultury o znaczeniu ponadlokalnym. Elementy te zwiększają możliwości pozyskania funduszy z różnych źródeł na prace konserwatorskie.

Obszarem, na którym należy skoncentrować działalność w zakresie rewitalizacji oraz rewaloryzacji jest obszar układu lokacyjnego (opisany w karcie 147) wraz z zabudową, a także obiekty znajdujące się w jego bezpośrednim sąsiedztwie wzdłuż ulic: Dworcowej i Przyczółkowej oraz obiekty:

- zespół kościoła: parafii przy ul. Garnarskiej 16,
- zespół dworsko – folwarczny przy ul. Brodeckiej 16,
- wieża Giehta – pozostałość bryły „Waleśka”,
- zespół kościoła i parafii ewangelicko – lutherskiej przy ul. Osińskiej/Kościuszki,
- zespół pałacu i folwarku przy ul. Wodzisławskiej 111,
- zespół dawnego pałacu i folwarku przy ul. Zamkowej.

Zapis ten odnosi się także do pozostałych obiektów wpisanych do rejestru zabytków „A” województwa śląskiego. Obejmuje również małą architekturę zlokalizowaną w przedmiotowym obszarze, posiadającą walor zabytkowy. Z uwagi na bardzo silne rozproszenie substancji zabytkowej poza obszarem opisanym jako układ przestrzenny miasta lokacyjnego oraz związanych z nim ulicami, a także z uwagi na zatarcie czytelności pierwotnych układów przestrzennych w pozostałych dzielnicach historycznych, trudno zakwalifikować większy, spójny obszar do działań rewaloryzacyjnych.

Istotnym elementem kształtującym obraz miasta, zwłaszcza jego centrum są wszelkiego rodzaju szyldy oraz elementy reklamowe. Mają one obecnie całkowicie przypadkowy charakter. Często są nieestetyczne. Dysharmonizują ze strukturą zabytkową obiektów i terenu. W celu niwelacji tego negatywnego zjawiska należy opracować jednolity program zasad w przedmiotowym temacie dla całego miasta.

Na podstawie istniejących uregulowań prawnych gmina (powiat) powinna opracować program i zasady wspierania przedsięwzięć konserwatorskich i rewaloryzacyjnych prowadzonych przez właścicieli obiektów (innych niż gmina). W szczególności powinien on obejmować obiekty znajdujące się w dyspozycji parafii, związków wyznaniowych i właścicieli prywatnych. Jego celem winno być powstrzymanie procesów destrukcyjnych substancji zabytkowej (np. ul. Murarska). Problem ten obejmuje także zagadnienie konserwacji i utrzymania np. murów miejskich.

Należy sukcesywnie - w ramach wytycznych ustawowych i zapisów zawartych w tabelach – rozbudowywać zasób dokumentacji dotyczących substancji opracowanej w niniejszej ewidencji. Sugeruje się opracowanie pełnego zasobu informacji o wszelkiego typu źródłach dotyczących historii obecnych Żor i miej-

scu ich przechowywania. Aby zasób był kompletny, nie może on ograniczać się tylko do źródeł publicznych i państwowych. Powinien sukcesywnie obejmować zasoby prywatne oraz związki wymiarowe. Należy upublicznić miejsce przechowywania i warunki korzystania z przedmiotowych materiałów. Zadaniem to zostanie powierzone Muzeum Miejskiemu i Towarzystwu Miłośników Miasta Żory a miejscem przechowywania i udostępniania zasobów będzie Muzeum Miejskie.

Postuluje się ustanowienie koordynatora odpowiedzialnego za realizowanie niniejszego programu.

Uwarunkowania dotyczące programów, procesów i technologii konserwatorskich oraz wymogów projektowych należy opracować indywidualnie do każdego z obiektów lub zespołów przestrzennych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i w uzgodnieniu ze stosownymi organami i służbami wymienionymi tamże.

Program powinien umożliwić realizację stosownych zapisów Uchwały Rady Miasta STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŻORY przyjęta Uchwałą Rady Miasta Żory nr 494/XLIII/05 z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Żory, w którym zapisano m.in. iż Stare Miasto jest punktem centralnym miasta zapewniającym jego dalszy rozwój. Umożliwia także wpisanie się miasta w realizację stosownych zapisów Planów Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (Uchwała Nr II/21/2/2004 Sejmiku województwa śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”).

Niniejszy „Program” winien współgrać z UCHWAŁĄ Nr 456/XXXIX/05 RADY MIASTA ŻORY z dnia 13.10.2005r. w sprawie: uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żory.

X. TYPOLOGIA ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH

Biorąc pod uwagę układ formalny opracowanych obiektów można wśród nich wyodrębnić:

1. Budynki użyteczności publicznej:

- Kościoły: ul. Garnarska 16, ul. Kościuszki – Osińska 4
- Ratusz: ul. Rynek 9
- Dworzec kolejowy: ul. Dworcowa 35, ul. Kościuszki 105
- Domy Kultury: ul. Dolne Przedmieście 1, ul. Kościuszki 3, ul. Rybnicka 249/Wiejska 1
- Klasztor: ul. Rybnicka 17

2. Budownictwo typu rezydencjonalnego:

- Pałac: ul. Wodzisławska 111, ul. Zamkowa
- Willa: ul. Dworcowa 6, 10, ul. Męczenników Oświęcimskich 32, 44

- Dwór wiejski: ul. Brodecka 16
- 3. Kamienice miejskie:
 - ul. Dolne Przedmieście 5
 - ul. Dworcowa 5, 7, 8, 11, 23
 - ul. Kościuszki 9, 14, 18, 22
 - ul. Mikołowska 7a, 28
 - ul. Moniuszki 26 / Garncarska
 - ul. Pszczyńska 9
 - ul. Rynek 3, 10
 - ul. Szeptyckiego 12, 14, 19, 27, 31
 - ul. Szeroka 8, 28
- 4. Budynki mieszkalne – kamienice - 2 kondygnacyjne z bramą, dachem dwuspadowym w zwartej zabudowie miejskiej, powstałe w latach 1810 – 1830:
 - ul. Dworcowa 1
 - ul. Rynek 2, 23
 - ul. Szeptyckiego 4, 6, 9
 - ul. Szeroka 9, 10, 11
- 5. Budynki mieszkalne - 1 kondygnacyjne z dachem dwuspadowym w zwartej zabudowie miejskiej, powstałe w latach 1810 – 1830:
 - ul. Bramkowa 1, 2
 - ul. Dolne Przedmieście 2
 - ul. Dworcowa 13
 - ul. Garncarska 22, 26
 - ul. Męczenników Oświęcimskich 5
 - ul. Murarska 1, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 33, 35, 37
 - ul. Ogrodowa 21
 - ul. Szeroka 7, 7a, 12, 14, 15, 16, 20
- 6. Budynki mieszkalne - 1 ½ kondygnacyjne z facjatami w zwartej zabudowie miejskiej:
 - ul. Dworcowa 9
 - ul. Górne Przedmieście 2
- 7. Budynki mieszkalne - 2 kondygnacyjne z dachem wielospadowym w zwartej zabudowie miejskiej:
 - ul. Biskupa 2, 40
 - ul. Rynek 1, 12
- 8. Budownictwo mieszkaniowe typu patrolackiego
 - ul. Dworcowa 31, 33
 - ul. Powstańców 2 – 2a
 - ul. Pszczyńska 2-4-6

Widok z ul. Biskupa na ul. Powstańców

9. Budynki mieszkalne 2 – 2 ½ kondygnacyjne typu osiedlowego, o charakterze kamienicy powstałe po 1945 roku, w zabudowie zwartej:
- ul. Garncarska 5
 - ul. Konarska 1-4
 - ul. Moniuszki 24 – 24a / Garncarska, 28 – 28d

- ul. Rynek 11
- ul. Szeptyckiego 11
- ul. Zgaślika 1, 3
- 10. Budynki mieszkalne - 1 lub 1 ½ kondygnacyjne, tynkowane, z dachem dwuspadowym w zabudowie rozproszonej:
 - ul. Bażancja 1
 - ul. Boguszowicka 8
 - ul. Dębowa 16
 - ul. Główna 40, 78, 116
 - ul. Paderewskiego 3, 11
 - ul. Pszczyńska 57
 - ul. Pukowca 91, 99
 - ul. Reja 64, 66
 - ul. Rolnicza 1
 - ul. Rybnicka 37, 54, 56, 106, 147, 164, 215
 - ul. Wodzisławska 95
 - ul. Wyzwolenia 30, 78
- 11. Budynki mieszkalne lub mieszkalno - gospodarcze z facjatami 1 lub 1 ½ kondygnacyjne w rozproszonej zabudowie typu wiejskiego:
 - ul. Chopina 6
 - ul. Dębowa 13
 - ul. Główna 144
 - ul. Stawowa 1
- 12. Budynki mieszkalne lub mieszkalno – gospodarcze 1 lub 1 ½ kondygnacyjne o elewacjach wykończonych w cegle:
 - ul. Boguszowicka 21, 45
 - ul. Dębowa 4-6
 - ul. Miarki 6, 12, 13, 17
 - ul. Mikołowska 2, 4, 15, 20
 - ul. Piaskowa 2, 4, 6, 10, 12
- ul. Pszczyńska 39, 56
- ul. Rolnicza 5, 13
- ul. Rybnicka 51, 60, 66a, 106, 147, 151, 153, 169, 224
- ul. Tęczowa 1
- ul. Wodzisławska 10, 33, 37, 78, 85, 102, 134, 170
- ul. Wysoka 2, 10
- ul. Zostawa 9
- 13. Obiekty techniki:
 - ul. Boryńska 7 – zespół budynków dawnej fabryki rowerów
 - Gichta – piec hutniczy (pozostałość po hucie „Waleska”)
- 14. Układ przestrzenny miasta lokacyjnego – karta nr 147:
 - ul. Męczenników Oświęcimskich / Dolne Przedmieście / Pszczyńska / Huloki / Stodolna / Aleja Niepodległości
- 15. Mury obronne miasta lokacyjnego – karta nr 146:
 - ul. Męczenników Oświęcimskich / Dolne Przedmieście / Pszczyńska / Biskupa / Ogrodowa
- 16. Cmentarze:
 - żydowski: ul. Cmentarna
 - dawny parafialny: ul. Klimka / Garncarska / Męczenników Oświęcimskich
 - ewangelicko – augsburski: ul. Osińska / Kościuszki

XI. TYPOLOGIA „MAŁEJ ARCHITEKTURY”

Biorąc pod uwagę układ formalny opracowanych obiektów można wśród nich wyodrębnić:

1. Krzyże przydrożne proste
 - ul. Dębowa/Miarki
 - ul. Dworcowa 18
 - ul. Główna
 - ul. Katowicka/Mikołowska
 - ul. Mikołowska
 - ul. Osińska 3
 - ul. Szczepkowska
 - ul. Wodzisławska 107
2. Krzyże pokutne
 - ul. Garncarska 16
 - ul. Wodzisławska 87
3. Krzyże z rzeźbiarskim wizerunkiem Chrystusa
 - ul. Kościuszki (Lipowa)
 - ul. Osińska 4 (cmentarz ew.- augsb.)
 - ul. Wodzisławska 255
4. Krzyże z rzeźbiarskim wizerunkiem Chrystusa, figurą Matki Boskiej oraz krzyże kapliczkowe z figurą Matki Boskiej lub krzyże w typie Kalwarii
 - ul. Boguszowicka 94
 - ul. Brodecka/Graniczna
 - ul. Gajowa/Zwycięstwa
 - ul. Garncarska 16
 - ul. Główna 60
 - ul. Kłokocińska/Skarbek
 - ul. Kłokocińska/Wodzisławska
 - ul. Kościuszki 18
 - ul. Kościuszki/Wyjazdowa
 - ul. Kościuszki 77
 - ul. Pszczyńska/Biskupa
 - ul. Pszczyńska/Zastawa
 - ul. Pszczyńska
 - ul. Pszczyńska/Kleszczowska
 - ul. Pukowca 41, 60, 63
 - ul. Reja/Pałki
 - ul. Reja/Włościańska
 - ul. Rybnicka 62, 224
 - ul. Szkolna 61
 - ul. Świerkłańska 10
 - ul. Ustronna 1
 - ul. Wodzisławska 17, 78, 108
 - ul. Wodzisławska/Ptasia 3
 - ul. Zostawa 29
5. Kaplice architektoniczne
 - ul. Główna
 - ul. Kasztanowa/Tęczowa
 - ul. Murarska
 - ul. Rybnicka/Reja
 - ul. Staromiejska
 - ul. Szkolna 42
 - ul. Wodzisławska/ Chopina
 - ul. Wodzisławska 314
6. Rzeźby wolnostojące (Matka Boska /NMP/, św. Jan Nepomucen, św. Barbara, św. Antoni)

- ul. Dworcowa 35
- ul. Napomacena
- ul. Pakowca 50
- ul. Rybnicka 157
- ul. Rynek
- ul. Szosznówka 13
- ul. Szosznówka 15
- ul. Szosznówka
- ul. Wodzisłowska 138 a
- ul. Wodzisłowska – przy kościele Podwyższenia Krzyża św.
- ul. Wyzwolenia
- ul. Zastawa 19

Electrocyba A.F. = *allens* (Coryell)

XII. RAMOWE WYTYCZNE KONSERWATORSKIE DO PROGRAMU OCHRONY OBIEKTÓW I ZESPOŁÓW PRZESTRZENNYCH O SZCZEGÓLNYM WALORZE ZABYTKOWYM

Dotyczy kart :

ul. Brodecka 16/Świerkłańska

- zachować bryłę oraz formę budynku,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny charakter i podziały elewacji obiektu,
- utrzymać charakter otoczenia i historyczne osie kompozycyjne,
- założenie włączyć w przebieg szlaku edukacyjno – turystycznego.

ul. Dworcowa 6

- zachować bryłę oraz formę budynku,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz przywrócić historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny wystrój, charakter i podziały elewacji obiektu,
- przywrócić pierwotny charakter stolarki okiennej i drzwiowej,
- opracować program rewitalizacji obiektu i otoczenia, w tym projekt rekompozycji zieleni,
- obiekt włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Garncarska 16

kościół parafialny:

- zachować bryłę oraz forme.

budynek probostwa:

- zachować bryłę oraz formę,
- uporządkować otoczenie obiektu, zwłaszcza w sąsiedztwie murów,
- kompleks włączyć w przebieg szlaku edukacyjno – turystycznego.

mury obronne:

- zgodnie z założeniami przyjętymi do rewaloryzacji całego zespołu murów miejskich,
- włączyć w przebieg szlaku edukacyjno – turystycznego.

cmentarz:

- zachować obecny, niegrzebalny charakter obiektu,
- w porozumieniu z Parafią opracować program szczegółowych badań całego obiektu oraz poszczególnych nagrobków (np. badania technologiczne, historyczne, typologiczne, ikonograficzne),
- wykonać projekt rekompozycji zespołu (pełną konserwacją objęte zostaną nagrobki o najwyższych wartościach),
- utrzymać charakter otoczenia i historyczne osie kompozycyjne,
- rozpocząć etapową konserwację drzewostanu,
- opracować projekt lapidarium lub innej formy dla elementów nagrobków,
- założenie włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

Giehta

Obiekt znajduje się w granicach administracyjnych gminy Czerwionka – Leszczyny. Z uwagi na ścisły związek z historią miasta Żory został włączony do niniejszego opracowania.

- zachować obecną formę obiektu jako tzw. "trwałą ruinę",
- proponuje się nadanie obiektowi funkcji wieży widokowej – należy opracować projekt adaptacji,
- utrzymać charakter otoczenia i historyczne osie kompozycyjne,
- wyakcentować obiekt w krajobrazie,
- całość założenia włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Kościuszki / Osińska 4

kościół parafialny:

- zachować bryłę oraz formę.

budynek probostwa:

- zachować bryłę oraz formę,
- utrzymać znaczenie zespołu jako pionowej dominanty przestrzennej-południowego obrzeża centrum miasta,
- całość założenia włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Męczenników Oświęcimskich 32

- zachować bryłę oraz formę budynku,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz przywrócić historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny wystrój, charakter i podziały elewacji obiektu.

zabudowa ul. Murarskiej

- bezwzględnie zachować bryłę oraz formę wszystkich obiektów,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz przywrócić historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny wystrój, charakter i podziały elewacji obiektów,

- z uwagi na stan techniczny budynku wymagają remontu kapitalnego po uprzednim przeprowadzeniu badań. Istnieje również konieczność opracowania technologii prowadzenia remontu celem zniwelowania zagrożenia katastrofą budowlaną obiektów sąsiednich. Należy sporządzić stosowną dokumentację,
- problem konserwacji zabudowy historycznej podmiotowej ulicy z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy miasta z właścicielami prywatnymi,
- historyczną zabudowę ulicy włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Rynek 23

- zachować bryłę oraz formę budynku,
- utrzymać sylwetę i linię dachu,
- na podstawie zgromadzonej ikonografii przeprowadzić rekompozycję elewacji z zachowaniem elementów pierwotnego wystroju, charakteru i podziałów,
- przeprowadzić kompleksową konserwację elementów pierwotnego wystroju kamieniarskiego,
- dokonać rekompozycji i estetyzacji reklam i szyldów,
- obiekt włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

zabudowa ul. Szeptyckiego

- zachować bryłę oraz formę wszystkich budynków,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny wystrój, charakter i podziały elewacji obiektów,
- ujednolicić sposoby kształtowania witryn, stolarki okiennej i drzwiowej,
- przeprowadzić kompleksową konserwację elementów pierwotnego wystroju kamieniarskiego,
- dokonać rekompozycji i estetyzacji reklam i szyldów,
- problem konserwacji zabudowy historycznej tej ulicy z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy między miastem i właścicielami prywatnymi,
- historyczną zabudowę ulicy włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

zabudowa ul. Szerokiej

- zachować bryłę oraz formę wszystkich budynków historycznych,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny wystrój, charakter i podziały elewacji obiektów,
- na podstawie zgromadzonej ikonografii historycznej elewacji obiektów dokonać ich rekompozycji z zachowaniem elementów pierwotnego wystroju, charakteru i podziałów,
- ujednolicić sposoby kształtowania witryn, stolarki okiennej i drzwiowej,
- przeprowadzić kompleksową konserwację elementów pierwotnego wystroju kamieniarskiego,
- dokonać rekompozycji i estetyzacji reklam i szyldów,
- problem konserwacji zabudowy historycznej przedmiotowej ulicy, z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy między miastem i właścicielami prywatnymi,
- historyczną zabudowę ulicy włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Wodzisławska 111 (pałac)

- zachować bryłę oraz formę pałacu,

- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny charakter i podziały elewacji obiektu,
- utrzymać charakter otoczenia oraz historyczne osie kompozycyjne,
- opracować program rewitalizacji obiektu i otoczenia, w tym projekt rekompozycji zieleni,
- pałac włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

ul. Zamkowa (zamek i folwark)

- zachować bryłę oraz formę dawnego zamku,
- utrzymać sylwetę i linię dachu oraz historyczny typ pokrycia,
- zachować pierwotny charakter i podziały elewacji obiektu,
- utrzymać charakter otoczenia i historyczne osie kompozycyjne,
- opracować program rewitalizacji obiektu i otoczenia, w tym inwentaryzację oraz projekt rekompozycji zieleni,
- opracować formę wykorzystania obiektów dawnego folwarku (nowa funkcja),
- problem konserwacji przedmiotowej zabudowy historycznej, z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy między miastem i właścicielami właścicielami,
- kompleks włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

URBANISTYKA**ul. Cmentarna (cmentarz żydowski)**

- zachować obecny, niegrzebalny charakter obiektu
- w porozumieniu z gminą wyznaniową opracować program szczegółowych badań zarówno całego obiektu, jak i poszczególnych nagrobków (np. badania technologiczne, historyczne, typologiczne, ikonograficzne)
- wykonać projekt rekompozycji założenia
- utrzymać charakter otoczenia i historyczne osie kompozycyjne
- rozpocząć etapową kompleksową konserwację wszystkich macew oraz drzewostanu. W przypadku znacznej ilości zachowanych fragmentów nagrobków opracować projekt lapidarium lub innej formy zgodnej z kanonem
- włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

Mury obronne (ul. Męczenników Oświęcimskich, ul. Dolne Przedmieście, ul. Pszczyńska, ul. Biskupa, ul. Ogrodowa)

- wykonać pełną inwentaryzację struktury, a także opracować program badawczy (m. in. badania architektoniczne, archeologiczne, ikonograficzne)
- zachować bryłę oraz formę czytelnych fragmentów murów,
- utrzymać sylwetę i linię historycznej struktury
- zachować pierwotny charakter obiektu
- z uwagi na powiązania ze strukturą budynków późniejszych w stosunku do murów (głównie XIX i XX wiecznych) wymagane jest podjęcie decyzji, które odcinki będą udostępnione. Należy przeprowadzić badania stanu technicznego a także opracować technologię oraz sporządzić stosowną dokumentację
- problem ochrony i konserwacji tego typu struktury historycznej z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy między miastem i właścicielami prywatnymi
- Całość historycznej struktury należy włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta, jako jeden z podstawowych elementów.

Układ przestrzenny miasta lokalycznego - ul. Męczenników Oświęcimskich, ul. Dolne Przedmieście, ul. Pszczyńska, ul. Huloki, ul. Stodolna, Al. Niepodległości

Problem ochrony i konserwacji tego typu struktury historycznej z uwagi na stosunki własnościowe wymaga opracowania zasad i warunków współpracy między miastem i właścicielami prywatnymi.

Na bazie zgromadzonej ikonografii historycznej zarówno obszaru, jak i poszczególnych obiektów należy opracować wytyczne oraz program rekompozycji przedmiotowego terenu.

Historyczny obszar należy włączyć w przebieg planowanego szlaku edukacyjno – turystycznego miasta.

XIII.PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW A STRATEGIA ROZWOJU GMINY

Strategia rozwoju gminy winna być ściśle powiązana z problematyką ochrony zabytków w ramach obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Szczególnie dotyczy to działań związanych z kształtowaniem krajobrazu w powiązaniu z ochroną środowiska naturalnego. Ochrona zabytków powinna być ściśle powiązana z ochroną zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, często o charakterze historycznym. Tereny o tym charakterze wraz z zabudową kwalifikują się potencjalnie do możliwości pozyskania środków unijnych na działania rewitalizacyjne. Strategia rozwoju miasta winna być dokumentem elastycznym, aprobowanym przez społeczność lokalną.

XIII. I. Zamierzenia miasta

1. Uzupełnienie kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Obiekty:

ul. Murarska 19 – budynek mieszkalny
ul. Murarska 37 - budynek mieszkalny
ul. Rynek 23 – Kościół Zielonoświątkowców
ul. Szeptyckiego 9 – budynek mieszkalno – usługowy
ul. Rynek 1 - budynek mieszkalno – usługowy
ul. Szeroka 16 - budynek mieszkalno – usługowy
ul. Bramkowa 1 – budynek usługowy
ul. Zamkowa – pałac (nieużytkowany)
ul. Główna – kaplica architektoniczna (Rowień)
ul. Gichta – dawny piec hutniczy (huta „Waleska”)

Miasto zamierza, celem rozpoznania szczegółowego zasobów i ich ochrony, opracować karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa oraz karty ruchome dla następujących obiektów zabytkowych:

ARCHITEKTURA:

1. ul. Boryńska 7 (dawna fabryka rowerów) – budynki usługowe
2. ul. Brodecka 16/Świerkłańska – dwór i założenie folwarczne
3. ul. Dworcowa 5 – budynek mieszkalno – usługowy
4. ul. Dworcowa 7 - budynek mieszkalno – usługowy
5. ul. Fabryczna 8 - budynek mieszkalno – usługowy
6. ul. Dworcowa 8 - budynek mieszkalny
7. ul. Dworcowa 35 – budynek PKP
8. ul. Kościuszki 3 – dawna bożnica
9. ul. Kościuszki 22 – kamienica mieszkalna
10. ul. Kościuszki 105 – dworzec PKP (Baranowice)
11. ul. Męczenników Oświęcimskich 44 – willa mieszkalna
12. ul. Moniuszki 26/ Garncarska – budynek mieszkalny
13. ul. Murarska 9 – budynek mieszkalny
14. ul. Murarska 27 – budynek mieszkalny
15. ul. Pszczyńska 2-4-6 – zabudowa mieszkaniowa

16. ul. Pszczyńska 9 – kamienica mieszkalna
17. ul. Rybnicka 17 – klasztor
18. ul. Rybnicka 249/ Wiejska 1 – dawna placówka oświatowa
19. ul. Mikołowska – leśniczówka
20. ul. Kasztanowa 15 – dwór „Bies”
21. ul. Szeptyckiego 14 – budynek mieszkalno – usługowy
22. ul. Szeptyckiego 19 – budynek mieszkalno – usługowy
23. ul. Szeptyckiego 28 – budynek mieszkalno – usługowy
24. ul. Klimka/ Garncarska/ Męczenników Oświęcimskich – cmentarz zabytkowy
25. Cmentarz ewangelicko -augsburski przy ulicy Osińskiej

MAŁA ARCHITEKTURA:

1. Krzyż kamienny, **Boryńska 4-6**
2. Krzyż kamienny, **Brodecka/Graniczna**
3. Krzyż drewniany, **Gajowa/Zwycięstwa**
4. Krzyż kamienny, **Garncarska 16**
5. Krzyż pokutny, **Garncarska 16**
6. Krzyż kamienny, **Główna 60**
7. Kapliczka architektoniczna, **Główna**
8. Kapliczka architektoniczna, **Kasztanowa/Tęczowa**
9. Krzyż kamienny, **Kłokocińska/Wodzisławska**
10. Zespół dawnego cmentarza, ul. ks. Klimka – Garncarska – Męczenników Oświęcimskich
11. Krzyż kamienny, **Kościuszki**
12. Krzyż kamienny, **Kościuszki 18**
13. Krzyż kapliczkowy, **Kościuszki 77**
14. Kaplica architektoniczna, ul. **Murarska**
15. Krzyż kamienny, **Pszczyńska**
16. Krzyż kamienny, **Pszczyńska/Biskupa**
17. Krzyż kamienny, **Pszczyńska/Kleszczowska**
18. Krzyż kamienny, **Pszczyńska/Zostawa**
19. Krzyż kamienny, **Pukowca 41**
20. Kapliczka słupowa, **Pukowca 50**
21. Krzyż kamienny, **Pukowca 60**
22. Krzyż kamienny, **Pukowca 63**
23. Krzyż kamienny, **Reja/Palki**
24. Krzyż kamienny, **Reja/Włościańska**
25. Krzyż kamienny, **Rybnicka 62**
26. Kapliczka Maryjna słupowa, **Rybnicka 157**
27. Krzyż kamienny, **Rybnicka 224**
28. Kapliczka architektoniczna, **Rybnicka/Reja**
29. Kapliczka architektoniczna, **Starowiejska**
30. Kapliczka architektoniczna, **Szkolna 42**
31. Krzyż kamienny, **Szkolna 61**
32. Pomnik św. Jana Nepomucena, **Szoszowska 13**
33. Kapliczka Maryjna, **Szoszowska 35**
34. krzyż kapliczkowy, **Ustronna 1**
35. Krzyż kamienny, **Wodzisławska 17**
36. Krzyż kamienny, **Wodzisławska 78**
37. Krzyż pokutny, **Wodzisławska 87**
38. Krzyż kamienny, **Wodzisławska 108**
39. Kapliczka architektoniczna, **Wodzisławska/Chopina**
40. Kamienna grota maryjna, **Wyzwolenia 30**
41. Kapliczka ceglana z figurą Matki Boskiej, **Zostawa 19**
42. Krzyż kamienny, **Zostawa 29**
43. dawny bunkier - element systemu warownego Górnego Śląska, ul. **Szczekowicka**

Ponadto proponuje się założenie białych kart dla obiektów architektury w obrębie centrum miasta, powstałych w latach 1950 – 1960 na miejscu substancji wyburzonej, zniszczonej. Obiekty te stanowią istotny element w układzie urbanistycznym oraz posiadają walor zabytkowy.

Należy objąć je ochroną wraz z zabudową kompleksową rynku i przyległości.

Wykaz obiektu:

1. ul. Szeptyckiego 11 – kamienica mieszkalna
 2. ul. Zgaślika 1 – kamienica mieszkalno – usługowa
 3. ul. Zgaślika 3 – kamienica mieszkalno – usługowa
 4. ul. Rynek 11 – kamienica mieszkalna
 5. ul. Moniuszki 28-28D – kamienica mieszkalna
 6. ul. Moniuszki 24-24A/ Garncarska – kamienica mieszkalna
 7. ul. Koszarowa 1 – 4 – kamienica mieszkalna
 8. ul. Garncarska 5 – budynek mieszkalny
-
2. Organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży w zakresie znajomości zasobów zabytkowych i ich historii na terenie Żor – w ramach rozwoju świadomości lokalnej społeczności.
 3. Opracowanie dokumentacji remontowo – konserwatorskich dla kaplic architektonicznych oraz kamiennych krzyży, celem przywrócenia ich pierwotnego wyglądu wraz z projektami aranżacji otoczenia – w ramach pozyskiwania funduszy unijnych (m.in. Priorytet - „Kultura”)
 4. Proponuje się utworzyć fundusz wspierający lokalne inicjatywy remontów konserwatorskich zabytków architektury (np. wymiana okien, stolarki drzwiowej, opracowanie dokumentacji remontowo – konserwatorskich, np. Elewacji).
 5. Zamierza się uporządkować zabudowę substandardową centrum, dysharmonizującą z otoczeniem, ujednolicienie charakteru i uporządkowanie sztyłów oraz reklam na obiektach (sugeruje się wprowadzenie stosownej uchwały).
 6. Zamierza się opracować szlak edukacyjno – turystyczny – zarówno pieszy jak i rowerowy – w ramach historycznej zabudowy centrum oraz założenia pałacowo – dworsko – parkowych w pozostałych dzielnicach. Sugeruje się, aby efektem tych zamierzeń było wydanie publikacji np. w formie folderu turystycznego.
 7. Sugeruje się podniesienie walorów historycznych założeń krajobrazowych. Ewentualne planowane inwestycje należy poprzedzić opracowaniem projektów zagospodarowania terenu wraz z zielenią komponowaną, m.in. dla następujących obszarów:
 - teren parkowy przy cmentarzu – ul. Klimka/ Garncarska/ Męczenników OświęcimskichEfektom mogłoby być założenie parku kulturowego dla obszaru cmentarza z otoczeniem.
 - teren cmentarza żydowskiego – ul. Cmentarna
-
8. Proponuje się opracowanie studium urbanistyczno – konserwatorskiego dla obszaru cmentarza zabytkowego zlokalizowanego przy ul. Klimka/ Garncarskiej/ Męczenników Oświęcimskich oraz dla cmentarza przy ul. Osińskiej.
- Obiekty na przedmiotowych obszarach posiadają wysoki walor zabytkowy i są w bardzo złym stanie technicznym. Wiele nagrobków zachowało się w formie szczątkowej. Wymagają one pełnej inwentaryzacji, opracowania szczegółowych dokumentacji remontowo – konserwatorskich przed podjęciem ewentualnych działań inwestycyjnych.

**XIV.TABELA – DANE O OBIEKTACH WEDŁUG GMIN-
NEJ EWIDENCJI**

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
1.	ul. Bażancia 1	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	PROWADZIĆ NA BIEŻĄCO PRACE KONSERWATORSKIE.
2.	ul. A. Biskupa 2	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY			walor zabytkowy	PRZEPROWADZIĆ REMONT KONSERWATORSKI (HYDROFOBIZACJA, UZUPEŁNIENIE UBYTKÓW, UJEDNOLICENIE KOLORYSTYKI)
3.	ul. Boguszowicka 8	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
4.	ul. Boguszowicka 21	BUDYNEK MIESZKALNO - GOSPODARCZY			historyczny typ zabudowy	PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
5.	ul. Boguszowicka 45	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
6.	Boguszowicka 94	<i>Krzyż</i>			walor zabytkowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
7.	Boryńska 4-6	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
8.	ul. Boryńska 7	ZESPÓŁ BUDYNKÓW DAWNEJ FABRYKI ROWERÓW			walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE –WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
9.	ul. Bramkowa 1	BUDYNEK USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	583/66 16 II 1966	walor zabytkowy	Zachować bryłę oraz formę

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
10.	ul. Bramkowa 2	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE W OBRĘBIE DACHU
11.	ul. Brodecka 16 / Świerkłańska	ZESPÓŁ DWORKU I FOLWARKU	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- PROPONUJE SIĘ WYMIANĘ POKRYCIA DACHOWEGO NA DACHÓWKĘ CERAMICZNĄ - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
12.	Brodecka/Graniczna	KRZYŻ- KALWARIA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma obiektu		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
13.	ul. Chopina 6	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	PRZEPROWADZIĆ REMONT DACHU (UZUPEŁNIĆ UBYTKI) ORAZ ELEWACJI (HYDROFOBIZACJA)
14.	ul. Cmentarna	CMENTARZ WYZNANIA MOJŻESZOWEGO	Zespół macew, relikty pierwotnego ogrodzenia i zieleni Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	Uchwała RM 267/XXII/04 z 24.06.2004r. park kulturowy	walor zabytkowy	
15.	ul. Dębowa 04-06	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	PROPONUJĘ SIĘ PRZEPROWADZIĆ CZYSZCZENIE ELEWACJI
16.	ul. Dębowa 13	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	PRZEPROWADZIĆ OSUSZENIE BUDYNKU (WIDICZNE ZAWILGOCENIA PRZYZIEMIA ELEWACJI)
17.	ul. Dębowa 16	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
18.	Dębowa/Miarki	KRZYŻ			walor kulturowy	
19.	ul. Dolne Przedmieście 1	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ		A/169/06 z 20.02.2006r.	walor zabytkowy	PROPONUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (ZMIANA KOLORYSTYKI)
20.	ul. Dolne Przedmieście 2	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	bryła obiektu	A/170/06 20.02.2006r.	historyczny typ zabudowy	PROPONUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ŚCIANY SZCZYTOWEJ
21.	ul. Dolne Przedmieście 5	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	Bryła i wystrój elewacji frontowej obiektu		walor zabytkowy	PRZEPROWADZIĆ REMONT KONSERWATORSKI ELEWACJI WRAZ Z DETALEM ARCHITEKTONICZNYM

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
22.	ul. Dworcowa 1	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Kamienny portal wejściowy Wystrój II kondygnacji elewacji frontowej	584/66 16 II 1966	walor zabytkowy	Zachować bryłę oraz formę
23.	ul. Dworcowa 5	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	PRZEPROWADZIC REMONT KONSERWATORSKI ELEWACJI - WYMIENIĆ CZĘŚĆ STOLARKI OKIENNEJ Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - WYKONAĆ PROJEKT ARANŻACJI PARTERU (LOKALE UŻYTKOWE) - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
24.	ul. Dworcowa 6	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ DAWNA „WILLA SZCZEPANÓW”	Wystrój elewacji frontowej Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	A/174/06 z 20.02.2006r.	walor zabytkowy	PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
25.	ul. Dworcowa 7	BUDYNEK MIESZKALNO - USŁUGOWY			walor zabytkowy	PRZEPROWADZIĆ REMONT ELEWACJI (MAŁOWANIE) – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
26.	ul. Fabryczna 8	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (M.IN. CZYSZCZENIE CEGŁY) -UPORZĄDKOWAĆ REKLAMY I LINIE TELETECHNICZNE ORAZ OTOCZENIE – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
27.	ul. Dworcowa 9	BUDYNEK USŁUGOWY			walor zabytkowy	PRZEPROWADZIĆ REMONT ELEWACJI (ZMIANA KOLORYSTYKI) – WPROWADZIĆ OKNA Z PODZIAŁAMI
28.	ul. Dworcowa 8	BUDYNEK MIESZKALNY DAWNA „WILLA NERLICHÓW”	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	-PRZEPROWADZIĆ REMONT ELEWACJI WRAZ Z WEJŚCIEM (M.IN. PROJEKT KOLORYSTYKI) – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
29.	ul. Dworcowa 11	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- WYKONAĆ PROJEKT KOLORYSTYKI ELEWACJI - WPROWADZIĆ OKNA Z PODZIAŁAMI -UPORZĄDKOWAĆ REKLAMY (WYKONAĆ PROJEKT) - LIKWIDACJA LINII TELETECHNICZNY CH
30.	ul. Dworcowa 13	BUDYNEK HANDLOWO - USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	
31.	Dworcowa 18	KRZYŻ			walor kulturowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
32.	ul. Dworcowa 23	BUDYNEK MIESZKALNO - HANDLOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZEN IE REMONTU ELEWACJI WRAZ Z PROJEKTEM KOLORYSTYKI - CZĘŚĆ OKIEN WYMIENIĆ NA OKNA Z PODZIAŁAMI - WYKONAĆ PROJEKT ARANŻACJI PARTERU (LOKALE UŻYTKOWE) -UPORZĄDKOWAĆ OTOCZENIE
33.	ul. Dworcowa 31	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE Z EWENTUALNĄ WYMIANĄ POKRYCIA DACHOWEGO NA DACHÓWKĘ CERAMICZNĄ

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
34.	ul. Dworcowa 33	BUDYNEK MIESZKALNY	Przykład budownictwa patronackiego		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI WRAZ Z PROJEKTEM KOLORYSTYKI
35.	ul. Dworcowa 35	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- PROWADZIC PRACE ZACHOWAWCZE – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
36.	Dworcowa 35	KAPLICZKA SKRZYNKOWA			walor kulturowy	- WYKONAĆ REMONT COKOŁU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
37.	Gajowa/Zwycięstwa	KRZYŻ			walor kulturowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
38.	Garncarska	KRZYŻ – BOŻA MĘKA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
39.	ul. Garncarska 5	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
40.	ul. Garncarska 16	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. ŚW. FILIPA I JAKUBA	Zespół, jak i każdy z elementów określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	Kościół - 573/66 16 II 1966 probostwo - 575/66 16 II 1966	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
41.	Garncarska 16	KRZYŻ POKUTNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
42.	ul. Garncarska 22	BUDYNEK MIESZKALNY				- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ DACHU
43.	ul. Garncarska 26	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
44.	ul. Gichta Czerwionka-Leszczyń Palowice gmina Czerwionka-Leszczyń powiat Rybnicki	DAWNY PIEC HUTNICZY GICHTA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma	599/66 17 III 1966	walor zabytkowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
45.	Główna 60	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ ARANŻACJĘ OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
46.	ul. Główna 144	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
47.	Główna	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
48.	Główna	KAPLICZKA SKRZYNKOWA			walor kulturowy	
49.	Główna	KRZYŻ			walor kulturowy	
50.	ul. Górne Przedmieście 2	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WYKONANIE PROJEKTU KOLORYSTYKI ELEWACJI

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
51.	Kasztanowa/Tęczowa	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
52.	Katowicka/Mikołowska	KRZYŻ			walor kulturowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
53.	Kłokocińska/Skarbek	KRZYŻ			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
54.	Kłokocińska/Wodzislawska	KRZYŻ – BOŻA MĘKA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
55.	ul. ks. Klimka – Garncarska – Męczenników Oświęcimskich	STARY CMENTARZ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI NAGROBKÓW - OPRACOWAĆ PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU CMENTARZA -- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - SUGERUJE SIĘ OPRACOWANIE STUDIUM DLA OBSZARU - PROWADZIC PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
56.	Kościuszki	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
57.	ul. Kościuszki 3	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ(KINO)			walor zabytkowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
58.	ul. Kościuszki 9	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (PROJEKT KOLORYSTYKI)
59.	ul. Kościuszki 14	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
60.	ul. Kościuszki 18	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WYKONANIE PROJEKTU ELEWACJI (UPORZĄDKOWANIE REKLAM)
61.	Kościuszki 18	KRZYŻ - KALWARIA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
62.	ul. Kościuszki 22	KAMIENICA MIESZKALNA „BAJGLÓWKA”	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Wystrój elewacji budynku		walor zabytkowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
63.	Kościuszki 77	KRZYŻ - KALWARIA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
64.	ul. Kościuszki 105	BUDYNEK USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
65.	ul. Kościuszki - Osińska 4	KOŚCIÓŁ PAR. EW. - AUGSB.	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	A/98/03 z 07.11.2003r.	walor zabytkowy	zachować bryłę oraz formę
66.	ul. Osińska 4	BUDYNEK PROBOSTWA PAR. EW. - AUGSB.	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta	A/98/03 z 07.11.2003r.	walor zabytkowy	zachować bryłę oraz formę

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
67.	ul. Kościuszki/Wyjazdowa	KRZYŻ			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
68.	ul. Koszarowa 1-4	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WYKONANIE PROJEKTU REMONTU ELEWACJI
69.	ul. Męczenników Oświęcimskich 5	BUDYNEK MIESZKALNY	średni	niewielka	historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
70.	ul. Męczenników Oświęcimskich 32	BUDYNEK MIESZKALNY „WILLA HERINGA”	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Wystrój elewacji frontowej	A/171/06 20 II 2006	walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDUNKU MIESZKALNEGO (M.IN. CZYSZCZENIE CEGŁY)
71.	ul. Męczenników Oświęcimskich 44	BUDYNEK MIESZKALNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Przykład realizacji zasad modernizmu		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
72.	ul. Miarki 6	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
73.	ul. Miarki 12	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
74.	ul. Miarki 13	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
75.	ul. Miarki 17	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
76.	ul. Mikołowska 2	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
77.	ul. Mikołowska 4	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	UJEDNOLICIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
78.	ul. Mikołowska 7a	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIEĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - WYKONAĆ PROJEKT ARANŻACJI WITRYNY LOKALU UŻYTKOWEGO W PARTERZE - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
79.	ul. Mikołowska 28	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI
80.	ul. Mikołowska 15	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
81.	ul. Mikołowska 20	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIEĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
82.	ul. Mikołowska	KRZYŻ			walor kulturowy	- UZUPEŁNIĆ UBYTKI DREWNA - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
83.	ul. Moniuszki 24-24a/Garncarska	BUDYNEK MIESZKALNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
84.	ul. Moniuszki 26/Garncarska	BUDYNEK MIESZKALNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (PROJEKT KOLORYSTYKI) – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
85.	ul. Moniuszki 28-28d	BUDYNEK MIESZKALNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (PROJEKT KOLORYSTYKI)
86.	ul. Murarska 1	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (PROJEKT KOLORYSTYKI) WRAZ Z ARANŻACJĄ WITRYNY LOKALU UŻYTKOWEGO

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
87.	ul. Murarska 9	BUDYNEK MIESZKALNY	forma i wystrój elewacji		historyczny typ zabudowy	-PRZEPROWADZIĆ REMONT KAPITAŁNY BUDYNKU – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
88.	ul. Murarska 11	BUDYNEK MIESZKALNY		586/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI (PROJEKT KOLORYSTYKI)
89.	ul. Murarska 13	BUDYNEK MIESZKALNY		587/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - UPORZĄDKOWAĆ SZYLDY I REKLAMY NA ELEWACJI

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
90.	ul. Murarska 15	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ DACHU Z WPROWADZENIEM OKIEN Z PODZIAŁAMI
91.	ul. Murarska 17	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
92.	ul. Murarska 19	BUDYNEK MIESZKALNY		588/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ DACHU
93.	ul. Murarska 35	BUDYNEK MIESZKALNY		590/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
94.	ul. Murarska 37	BUDYNEK MIESZKALNY		591/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
95.	ul. Murarska 41	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
96.	ul. Murarska	KAPLICA ARCHITEKTONICZNA - „KOŚCIÓŁEK”	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
97.	ul. Nepomucena	KAPLICZKA SŁUPOWA NMP			walor kulturowy	
98.	ul. Ogrodowa 21	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
99.	ul. Sikorskiego 3	KRZYŻ				
100.	ul. Osińska cmentarz ewangelicki	CMENTARZ			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
101.	ul. Paderewskiego 3	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ DACHU
102.	ul. Piaskowa 4	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
103.	ul. Piaskowa 6	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ STOLARKI
104.	ul. Piaskowa 10	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
105.	ul. Piaskowa 12	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
106.	ul. Powstańców 2-2a	BUDYNEK MIESZKALNY DAWNE WIĘZIENIE			walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
107.	ul. Pszczyńska 2-4-6	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
108.	ul. Pszczyńska 9	KAMIENICA MIESZKALNA			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
109.	ul. Pszczyńska 39	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
110.	ul. Pszczyńska 56	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WPROWADZENIE OKIEN Z PODZIAŁAMI

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
111.	ul. Pszczyńska 57	BUDYNEK MIESZKALNY ZABUDOWANIA GOSPODARCZE			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU KAPITAŁNEGO KOMPLEKSU
112.	Pszczyńska	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
113.	Pszczyńska/Biskupa	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
114.	Pszczyńska/Kleszczowska	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
115.	Pszczyńska/Zostawa	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
116.	Pukowca 41	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
117.	Pukowca 50	KAPLICZKA SŁUPOWA	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
118.	Pukowca 60	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PONOWNE OSADZENIE KRZYŻA(ODCHYLENIE OD PIONU) - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
119.	Pukowca 63	KRZYŻ – BOŻA MĘKA			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
120.	Reja/Palki	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
121.	Reja/Włociańska	KRZYŻ			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
122.	ul. Rolnicza 1	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU KAPITAŁNEGO BUDYNKU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
123.	ul. Rolnicza 5	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIEĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
124.	ul. Rolnicza 13	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIEĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
125.	ul. Rybnicka 17	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ KLASZTOR SIÓSTR BOROMEUSZEK	obecna forma 1936-1937, odbudowany po zniszczeniach w 1945 roku		walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
126.	ul. Rybnicka 51	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
127.	Rybnicka 62	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
128.	ul. Rybnicka 66a	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
129.	ul. Rybnicka 106	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
130.	ul. Rybnicka 153	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLICIEĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
131.	Rybnicka 157	KAPLICZKA NMP			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
132.	Rybnicka 158	KAPLICZKA NMP			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
133.	ul. Rybnicka 164	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
134.	ul. Rybnicka 169	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
135.	ul. Rybnicka 224	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - WYKONAĆ PROJEKT WITRYNY LOKALU UŻYTKOWEGO
136.	Rybnicka 224	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
137.	Rybnicka/Reja	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Wystrój elewacji frontowej		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU KONSERWATORSKIEGO OBIEKTU - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
138.	ul. Rybnicka 249 / Wiejska 1	ŚWIETLICA	Forma, struktura, wystrój elewacji		walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
139.	ul. Rynek 1	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY		A/500/66 2 XI 1966	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
140.	ul. Rynek 2	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	portal wejściowy		walor zabytkowy	
141.	ul. Rynek 3	KAMIENICA MIESZCZAŃSKA – MIESZKALNO – USŁUGOWA			walor zabytkowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
142.	ul. Rynek 9	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	Forma i struktura elewacji		walor zabytkowy	
143.2	ul. Rynek 10	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Forma, struktura i wystroj elewacji		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WYKONANIE PROJEKTU KOLORYSTYKI ELEWACJI OBIEKTU (UPOŻĄDKOWANIE SZYLDÓW I REKLAM)
144.	ul. Rynek 11	KAMIENICA MIESZKALNA			walor zabytkowy	Zachować bryłę oraz formę
145.	ul. Rynek 12	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY		576/66 16 II 1966	walor zabytkowy	Zachować bryłę oraz formę
146.	ul. Rynek 23	BUDYNEK UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Forma elewacji, portal wejściowy	577/66 16 II 1966	walor zabytkowy	Zachować bryłę oraz formę

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
147.	Rynek	FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	Wykonać kartę ewidencyjną
148.	Starowiejska	KAPLICZKA ARCHITEKTONICZNA	wyposażenie		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI OBIEKTU - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
149.	ul. Stawowa 1	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
150.	ul. Szczekowicka	DAWNY BUNKIER			walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
151.	ul. Szeptyckiego 4	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY		604/66 17 III 1966	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
152.	ul. Szeptyckiego 6	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Forma i struktura elewacji, portal wejściowy	592/66 16 II 1966	walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
153.	ul. Szeptyckiego 9	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta portal wejściowy	593/66 16 II 1966	walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI W PARTERZE BUDYNKU
154.	ul. Szeptyckiego 11	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU
155.	ul. Szeptyckiego 12	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Struktura, dekoracja elewacji	1547/94 3 X 1994	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
156.	ul. Szeptyckiego 14	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU (PROJEKT WITRYN LOKALI UŻYTKOWYCH) – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
157.	ul. Szeptyckiego 19	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Wystrój II kondygnacji		walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
158.	ul. Szeptyckiego 27	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU (PROJEKT WITRYN LOKALI UŻYTKOWYCH)

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
159.	ul. Szeptyckiego 31	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU (PROJEKT WITRYN LOKALI UŻYTKOWYCH)
160.	ul. Szeroka 7	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Forma budynku portal wejściowy	578/66 16 II 1966	historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU (PROJEKT WITRYNY LOKALU UŻYTKOWEGO)
161.	ul. Szeroka 7a	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY		A/172/06 20 II 2006	historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU WRAZ Z OGRODZENIEM

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
162.	ul. Szeroka 8	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	wystrój elewacji frontowej (II i III kondygnacja)	A/173/06 20 II 2006	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
163.	ul. Szeroka 9	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	portal wejściowy	581/66 16 II 1966	walor zabytkowy	
164.	ul. Szeroka 10	KAMIENICA MIESZKALNO - USŁUGOWA	portal wejściowy	582/66 16 II 1966	walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU (PROJEKT WITRYN LOKALI UŻYTKOWYCH)
165.	ul. Szeroka 11	KAMIENICA MIESZKALNO - USŁUGOWA	wystrój elewacji		walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ WYKONANIE PROJEKTÓW WITRYN LOKALI UŻYTKOWYCH W PARTERZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
166.	ul. Szeroka 12	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLIĆ SZYLDY ORAZ REKLAMY - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
167.	ul. Szeroka 14	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	portal wejściowy		historyczny typ zabudowy	- UJEDNOLIĆ KOLORYSTYKĘ STOLARKI ORAZ WPROWADZIĆ OKNA Z PODZIAŁAMI -UPORZĄDKOWAĆ SZYLDY I REKLAMY - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
168.	ul. Szeroka 15	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
169.	ul. Szeroka 16	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ CZYSZCZENIE ELEWACJI - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
170.	ul. Szeroka 20	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
171.	ul. Szeroka 28	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY	Wystroj elewacji frontowej		walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE – WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
172.	Szkolna 42	KAPLICA ŚW. JANA NEPOMUCENA	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta wystrój		walor zabytkowy	-PRZEPROWADZIĆ REMONT KONSERWATORSKI FIGURY - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
173.	Szkolna 61	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
174.	Szoszowska 15	KAPLICA ŚLUPOWA	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	
175.	Szoszowska 13	FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA			walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
176.	Szoszowska 35	KAPLICA NMP			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU -PRZEPROWADZIĆ REMONT KAPLICZKI - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU
177.	Świerkłańska 10	KRZYŻ			walor zabytkowy	
178.	ul. Tęczowa 1	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
179.	Ustronna 1	KRZYŻ	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
180.	ul. Wodzisławska 10	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
181.	Wodzisławska 17	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	OPRACOWAĆ PROGRAM KONSERWATORSKI OSADZIC KRZYŻ PIERWOTNY - opracować projekt aranżacji otoczenia - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
182.	ul. Wodzisławska 33	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
183.	ul. Wodzisławska 37	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
184.	ul. Wodzisławska 78	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
185.	Wodzisławska 78	KRZYŻ – BOŻA MĘKA			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
186.	Wodzisławska 87	KRZYŻ POKUTNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
187.	ul. Wodzisławska 95	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI BUDYNKU
188.	ul. Wodzisławska 102	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	
189.	Wodzisławska 107	KRZYŻ			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
190.	Wodzisławska 108	KRZYŻ	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta		walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
191.	ul. Wodzisławska 111	ZESPÓŁ DAWNEGO PAŁACU I FOLWARKU – OBECNIE BUDYNKI MIESZKALNE I GOSPODARCZE	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Forma obiektu Wystrój elewacji ogrodowej	A/1551/94	walor zabytkowy	SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI ORAZ DACHU OBIEKTU
192.	ul. Wodzisławska 134	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
193.	Wodzisławska 138a	FIGURA ŚW. KRZYSZTOFA			walor kulturowy	
194.	Wodzisławska 138a	KAPLICZKA NMP			walor kulturowy	
195.	ul. Wodzisławska 170	BUDYNEK MIESZKALNO – USŁUGOWY			historyczny typ zabudowy	- WPROWADZIĆ OKNA Z ZACHOWANIEM PODZIAŁÓW - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
196.	Wodzisławska 255	KRZYŻ			walor zabytkowy	
197.	Wodzisławska 314	KAPLICA ARCHITEKTONICZNA			walor zabytkowy	

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
198.	Wodzisławska/Chopina	KAPLICA ARCHITEKTONICZNA			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
199.	Wodzisławska/przy kościele	KAPLICZKA			walor zabytkowy	
200.	Wodzisławska/Ptasia 3	KRZYŻ			walor zabytkowy	
201.	Wolności	KAPLICZKA NADRZEWNA NMP DĄB MARYJNY	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Zachowana pierwotna forma		walor kulturowy	
202.	ul. Wysoka 2	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
203.	ul. Wysoka 10	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
204.	ul. Wyzwolenia 30	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU OBIEKTU
205.	Wyzwolenia	KAPLICA - GROTA NMP	Zachowana pierwotna forma		walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
206.	ul. Zamkowa	ZESPÓŁ DAWNEGO PAŁACU I BUDYNKÓW DAWNEGO FOLWARKU	Określa przestrzeń historyczną i kompozycyjną miasta Pałac – budynek 1846-1847, pierwotnie neoklasycystyczny, obecnie destrukcyjnie otoczony założeniem parkowym i romantycznym charakterze całkowicie przekształconym	542/66 16 II 1966	walor zabytkowy	-PRZEPROWADZIĆ REMONT KAPITAŁNY KOMPLEKSU PAŁACOWEGO
207.	ul. Zgaślika 1	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	- SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI OBIEKTU ORAZ UPORZĄDKOWANIE SZYLDÓW I REKLAM
208.	ul. Zgaślika 3	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	-SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU ELEWACJI OBIEKTU

<i>Lp.</i>	<i>Adres</i>	<i>Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej</i>	<i>Zabytkowe elementy obiektu</i>	<i>Wpis do rejestru</i>	<i>Waloryzacja</i>	<i>Uwagi</i>
209.	ul. Zostawa 9	BUDYNEK MIESZKALNY			historyczny typ zabudowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
210.	Zostawa 19	KAPLICZKA NMP			walor zabytkowy	- OPRACOWAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - SUGERUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE REMONTU OBIEKTU - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
211.	Zostawa 29	KRZYŻ			walor zabytkowy	- Opracować program konserwatorski - OPRACOWAĆ PROJEKT ARANŻACJI OTOCZENIA - WYKONAĆ BIAŁĄ KARTĘ OBIEKTU - PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE
212.	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Biskupa, Ogrodowa	MURY OBRONNE	Mury obronne – XIV wiek, gotyckie zachowane fragmentarycznie wzdłuż ulicy Ogrodowej i Męczenników Oświęcimskich, Najlepiej zachowany i czytelny fragment na terenie zespołu kościoła parafialnego św. św. Filipa i Jakuba (karta 32)	574/66 16 II 1966	walor zabytkowy	- PROWADZIĆ PRACE ZACHOWAWCZE

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
213.	Męczenników Oświęcimskich, Dolne Przedmieście, Pszczyńska, Huloki, Stodolna, Al. Niepodległości	UKŁAD PRZESTRZENNY MIASTA LOKACYJNEGO „CWAŁ STARÓWKI”	Rozplanowanie zespół kościoła parafialnego mury obronne kaplica św. Jana Nepomucena	585/66 16 II 1966	walor zabytkowy	Zachować siatkę ulic, charakter i czytelność pierwotnego układu przestrzennego miasta lokacyjnego utrzymać charakter, strukturę oraz sposób, gabaryt zabudowy oraz formę pod warunkiem zachowania historycznych dominant przestrzennych (karty:) wykonać kartę ewidencyjną obszaru miasta lokacyjnego z uwzględnieniem procesu rozwoju obszaru miasta w obecnych granicach administracyjnych miasta zgromadzić wg. Jednolitych zasad dokumentację historyczną,

Lp.	Adres	Obecna funkcja lub nazwa regionalna wg tradycji lokalnej	Zabytkowe elementy obiektu	Wpis do rejestru	Waloryzacja	Uwagi
214.	ul. Mikołowska	BUDYNEK MIESZKALNY			walor zabytkowy	
215.	ul. Kasztanowa 15	„BIES”			walor zabytkowy	
216.	Zwycięstwa/Powstańców	KAPLICZKA SKRZYNKOWA			walor kulturowy	
217.	Las Baraniok	KAPLICZKA SKRZYNKOWA			walor kulturowy	

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Koszyła

XV. ARCHEOLOGIA

XVI. SPISY

XVI.1. Spis ilustracji.

- Ilustracja 1: Widok na stare miasto od strony południowej
Ilustracja 2: Rynek - strona południowo – wschodnia
Ilustracja 3: Rynek - strona wschodnia
Ilustracja 4: Rynek - w tle Ratusz - strona południowa
Ilustracja 5: Rynek / Szeptyckiego
Ilustracja 6: ulica Kościuszki / Bramkowa
Ilustracja 7: Narożnik ul. Szeptyckiego - Męczenników Oświęcimskich.
Ilustracja 8: ulica Garncarska
Ilustracja 9: ulica Garncarska
Ilustracja 10: ulica Bałdyka od strony ulicy Moniuszki
Ilustracja 11: ulica Ogrodowa

XVII. LITERATURA

1. Dawne Żory w grafikach Stanisława Szwarca / [tekst Grzegorz Utrata]. - Żory: Drukarnia "Oldprint", [2003]
2. Ecclesia nostra - śś. Filip i Jakub, Żory / zdjęcia Bożena Biczek-Szczepańska; tekst Katarzyna Aleksandra Podyma. - Żory: Muzeum Miejskie, [2001]
3. Historia miasta Żory na Górnym Śląsku: z dokumentów i akt urzędowych / oprac. Augustyn Weltzel; [tł. z niem. Zygmunt Krakowczyk i in.]. - 1 wyd. polskie. - Żory: Miejski Ośrodek Kultury, 1997
4. Osiny w latach 1305-2005 / [kol. red. Marta Bartoń et al.; oprac. tekstów Marek Baster]; Muzeum Miejskie w Żorach, Rada i Zarząd Dzielnicy Osiny. - Żory: Muzeum Miejskie, 2005
5. Zasoby przyrodnicze miasta Żory / zesp. aut. Wiesław Chmielewski et al. - Dąbrowa Górnicza: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego; Rudy Wielkie: Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich", 2001
6. Żory 1272-1997 / [oprac. graf. Katarzyna Janusz; red. Józef Chmiel, Jacek Pagiela]. - Bielsko-Biała: "Lucrum": staraniem Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej [etc.], cop. 1997 (Krak.: "Leyko")
7. Gmina wyznania mojeszowego w Żorach 1511-1940: z badań nad historią miasta / Jan Delowicz. - Żory: Towarzystwo Miłośników Miasta Żory, 2002
8. Żory: ludzie i wydarzenia / Jan Delowicz. - Żory: Miejski Ośrodek Kultury: Muzeum Miejskie, 1999
9. Żory: zarys dziejów: wypisy / Bogdan Cimała, Jan Delowicz, Paweł Porwoł. - Żory: Rada Miejska i Zarząd Miasta: Towarzystwo Miłośników Miasta Żory, 1994
10. Żory piórem i pędzlem / [zespół red. Jadwiga Tabor, Urszula Niechoj]. - Żory: Towarzystwo Miłośników Miasta Żory. Centrum Regionalne, [2003]
11. Żory pod rządami Przemysławów i Habsburgów: z badań nad historią miasta w latach 1327-1742 / Idzi Panic. - Żory: Towarzystwo Miłośników Miasta Żory: Drukarnia "Oldprint", cop. 2002
12. Żory we wczesnym średniowieczu: z badań nad historią miasta / Idzi Panic. - Żory: Towarzystwo Miłośników Miasta Żory, cop. 2000
13. Zabytki Sztuki w Polsce – Śląsk, Warszawa, Marburg 2005

**Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr 234/XXII/08
Rady Miasta Żory
z dnia 29 maja 2008 r.**

Gminny program opieki nad zabytkami na terenie Żor

Archeologia

INWENTARYZACJA LOKALIZACJA WARTOŚĆ ZABYTKOWA OBIEKTÓW ARCHEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY ŻORY woj. śląskie

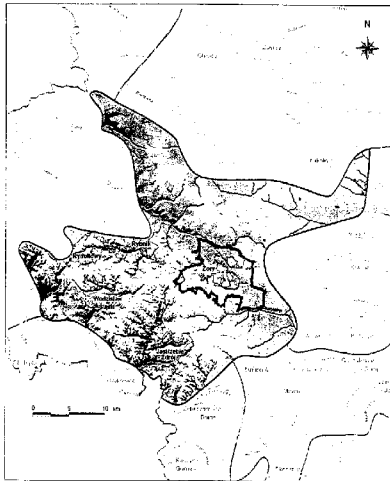
SPIS TREŚCI

1. Położenie gminy Żory. Podstawowe dane geograficzne
2. Podstawowe dane historyczne i toponomastyczne
3. Historia i stan badań archeologicznych
4. Ogół znanych stanowisk archeologicznych
5. Zróżnicowanie chronologiczne i funkcjonalne stanowisk archeologicznych
6. Program ochrony i opieki nad zabytkami archeologicznymi
7. Zalecenia konserwatorsko-ochronne
8. Słownik stosowanych terminów
9. Literatura
10. Katalog stanowisk (tabela nr 1)
11. Mapy nr 1-7
12. Karty stanowisk archeologicznych
13. Płyta CD (z zapisem całości materiałów) w załączeniu

1. POŁOŻENIE GMINY ŻORY. PODSTAWOWE DANE GEOGRAFICZNE

Miasto i gmina Żory (na prawach powiatu) w południowo-zachodniej części obecnego województwa śląskiego, przy czym centrum opisywanego terytorium wyznaczają współrzędne geograficzne: długość - 50° 03' N, szerokość - 18° 42' E. Od północy Żory sąsiadują z miastami i gminami Orzesze oraz Czerwionka-Leszczyny; od wschodu z gminą Suszec, od południa z gminą Pawłowice, miastem Jastrzębie-Zdrój, od zachodu z gminą Świerklany oraz miastem i gminą Rybnik. Posiadając powierzchnię około 64,6 km² (powyżej średniej w skali województwa) gmina charakteryzuje się nieregularnym zarysem, wyznaczonym krętymi granicami. Jej terytorium rozciąga się równoleżnikowo na dystansie niespełna około 12,5 km, zaś południkowo nieco ponad około 9 km (ryc. 1).

Pod względem geograficznym obszar gminy zawiera się w południowo-zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego, stanowiącego fragment Wyzyny Śląskiej (Kondracki 1998) – ryc. 1.

Ryc. 1. Usytuowanie gminy Żory w obrębie Płaskowyżu Rybnickiego

Wspomniany Płaskowyż budują skały karbonu, nakryte osadowymi utworami miocenu. Na stropie ostatnich z wymienionych zalegają pokrywy wodno-lądowe głównie zlodowacenia Saary (ok. 700-400 tys. lat temu), w postaci żwirów i piasków czwartorzędowych o niewielkiej miąższości (rzędu 2-10 m; Cimała 1994, s. 14), ponadto gliny. Na sporej połaci Płaskowyżu występują również eoliczne utwory lessopodobne, podobnie datowane, choć nie wyklucza się, iż częściowo te młodsze - z doby wistulianu (ok. 120-10 tys. lat temu). W porównaniu z właściwymi lessami, strefy podkarpackiej lub znajdującymi się na nieodległym Płaskowyżu Głubczyckim, posiadają one istotnie mniejszą zawartość węgla i wapnia.

Pod względem morfologicznym cały opisywany obszar posiada powierzchnię falistą, z wyniesieniami rzędu do około 286 m n.p.m. w Rogoźnej (niektóre z ich wierzchołków są płaskie), będącymi fragmentami wydzwigniętej powierzchni zrównania. Centrum gminy jest związane generalnie z pradoliną i doliną rzeki Ruda, otoczonej terasami i wyniesieniami. Ich stoki są najczęściej strome, niekiedy porośnięte (parowami, wadłami), niekiedy z grzędami opadającymi do stref niż położonych. Obecne są tu również suche doliny, a także związane z istniejącymi ciekami wodnymi (deniwelacje sięgają rzędu około 20-30 m). Obecnie cały teren jest przekształcony antropogenicznie, miejscami silnie, co można wiązać zwłaszcza z działalnością kopalnią i wydobywaniem węgla kamiennego.

Os hydrograficzną terenu stanowi rzeka Ruda – prawobrzeżny dopływ Odry, łącznej długości około 50 km (w granicach gminy ok. 10 km). Źródła wspomnianej rzeki znajduje się w południowej części Żor (dzielnice Baranowice, Osiny), również położonej na wschód od Żor Rudzkiej, mniej więcej na wysokości około 240 m n.p.m. Na różnych fragmentach jej przebiegu uchodzą do niej – w granicach gminy – liczne, bezimienne ciekę, niektóre z nich przepływają przez małe zbiorniki i oczka wodne. Wody Rudy ze względu na zanieczyszczenia zaliczane są do pozaklasowych.

Południowa granica gminy w części opiera się na lewobrzeżu Pszczynki, lewobrzeżnym dopływie Wisły; z jej dorzeczem związanych jest kilka bezimennych cieków, przecinających południowe peryferie morskiej gminy.

W wielu rejonach obecnego terytorium gminy występują wody pokrywowe, w typie jezior i stawów. Wydaje się, iż są one pochodzenia antropogenicznego; ich powstanie przypuszczalnie łączy się ze średniowieczną gospodarką stawowo-hodowlaną (cystersów z pobliskich Rud koło Raciborza?, z pewnością mieszkańców i właścicieli Żor oraz dawnych wsi-dziśniej dzielnic), istnieniem w czasach nowożytnych młynów wodnych, a także nowożytnym i współczesnym przemysłem. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż stosunki hydrograficzne na całym obszarze są obecnie silnie zmienione wskutek działalności człowieka (głównie wskutek kopalnictwa i melioracji); pierwotnie dolina Rudy była zapewne silnie zabagniona i zatorfiona, co nie sprzyjało osadnictwu człowieka.

Pod względem glebowym pokrywy omawianego terytorium wykazują małe zróżnicowanie. Występują tu zwłaszcza szare gleby tzw. leśne (płowe) typu lessivé, napiaskowe (w tym biele i bielcowane), w dolinach rzecznych natomiast hydrolubne pedy pochodzenia aluwialnego i organicznego (bagienne, murszowe). Nie brak torfowisk tzw. niskich (w dolinach różnych cieków, również Rudy) z charakterystyczną roślinnością trawiastą (np. welniaka szerokolistna, turzycę, sitowie, очерет palkowy). Większość pokryw glebowych jest obecnie antropogenicznie zdegradowana (występują tu też połacie pokryw atypowych, tzw. antroposoli) lub silnie zanieczyszczona. Mimo tego około 50% połaci gminy użytkowanych jest rolniczo (Krawczyk 1983, s. 18).

Centrum gminy okala otulina zielonych stref leśnych (około 25% połaci gminy). Od północnego wschodu i północy są to m.in. Lasy Dębina i Gichta, od zachodu kompleksy należących do Rybnika Lasów: Czarne, Gorylowiec, Starok, Gólk, też położonych w gminie Lasów Rajszczok, Statki, Kłajok, natomiast od południa i południowego wschodu są to Lasy Dębina i Osiniok (ten w granicach gminy), a także rozległy Las Baranów. Generalnie ich drzewostan jest mieszany, lokalnie z przewagą borowej sosny (ponadto: świerk, dąb, brzoza, buk, czeremcha). Pod względem wiekowym są one młode; z nielicznymi okazami (ok. 80 sztuk) uznanymi za tzw. pomniki przyrody, zwłaszcza dębami (np. okaz zwany *Marym* w Lesie Dębina), lipami i grabami (Krawczyk 1993, s. 18). Ogół stref leśnych posiada pochodzenie antropogeniczne (wtrone nasadzenia stref wyrębów gatunkami szybko rosnącymi, w atypowych siedliskach), zaś związana z nimi fauna jest nieliczna i mało zróżnicowana, pozbawiona odmian łownych. Obecne w różnych fragmentach terenu (zwłaszcza dolinnych i podstokowych) łąki charakteryzują się obecnością niemal wyłącznie roślin synantropijnych (tzw. „wiazanych” z człowiekiem).

Pod względem klimatycznym obszar gminy jest objęty oddziaływaniami strefy środkowoeuropejskiej, kształtowanej również cyrkulacjami południowymi z bliskiej Błazy Morawskiej (obniżenia tektoniczne pomiędzy Sudetami i Karpatami z doliną Odry) oraz zachodnimi – atlantyckimi. Przy średnich temperaturach wieloletnich rzędu -3°C (styczeń) do +17,1°C (lipiec), rocznych opadach oscylujących nieco ponad 800 mm, średnim okresie wegetacji wynoszącym 211 dni w roku (Cimała 1994, s. 15-16) opisywany region charakteryzuje się dobrymi warunkami z punktu widzenia współczesnej agrotechniki. Prawdopodobnie nie inaczej było w starszych fazach holocenu (pradziejach doby gospodarki rolno-hodowlanej).

Współczesny krajobraz - kulturowy obejmuje obecnie liczne strefy zagospodarowane dla celów bytowych (mieszkalne) lub gospodarczych (obiekty przemysłowe wraz z infrastrukturą i zapleczem, składowiskami, np. związane z b. KW „Żory”, „Fadom” S.A. – restryktoryzowanej dawnej fabryki domów, ZTS „Krywald-Erg” – fabryka tworzyw sztucznych; ponadto drogi, linie kolejowe itd.).

Pod względem gospodarczym opisywaną gminę można dzisiaj zaliczać się do wiejsko-produkcyjnych, choć do niedawna podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców była praca w miejscowych zakładach pracy (w tym KW „Żory”, zlikwidowanej przed kilku laty) i sąsiadujących kopalniach (Jastrzębie, Rybnik, Wodzisław). Wg aktualnych podziałów w obrębie gminy wyróżnia się 15 dzielnic: Śródmieście, Pawlikowskiego, Zachód, Kleszczówka, Powstańców Śląskich, 700-lecia Żor, Korfańto, Księcia Władysława, Sikorskiego, Rój, Rogoźna, Baranowice, Osiny, Rowień – Folwarki i Kleszczów.

2. PODSTAWOWE DANE HISTORYCZNE I TOPONASTYCZNE

Obszar dzisiejszych Żor, woj. śląskie już w czasach pierwszych Piastów należał do państwa polskiego i wchodził w skład księstwa raciborskiego oraz opolskiego (raciborsko-opolskiego). Pierwsza powstała tu parafia (pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny) była związana z biskupstwem wrocławskim (Cimała 1994, s. 32). W czasach kryzysu monarchii polskiej piastowskiej opisywany teren przechodził podobnie jak cały Śląsk – z rąk polskich do czeskich. Co najmniej jednak od XII/XIII w. tereny te znalazły się ponownie w gestii książąt raciborskich, do których należał też pobliski Rybnik, Wodzisław i Mszana (Panic 1992, s. 15-117).

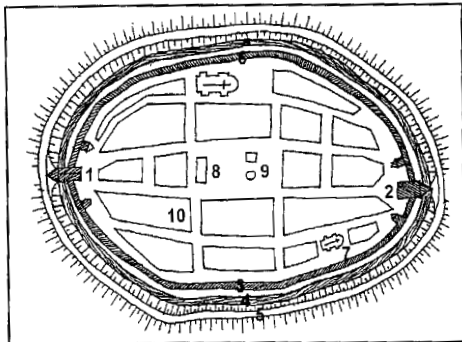
Historycy-badacze źródeł pisanych nie uzgodnili do końca opinii w sprawie genezy i początków miejscowości Żory (por. Cimała 1994, s. 21 i n.; Panic 2000, s. 73-115). Wedle I. Panicy jest możliwe, iż wieś Żory istniała już prawdopodobnie w schyłku XII w. (Panic 2000, s. 80)¹. Nie podważa się przy tym, iż jest ona wzmiankowana w dokumencie księcia opolskiego Władysława z 1258 r., dotyczącym uposażenia klasztoru cystersów w Rudach k. Raciborza. Wspomina się tu o prawie cystersów rudzkich do pobierania na utrzymanie od żorskich chłopów podatku w postaci tzw. poradnego. Fakt ten wskazuje, iż interesująca nas miejscowość należała wówczas do księcia. W bliżej nieznanych nam okolicznościach wieś znalazła się jednak rychło(?) w rękach prywatnych – rycerza Chwalisusa (Chwalisa), wasala księcia opolskiego. 24 lub 25 lutego 1272 r. książę Władysław dokonał zamiany kilku swoich majątków (m.in. wiośki Ściemie; obszarów leśno-łąkowych od wsi Ściemie po wieś Łędziny) właśnie na Żory, przy czym dodał Chwalisowi – przypuszczalnie swemu dworzaniowi - liczne zwolnienia podatkowe. Wedle hipotezy I. Panicy mieszkańcy wsi Żory mogli w owym czasie użytkować areał nawet około 600 ha².

¹ Zapewne sam kościół był drewniany; tradycja ustna lokuje go w sąsiedztwie późniejszej, miejskiej Błazy Krakowskiej, w miejscu nazywanym tradycyjnie do dzisiaj *Kosciołek*. Wg I. Panicy (bez dokładniejszego uzasadnienia) do parafii żorskiej należały wówczas wale (dzisiaj w większości dzielnic miasta): Osiny, Rogoźna, Brodki, Rój, Rowień oraz Sasów (wielka zaginiona, por. niżej); Panic 2000, s. 130.

² Jest przy tym oczywiste, iż wszelkie wzmianki w źródłach pisanych, dotyczących wsi/miejscowości (jeśli nie ma przy tym mowy o ich zaletach na tzw. surowym korzeniu), są sporządzone *post quon* ich faktycznego powstania.

³ Hipoteza została sformułowana na podstawie księgi uposażeń biskupstwa wrocławskiego z 1305 r. (*Liber fundationes episcopatus Vratislaviensis*) – Panic 2000, s. 74-75.

We wspomnianym dokumencie z 24 lub 25 lutego 1272 r. (znanym jednak dzisiaj z wtórnych, XVIII-wiecznych odpisów) ks. Władysław dość szczegółowo opisuje przekazane Chwaliszowi – w zamian za Żory – włości. Wspomina przy tym o swej decyzji założenia w Żorach obwarowanego miasta (z samorządowym prawem niemieckim). Właściwy akt lokacyjny nie zachował się do naszych czasów, niemniej w różnych opracowaniach przyjmuje się (nie do końca zasadnie⁶), iż nastąpiło to jeszcze w 1272 r. Prawdopodobnie już w XIII w. rozpoczęto budowę murów miejskich (dł. łącznej około 1200 m) z cegły trw. palcówki, otaczającymi owalnie (z dłuższą osią na linii NW-SE – ok. 460 m; krótsza NW-SE liczyła ok. 300 m) przestrzeń miejską, której wielkość szacuje się na około 12 ha (z rynkiem kształtu prostokątnego, o wymiarach ok. 100x75 m) – ryc. 2.

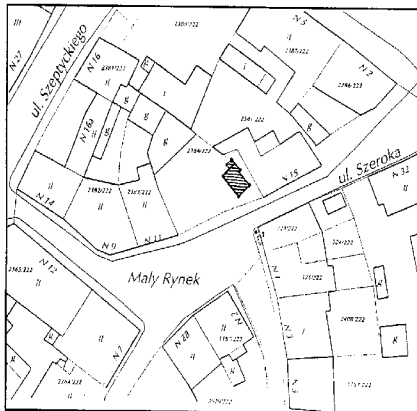
Ryc. 2. Rekonstrukcja planu średniowiecznego miasta Żory (wg B. Cimała 1994)

Legenda: 1 – Brama Górna, 2 – Brama Dolna, 3 – mury obronne, 4 – rowy z wodą, 5 – wał ziemny, 6 – kościół, 7 – kaplica, 8 – ratusz, 9 – kapliczka, 10 – kwartał zabudowy

Mury były poprzedzone mokrymi fosami. Sądzi się przy tym, iż niezależnie od wcześniejszego lub równoległego w czasie istnienia umocnień ziemno-drewnianych proces budowy trwał mniej więcej 50 lat. Obwarowania posiadały tylko dwie bramy, zapewne z wieżami. Nieco wiadomości posiadamy na temat Bramy Górnej (zwanej też Raciborską lub Cieszyńską), lokalizowaną przy obecnej ul. Górne Przedmie-

⁶ Żory jako miasto – *civitas*, z wójtem, jakimi miejscy, są wzmiankowane pewnie dopiero w 1303 r., w tzw. dyplomie ks. Przemysła oraz wspomniany wyżej księgi uposażeń biskupstwa wrocławskiego (Kloch 2004, s. 146).

ście, oraz Dolnej (zwanej też Krakowską) w sąsiedztwie wlotu dzisiejszej ulicy Szerokiej na Mały Rynek (Pierzak 2004, s. 205-210; por. Cimała 1994, s. 30) – ryc. 3.

Ryc. 3. Żory. Rejon lokalizacji odkrytych reliktów Bramy Dolnej w ciągu murów obronnych (wg J. Pierzaka 2004)

Kiedy w 1327 roku książę raciborski Leszek złożył hołd królowi czeskiemu, utracił swe ziemie (w tym Żory) jako lenno z rąk Jana Luksemburskiego (Cimała 1994, s. 35-36). Odtąd terytorium dzisiejszej gminy żorskiej stanowiło – jako część kasztelanii raciborskiej – prawie część Czech. Zmiana przynależności państwowej nie wpłynęła na zmianę życia mieszkańców: jedynym praktycznym ograniczeniem była tu kwestia sukcesji własności lennej. Przykładowo, po bezpotomnej śmierci wymienionego księcia Leszka w 1337 r. król Jan Luksemburski przekazał jego lenno księciu Mikołajowi opawskiemu (później znalazło się ono w gestii Przemysławów opawsko-raciborskich). Mimo starań m.in. króla polskiego Kazimierza Wielkiego, który w trakcie wojny o Śląsk oblegał bez powodzenia Żory w 1345 r., interesujące nas terytorium utrzymało swój status polityczny.

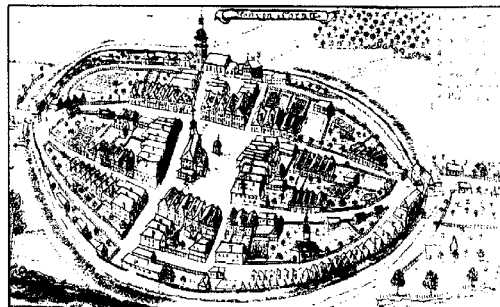
Przełom lat 20/30 XV w. przyniósł miastu pewne zniszczenia, związane z wojnami husyckimi; w latach późniejszych opisywany teren stał się ponownie przedmiotem sporów między Jagiellonami, królem czeskim Jerzym z Podiebradą (1420-1471) i królem węgiersko-czeskim Maciejem Korwinem

(1443-1490). Przejściowo miasta Żory znalazły się nawet pod panowaniem polskim (Jakuba z Dębna, w latach 1473-1480), by z czasem wrócić do książąt raciborskich. W ich imieniu gospodarował tu m.in. Mateusz von Zitta (Osinski), właściciel Osin, starosta żorski i zarządca okolicznych majątków. Ze źródeł pisanych wynika, iż pod koniec XV w. w sąsiedztwie Żor działał młyn na stawie *Gocołag*, natomiast co najmniej w pocz. XVI w., za panowania ks. Mikołaja III raciborskiego, zaczęła się tu rozwijać gospodarka rybna (w ob. dzielnicach Kleszczów, Baranowice). W opisywanym okresie poszczególne wsie i dobra w okolicach Żor kilkakrotnie zmieniały prywatnych właścicieli (m.in. mieszczanin żorski Kaldun sprzedał w 1511 r. swoje pola i stawy rybne, znajdujące się w pobliżu miasta), same Żory należały wówczas do większym miast Górnego Śląska – w 1534 r. liczyły ok. 1200 mieszkańców (Cimała 1994, s. 39-42).

Na podstawie źródeł pisanych wiemy, że w schyłku średniowiecza i XV-XVI w. podstawę bytu mieszkańców miasta stanowiły hodowla głównie nierogacizny (spasanej ponadto lasach w systemie całorocznym), ponadto koni, a także hodowla ryb; przypuszczalnie od średniowiecza ważną rolę pełniło brodawnictwo i pędzenie piwa. W rzemiośle istotną rolę odgrywały rzeźnictwo (w 1313 r. poświadczonych 9 mistrzów), sukiennictwo, już w 1495 r. powstały tu cechy szewców i obuwników. Co istotne, miasto nie uczestniczyło – w świetle danych pisanych – w szerszej wymianie handlowej (w początkowym okresie posiadało przywilej organizowania jedynie 2 jarmarków w ciągu roku), ograniczając się w tym względzie do rynku lokalnego (Cimała 1994, s. 43-45).

W 1526 r. Żory i ich okolice weszły – jak cały Śląsk – w skład monarchii habsburskiej, niemniej nadal stanowiły lenno księcia opolsko-raciborskiego. Po bezpotomnej śmierci ostatniego z linii Jana Dobrego w 1532 r. miastem i sąsiadującymi terenami zawiadywali cesarscy przedstawiciele (m.in. Hohenzollernowie); włości znajdujące się na peryferiach państwa były też niejednokrotnie zastawiane, w części też sprzedawane w ręce prywatne. Mimo pewnej, okresowej niezależności Żor od cesarza (w latach 1534-1589 rada miejska ostatecznie wykupiła z zastawu wojtostwo) podlegało ono w różnym zakresie Wiedniowi i przechodziło zmienne koleje losu.

Po 1740 r. Żory (ryc. 4) dostają się – po wojnach śląskich – pod panowanie pruskie. Do samych Żor należał wówczas jedynie Kleszczów. Inne miejscowości – ówczesne wsie, dzisiaj dzielnice, posiadały licznych właścicieli prywatnych, np. Baranowice były natomiast własnością rodziny von Trach, Osiny należały do rodziny Osinich (wkrótce obie wsie przejęli von Durantowie), Rój do rodziny Kamińskich (wcześniej od 1500 r. do Gogołowskich z Gogołowej, od 1511 do von Widonów, po Kamińskich do państwa stanowego Rybnik); por. Cimała 1994, s. 79-80 (tu dalsze, dokładniejsze dane).

Ryc. 4. Weduta Żor z 1766 r. wedle F. B. Wernhera (wg I. Panica 2004)

Po pożarze miasta w 1807 r.⁵ rozpoczęto sukcesywną rozbórkę murów (cegłę wykorzystywano do odbudowy domostw), niemniej ich pozostałości zachowały się do naszych czasów⁶ (w tym m.in. odcinek południowy długości ok. 137,4 m, północny o długości 272,5 m, por. Pierzak 2004, s. 205).

Wiek XIX przyniósł Żorom znaczne przemiany gospodarcze. Dotychczasowy byt mieszkańców, realizowany poprzez rzemiosło i handel, częściowo z udziałem rolnictwa, uległ zmianie w wyniku upowszechniania się zdobyczy rewolucji przemysłowej. W 1830 r. powstała m.in. Huta „Waleska” (pierwotnie właściwie „Walter i S-ka”), w 1842 Odlewnia Żeliwa (późniejsza Huta „Pawel”), w których zajmowano się produkcją np. naczyń emaliowanych i pieców, w tym samy roku powstał pierwszy (?) młyn parowy. Z kolei w latach 1824-1826 wybudowano drewniany rurociąg (zastąpił użytkowane wcześniej liczne studnie), którym do Żor dostarczano wodę ze źródła zwanego „Bagno” w lesie woszczyckim.

Po 1918 r. Żory z przyległościami znalazły się w państwie polskim (w chwili wybuchu II wojny li-czyły one zaledwie ok. 6 tys. mieszkańców). Podczas walk z Niemcami w 1945 r. zostały zniszczone w około 80% i przez wiele późniejszych lat wolno się odbudowywały. Intensyfikacja osadnictwa i rozwój miasta nastąpił wraz z powstaniem i rozbudową Rybnickiego Okręgu Węglowego (lata 60./70. XX w.). Właśnie w Żorach rozpoczęto budowę rozległych osiedli mieszkaniowych dla pracowników wielu okolicznych kopalń węgla kamiennego.

⁵ Starsze notowane w źródłach m.in. w latach: 1583, 1661, 1702 (Rejduch-Samkova, Samka 1964, s. 33).

⁶ W 1824 r. władze pruskie uznały obwarowania za własność państwową i zakazały rozbioru (Cimała 1994, s. 95).

Rozpatrując przedmiotową problematykę warto zwrócić uwagę na stosowane dziś nazewnictwo (toponomastykę) obecnej gminy. Istniejące tu obecnie dzielnice posiadają z pewnością złożoną, niestety słabo zbadaną historię i genezę. Znanym nam, pierwsze wzmianki historyczne poświadczają z pewnością co najmniej średniowieczne użytkowanie obecnego ich terenu (od XIII w.). Co więcej, pochodzenie samych nazw, ich etymologia, niejednokrotnie mogą rzucić nieco światła na okoliczności związane z zasiedleniem, zagospodarowaniem i przekształcaniem interesującego nas rejonu przez człowieka.

**Wykaz
nazw dawnych wsi oraz lokalnych toponimów
w obrębie gminy Żory, woj. śląskie**

Aktualny obszar gminy zawiera się na jednej mapie topograficznej w skali 1:25 000 w układzie tzw. 1965 o godzie:

- 531.34 Żory (wyd. Państwowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne 1982);

a także mapach topograficznych w skali 1:10 000 w układzie tzw. 1942 (druk OPGK Białystok Sp. z o.o. 1995 r.) o godziach:

- Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4;
- Świerklany Górne M-34-62-C-c-4;
- Żory - Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3;
- Żory-Rowień M-34-62-C-d-1;
- Żory M-34-62-C-d-2;
- Suszec M-34-62-D-c-3.

W dzisiejszych granicach gminy Żory, uwzględniając w w. mapy, wyróżnia się następujące toponimy.

1) NAZWY ZWIĄZANE Z ZABUDOWĄ (w części pozostałości dawnych wsi):

Baranowice – cz. SE Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); wzmianki: z *Baranowicz* 1484, od przezwiska Baran (Cimała 1994, s. 48; Borek 1988, s. 166, 301; Panic 2000, s. 140, przyp. 68); nazwa patronimiczna od nazwiska lub przezwiska *Baran*.

Bartok – cz. Żor-Roju; kolonia z budynkami mieszkalnymi z przydomowymi ogródkami oraz zagajnikami leśnymi; bliższych danych onomastycznych brak.

Bies – kolonia w Żorach-Rowieniu, bliższych danych onomastycznych brak.

Brodek – lub Bródek, cz. S Żor-Roju (mapa top. 1:10 tys. Świerklany Górne M-34-62-C-c-4 i Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianka: *Brodek* ok. 1300, *von Brodek* 1415, z *Brodku* 1491, od wyrazu *brodek*, oznaczającego „mały bród przez rzekę” (Borek 1988, s. 93, 116) – nazwa kulturowa.

Dąbie – cz. Żor-Kleszczowa w centrum (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); od wyrazu *dębina*, oznaczającego „*las dębowy*” (Borek 1988, s. 67) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Folwarki – cz. W Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); wzmianka: *in villa Folwarki* 1652; od słowa *folwark*, oznaczającego „dawne gospodarstwo rolne” (Borek 1988, s. 95); nazwa kulturowa związana z budownictwem i pełnioną funkcją.

Hańcówka – cz. SW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianka: *Heincówka* 1927; od nazwiska Hańc (niem. Heinz), nazwa dzierżawcza od nazwiska właściciela? (Borek 1988, s. 150, 293).

Kleszczów – cz. E Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); wzmianki: w 1525?, *Kliscow* 1652, *Kleszczów* 1920; od nazwiska lub przezwiska *Kleszcz* 1567 (Borek 1988, s. 131, 288; Cimała 1994, s. 48); nazwa dzierżawcza, związana z pierwszym właścicielem.

Kleszczówka – cz. NE Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); wzmianki: *Klischczowka* 1860, *Kleszczówka* 1920; nazwa prawdy, od nazwiska lub przezwiska *Kleszcz* (Borek 1988, s. 131, 218, 288); nazwa dzierżawcza, związana z pierwszym właścicielem.

Kolonia Leśna – cz. w kierunku E od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); *kolonia* – nazwa często używana dla oznaczenia nowego przysiółka, z reguły oddalonego od wsi; czasami z określeniem, tu: *Leśna* – tzn. opisującym położenie względem innego obiektu (lasu); najstarsze zapisy nazwy *kolonia* na Górnym Śląsku nie wykraczają poza XVIII w. (Borek 1988, s. 97 i in.) – nazwa kulturowa.

Lasoki – cz. NE Żor-Kleszczowa (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); również osada w sąsiedztwie Lasu Klajok w Żorach-Rogoźnej; wzmianki: *Waldhäuser* 1912, *Lasoki* 1927; od wyrazu *lasok*, oznaczającego w gwarze śląskiej „robotnika leśnego” (Borek 1988, s. 202) – nazwa kulturowa, związana z zawodem.

tzw. Osiedle Kłapczyka – w cz. NW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym

Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone, w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym (Borek 1988, s. 102).

Os. Gen. W. Sikorskiego – w cz. S od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 80. XX w. (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. Gwarków – cz. Żor-Roju (mapa top. 1:10 tys. Świerklany Górne M-34-62-C-c-4); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 80. XX w. (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. Ks. Władysława (daw. XXX-lecia PRL) – w cz. SW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3 i Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 1973-1978 (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. W. Korfante (daw. Pstrowskiego) – w cz. S od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 1976-1979 (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. W. Pawlikowskiego – w cz. SW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 1979-1983 (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. Powstańców Śląskich – w cz. SW od centrum Żor; nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta

czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 1976-1979 (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Os. 700-lecia – w cz. NW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); nazwa *osiedle* rozpowszechniła się dopiero w okresie międzywojennym dla nowo budowanych zespołów mieszkalnych w obrębie już istniejącego miasta czy osady; większość osiedli powstała na Górnym Śląsku po 1945 r. w ramach rozbudowy miast; najczęściej nazwy osiedli tworzą formy złożone; w podanym przypadku o charakterze pamiątkowym; budowane w latach 1969-1972 (Borek 1988, s. 102; Cimała 1994, s. 223).

Osiny – cz. S Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianki: *Noscin* 1321, *Osiny* 1652, *Oszyn* 1697; od wyrazu *osina*, oznaczającego drzewo topole-osikę (Borek 1988, s. 72, 294, 309) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Piekucz – cz. Żor-Baranowic (mapa top. 1:10 tys. Suszec M-34-62-D-c-3); wzmianki: *Piekusz* 1931, *Piekucz* 1966; forma niezbyt jasna, por. gwarowe *piekut*, oznaczające pieczone (Borek 1988, s. 53, 62) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z urzeźbieniem powierzchni ziemi.

Rogoźna – cz. SW Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1 i Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianki: *Rogosina* ok. 1300, *Rogoyznan* 1652; od wyrazu *rogoźna*, oznaczającego roślinę z rodziny palikowatych – Typha, służącą do wyrobu koszyków, mat itp.” (Borek 1988, s. 73, 76, 292) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Rowień – cz. NW Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); wzmianki: Rownia 1784, Rowień 1845; od wyrazu *rów*, oznaczającego *przekop*, ew. od *rownina* – opisu topografii terenu, oznaczającego „miejsce równe, nie pofalowane” (Borek 1988, s. 56, 62, 87) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z ukształtowaniem powierzchni, sufix *-ień* zalicza się w nazewnictwie śląskim do starych i rzadkich; wg I. Panica wzmiankowany pod nazwą *Rownoka* ok. 1300 (Panic 1992, s. 110, 114; tenże 2000, s. 130).

Rój – cz. W Żor (mapy top. 1:10 tys. Świerklany Górne M-34-62-C-c-4 i Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianki: *Ray* ok. 1300, *Roy* 1743; od wyrazu *raji*, przenośnie „miejsce urodzajne, pięknie położone” (Borek 1988, s. 55, 292) – nazwa fizjograficzna (topograficzna).

Starowieś – najstarsza część dawnej wsi Rój, położona nad małą rzeczką (bez nazwy); nazwa kulturowa?

Szozow – cz. Żor-Baranowic (mapa top. 1:10 tys. Pawłowice M-34-74-A-b-2); wzmianki: *Sasow*? ok. 1300?, *Soschowiensis* 1652, *Szozow* 1845; od gwarowego: *szosz*, *soszyna*, *susz*, oznaczających „posieczone trzcinę” (Borek 1988, s. 74) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

⁷ Według I. Panica (1992, 2004) wciąż zaginiona, zaś interpretacja H. Borka (1998) podanej nazwy z Szoszowanin *nieuzasadniona*.

Wygoda – część Zor na pograniczu z dzielnicą Rowień (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); wzmianka: *Henrietendorf, Wygoda* 1845; kolonia powstała w latach 1770-1780, od wyrazu wygoda – dawnej nazwy karczem, które miały przyciągać gości (Borek 1988, s. 114, 116) – nazwa kulturowa, użyta wótmie.

Zostawa – zach. w tradycji ustnej nazwa zabudowy poza murami miejskimi (

Żory (niem. *Sohrau*) – wzmianki: *in Zary* 1258, *villa nostra Sari* 1272, *Zary* 1300, *Sorau* 1319 i 1325, *Zarow* 1488, *Zary* 1899; od wyrazu *zar*, oznaczającego „miejsce wypalone”, co było związane z dawną gospodarką wypaleniową-żarową; nazwa kulturowa odnosząca się do uprawy i pozyskiwania ziemi pod uprawę; przywilej lokacyjny w 1272 r. (Rospond 1984, s. 461; Rymut 1987, s. 284; Borek 1988, s. 109, 115, 292, 310; Delowicz, Porwół 1994, s. 244-245; Panic 2000, s. 82-91).

2) NAZWY ZWIĄZANE Z LASAMI/WZNIENIENIAMI:

Bazantarnia – wydzielona część lasu Klajok w Żorach-Roju, gdzie prowadziło się hodowlę bazantów.

Brodeczek – las w Żorach-Roju o powierzchni około 80 ha (mieszany: sosna, świerk, dąb, brzoza); od wyrazu *brodek*, oznaczającego „mały bród przez rzekę” (Borek 1988, s. 93, 116) – nazwa kulturowa.

Dębina – las w cz. NE Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); od wyrazu *dębina*, oznaczającego „las dębowy” (Borek 1988, s. 67) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Gichta – las mieszany z przewagą sosny w cz. N Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2) i budowała z 1 poł. XIX w.; nazwa pochodząca od gwar *gichty* – wsadu pieca do wytopu żelaza; nazwa kulturowa, związana z działalnością gospodarczą (Delowicz, Porwół 1994, s. 278).

Goik – las mieszany, góra (ok. 247,8 m n.p.m.) w Żorach-Folwarkach (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); prawd. od *gaik*, *goik*, pierwotnie oznaczającego „osiedle przy gaju”, tj. „mamym lesie” (Borek 1988, s. 67, 76) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Góra Łysówka – wzniesienie w Żorach-Folwarkach wys. 275,5 m n.p.m. (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1), przypuszczalnie w momencie nadawania nazwy łyse, tj. „gołe, nie zalesione” (Borek 1988, s. 45) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z roślinnością.

Grobła – podluzne wzniesienie w dolinie małej rzeczki (bez nazwy) przy ul. Wodzisławskiej w Żorach-Roju; prawd. od słowa *grobła*, oznaczającego wał nadrzeczny; częste nazwy młynów od miejsca na grobli (Borek 1988, s. 95); nazwa kulturowa, związana z typem gospodarki.

Jesioneł – las mieszany, góra (wys. 276, 2 m n.p.m.) w cz. W od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); nazwa prawd. od „*jesiona*, *jasiona* (wiesłaka porośnięta jesionami)”; Borek 1988, s. 69 – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Las Baraniok – las sosnowo-dębowy i sosnowy w cz. SE Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); brak dokładniejszych danych onomastycznych (nazwa dzierżawcza od nazwiska/przezawiska właściciela? – *Baran*).

Las Klajok – las mieszany (cieremcha, dąb, buk, sosna, świerk) w cz. S Żor-Roju (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); brak dokładniejszych danych onomastycznych (nazwa dzierżawcza od nazwiska/przezawiska właściciela?).

Las Osiniok – w cz. SW Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); wzmianki: *Noscin* 1321, *Osiny* 1652, od wyrazu *osina*, oznaczającego drzewo osika (Borek 1988, s. 72, 294, 309) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem roślinności.

Las Stalki – sosnowy; cz. SW Żor-Roju-Brodka (mapa top. 1:10 tys. Świerklany Górn M-34-62-C-c-4) nazwa od staropolskiego i gwarowego *stalek*, oznaczającego „pojedyncza zagroda; majątek wiejski” (Borek 1988, s. 106) – nazwa kulturowa.

Rajszczok – las sosnowy w Żorach-Roju (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); prawd. od wyrazu *raj*, przenośnie „miejsce urodzajne, pięknie położone” (Borek 1988, s. 55, 292) – nazwa fizjograficzna (topograficzna).

Rosohocz – południowa część lasu Rajszczok w Żorach-Roju; od wyrazu *rosocha?*, oznaczającego sękatą gałąź; przenośnie: rozwidlenie dróg, wód (Borek 1988, s. 56); nazwa fizjograficzna (topograficzna), związana z typem ukształtowania terenu?

3) NAZWY ZWIĄZANE Z HYDROSFERĄ:

Jezioro Śmieszek – w kierunku E od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2); wzmianki: *Schmiesekmühle* 1848, *Śmieszek* 1900; nazwa dzierżawcza od nazwiska Śmieszek (Borek 1988, s. 158, 293).

Kuczerok – mały staw w Żorach-Roju; nazwa pochodzi od nazwiska właściciela?

Papierok – staw w Żorach-Roju (mapa top. 1:10 tys. Świerklany Górn M-34-62-C-c-4), kiedyś ośrodek młynarstwa?; obecnie zbiornik wodny; brak danych onomastycznych.

Ruda – rzeka w Żorach – centrum i cz. N (mapa top. 1:10 tys. Żory-Rowień M-34-62-C-d-1); nazwa prawd. od *rud*-minerału, ale też *ruda* oznaczało „podmokłą łąkę, bagnisko” (Borek 1988, s. 56, 216) – nazwa fizjograficzna (topograficzna) związana z typem gleby/podłoża.

Staw Gaganiec (lub Kaganiec) – w cz. SE od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); brak danych onomastycznych.

Staw Kleszczowiak (lub Kleszczowiok) – staw na pograniczu centrum Żor i Kleszczowa (mapa top. 1:10 tys. Żory M-34-62-C-d-2 i Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4) nazwa prawd. od nazwiska lub przezawiska *Kleszcz* (Borek 1988, s. 131, 288); nazwa dzierżawcza, związana z pierwszym właścicielem?.

Staw Łakota – w cz. SE od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory-Os. Sikorskiego M-34-62-C-d-4); brak danych onomastycznych.

Staw Ławczok – w cz. SW od centrum Żor (mapa top. 1:10 tys. Żory – Os. Pawlikowskiego M-34-62-C-d-3); brak danych onomastycznych.

4) INNE NAZWY:

Judosz – łąki i ogródki działkowe przy ulicy Bogusławskiej w Żorach-Roju; brak danych onomastycznych.

Ponadto nie da się wykluczyć dawnej obecności na terenie opisywanej gminy miejscowości tzw. zaginionych. W literaturze przedmiotu nie rozstrzygnięto dotąd kwestii dokładnej lokalizacji takich osad jak: *Sasów* (*Sassov*), *Syrnadło* (*apud Syrnadlonem*) i *Friczkona* (*Friczkonis villa*), wspominanych w źródłach pisanych około 1300 r., wzmiankowanych w kontekście historii i przeszłości Żor (por. Panic 1992, s. 114, mapa 12).

Wśród podanych nazw topograficznych, związanych z Żorami i przeszłością gminy, zwraca uwagę:

- duża ilość pojęć-nazw (29) oznaczających dzielnice lub strefy zabudowane; wśród nich:
 - nazwy patronimiczne lub dzierżawcze od nazwiska/przezawiska pierwszego właściciela – 4 (Baranowice, Hańcówka, Kleszczów, Kleszczówka);
 - nazwy fizjograficzne związane z typem roślinności – 4 (Dąbie, Osiny, Rogoźna, Szosowy), zwłaszcza hydrołubnej;
 - nazwy fizjograficzne związane z ukształtowaniem lub typem/charakterem powierzchni – 3 (Piekuć, Rowień, Rój)
 - nazwy kulturowe (15) ilości różnej genezy, w tym: związane z istnieniem brodu na rzece (Brodek), budownictwem, typem gospodarki, zajęciami ludności (4 - Folwarki, Lasoki, Wygoda?, Żory), oznaczające nowe strefy osadnictwa (9 - Kolonia Leśna, osiedla z 2 poł. XX w.: Broniewskiego,

Sikorskiego, Gwarków, Ks. Władysława, Korfańtego, Pawlikowskiego, Powstańców Śląskich, 700-lecia);

- duża ilość pojęć (14) odnoszących się do stref leśnych, ewentualnie wzniesień; w tym:
 - w wypadku stref leśnych: nazwy kulturowe, związane ze specyfiką terenu (Brodeczek, Rajszczok), zajęciem ludności (Bazantarnia, Gichta, Grobla), typem osadnictwa (Stalki), typem/charakterem pierwotnie zastanej roślinności (Dębina, Goik, Jesioneł, Osiniok, Rosohocz?), nazwiskiem/przezawiskiem pierwszego właściciela (Baraniok, Klajok);
 - w wypadku wzniesień: nazwa fizjograficzna związana z brakiem roślinności (Góra Łysówka);
- stosunkowo duża ilość (8) nazw związanych z hydrosferą⁹ w tym: pochodzące od nazwiska/przezawiska pierwszego właściciela (Śmieszek, Kuczerok?), łączące się ze specyfiką terenu lub występowaniem pokrywowych rud żelaza (rzeka Ruda).

Spśród wymienionych nazw kilka zanotowano już w średniowiecznych źródłach pisanych: Żory (1258), Brodek (ok. 1300), Rogoźna (ok. 1300), Rój (ok. 1300), Osiny (1321). Wspomnieć tu należy również o trudnych do identyfikacji miejscowościach, notowanych w źródłach pisanych około 1300 r. (ich pozostałości mogą znajdować się na terenie obecnej gminy), uznawanych przez niektórych badaczy za tzw. wsie zaginione: *Sasów* (*Sassov*) – por. wyżej Szosowy i przypis 6, *Syrnadło* (*apud Syrnadlonem*) i *Friczkona* (*Friczkonis villa*).

Uwzględniając istnienie do dzisiaj kilku nazw odnoszących się do krajobrazu – głównie leśnego, warto zwrócić uwagę, iż wg Idziego Panica obszar kasztelani raciborskiej w późnym średniowieczu (XIV-XV w.) był w znacznym stopniu pokryty zwartą puszcza, z punktowymi występującymi wsiami (Panic 1992, ryc. 12). Lasy te w znacznym stopniu zostały wycięte co najmniej poczynając od XVIII w., w związku z zapotrzebowaniem na paliwo dla celów hutniczych (produkcja szkła, żelaza), później przemysłu węglowego.

W świetle dostępnych danych wydaje się, iż nazwy zwłaszcza Żor, Rogoźnej, Roju, Osin, może też Szosowych wywodzą się ze średniowiecza (XIII/XIV w.). Niewątpliwie do starszych zalicza się również tzw. patronimiczne (odojcowskie) lub dzierżawcze, np. Baranowice (1484). Niektóre z toponimów rzucają światło na zajęcia ludności w okresie wczesnohistorycznym: poza uprawą ziemi i hodowlą przypuszczalnie trudnią się ona produkcją wyrobów „z wikliny”, nazewnictwo co najmniej nowożytnie wskazuje również na gospodarkę leśną, hutnictwo żelaza¹⁰ i młynarstwo.

⁹ Należy zwrócić uwagę, iż aktualne zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów polaci leśnych odbiega od nazewnictwa, co jest jednym z argumentów wskazujących na ich antropogeniczne pochodzenie.

¹⁰ Zwraca przy tym uwagę brak nazw licznych drobnych cieków (a nawet oczek wodnych) na przeglądanych mapach.

¹¹ Pojawia się tu pytanie o pochodzenie surowca (rud), a także charakter produkcji, również skalę i zapotrzebowanie na paliwo (drewno), co z pewnością wpływało na antropogenizację krajobrazu.

Wymienione toponimy wydają się być ważne, uwzględniając rozpoznaną przeszłość historyczną gminy, ponadto nie najlepszy stan rozpoznania archeologicznego. Potencjalnie właśnie w podanych obszarach (dzielnicach, miejscach) należy liczyć się z obecnością średniowiecznej substancji zabytkowej (np. cmentarzysk, wsi i gospodarczych stref eksploatacji terenu).

4 HISTORIA I STAN BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

Poszukiwania danych na temat stanu rozpoznania archeologicznego dzisiejszej gminy Żory, woj. śląskie, prowadzono w:

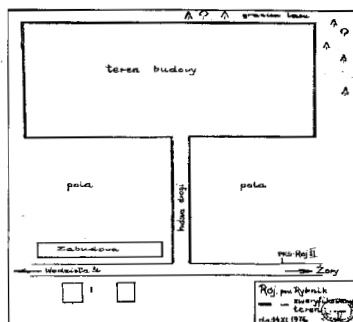
- archiwum Działu Archeologii Muzeum Górnos Śląskiego w Bytomiu, stanowiącego zbiorczą składnicę dokumentacji archeologicznej ze wschodniej części Górnego Śląska;
- archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego w Katowicach;
- archiwum Śląskiej Służby Ochrony Zabytków w Katowicach;
- literaturze przedmiotu.

Obszar współczesnej gminy Żory nie budził w przeszłości większych zainteresowań badawczych. Do dzisiaj nie przeprowadzono tu archeologicznych prac poszukiwawczo-inwentaryzacyjnych w ramach ogólnopolskiego przedsięwzięcia Archeologiczne Zdjęcie Polski (rozpoczętego około 1977 r.), które objęłoby całość opisywanej polaci. W minionym czasie rozpoznano tu pojedyncze, znaczące obiekty-stanowiska archeologiczne (zwłaszcza pozostałości średniowiecznych bram miejskich w obrębie Żor), objęte szerszymi pracami o charakterze wykopaliskowym.

Według starszych danych, przechowywanych w archiwum Działu Archeologii Muzeum Górnos Śląskiego w Bytomiu, w latach 30. XX wieku odkryto w Żorach niewielki, długi, kamienny, gładzony toporek. Notkę na ten temat pozostawił dr Kuchenbuch. W jej świetle prowadząc prace wykopaliskowe w Kalinowicach st. 2, w lipcu 1935 r., został on poinformowany przez jednego z robotników (mieszkańca Gliwic) o odkryciu „przed kilku laty, w czasie rozbiórki fragmentu muru miejskiego” wspomnianego znaleziska. Toporek znajdował się wówczas w posiadaniu owego robotnika, który oferował jego podarowanie ówczesnej służbie konserwatorskiej (Kuchenbuch 1935). Dokładniejszy kontekst odkrycia nie jest znany; w dokumentacji archiwalnej nie nadano numeru stanowiska archeologicznego miejscu identyfikacji przedmiotu (w niniejszym opracowaniu-roboczo: Żory st. 2).

Z kolei z 14 listopada 1974 r. pochodzi notatka ówczesnego pracownika-archeologa z Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, mgr. Wernera Pierzyny, dotycząca przeprowadzenia w dniach 9, 12 i 13 listopada lustracji terenowej ówczesnej miejscowości Rój, w strefie przewidzianej pod budowę kopalni (późniejszej, dziś zlikwidowanej KWK „Żory”) i dróg dojazdowych. Penetracja objęła obszar około 35 ha. W wyniku

lustracji powierzchniowej w strefie odhumusowanej nie natrafiono na nieruchomą archeologiczną substancję zabytkową; wg sprawozdania pod nitką warstw humusu zalegał piasek lub zgliniiony piasek. Niemniej W. Pierzyna wspomina, iż w humusie znaleziono „kilka bardzo drobnych, mało charakterystycznych skupień późnośredniowiecznych” (roboczo: Żory-Rój st. 1). Do notatki dołączono niewielki plan (Pierzyna 1974) - ryc. 5.

Ryc. 5. Strefa w Rój penetrowana przez archeologa w trakcie budowy kopalni (wg W. Pierzyny 1974)

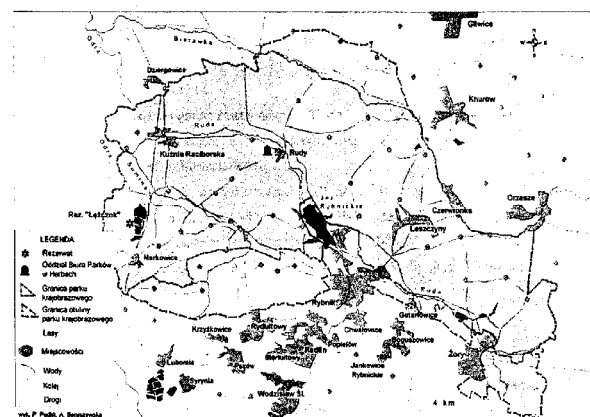
W latach 1970-1972 r. na zlecenie ówczesnego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach prace architektoniczne i archeologiczne (wykopaliskowe) w Żorach prowadziła Pracownia Projektowa PP Pracowni Konserwacji Zabytków z Krakowa. Ich przedmiotem były pozostałości średniowiecznych murów miejskich, a zwłaszcza rejon lokalizacji dawnych bram (zlokalizowano tzw. Górna), również pozostałości fosy (Kozak 1973; Pierzak 1996). Z kolei w 1997 r. podczas tzw. interwencji konserwatorskiej (podczas prac inwestycyjnych) zidentyfikowano i sporządzono dokumentację relikwiotów zlokalizowanej przy ul. Szerokiej 13 w Żorach Bramy Dolnej (Pierzak 2004, s. 207-209).

Od mniej więcej 1995 r. w obrębie Żor (zwłaszcza centrum-stare miasto) były realizowane tzw. nadzory archeologiczne, związane z różnymi pracami inwestorskimi, w niewielkim zakresie prace o charakterze wykopaliskowym. W archiwum Śląskiej Służby Ochrony Zabytków w Katowicach znajduje się dokumentacja wspomnianych przedsięwzięć, w tym:

- D. Rozmus, J. Roś, Nadzór archeologiczny na terenie inwestycji - budynku handlowo-usługowego w Żorach, ul. Męczenników Oświęcimskich, lipiec 1998 (nr inw. 9203);
- J. Pierzak, Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego prowadzonego w związku z budową kanalizacji na terenie śródmieścia. Żory, ul. Biskupia i ul. Gamcarska, od 25 grudnia 1994 do kwietnia 1995 (nr inw. 9205);
- J. Pierzak Dokumentacja z prac konserwatorskich. Odcinek pomiędzy Bramkową a Ogrodową w Żorach (nr inw. 9206);
- M. Furmanek, S. Kulpa, Sprawozdanie z badań archeologicznych. Żory, ul. Murarska 25, czerwiec-lipiec 1998 r. (nr inw. 9207);
- M. Furmanek, S. Kulpa, Sprawozdanie z badań archeologicznych. Żory, Rynek 4. 16-30 września 1998 r. (nr inw. 9208);
- M. Furmanek, S. Kulpa, Sprawozdanie z badań archeologicznych. Żory, Rynek 3, wrzesień 1998 r. (nr inw. 9210);
- T. Kosmala, Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego. Żory, ul. Moniuszki. Inwestycja budynek handlowo - usługowy (nr inw. 10438);
- M. Pawliński, Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego przy pracach ziemnych związanych z budową budynku usługowo - handlowego w Żorach przy ul. Szerokiej, 2002 (nr inw. 10463).

W ich wyniku potwierdzono obecność średniowiecznej substancji zabytkowej w obrębie dzisiejszej dzielnicy Śródmieście (Stare Miasto).

W 1996 r. przeprowadzono archeologiczne badania powierzchniowe w obrębie Żor, Żor-Folwarków, Żor-Rownia i Żor-Wygody na zlecenie dyrekcji Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” (Folyn i in. 1996). Przedsięwzięcie to było związane z chęcią pozyskania maksymalnej ilości danych na temat osadnictwa pra- i wczesnodziejowego w obrębie Parku Krajobrazowego, którego teren był dotąd słabo rozpoznany. Inna kwestia jest przy tym to, że teren gminy Żory znalazł się częściowo w strefie otuliny wspomnianego Parku (ryc. 6).

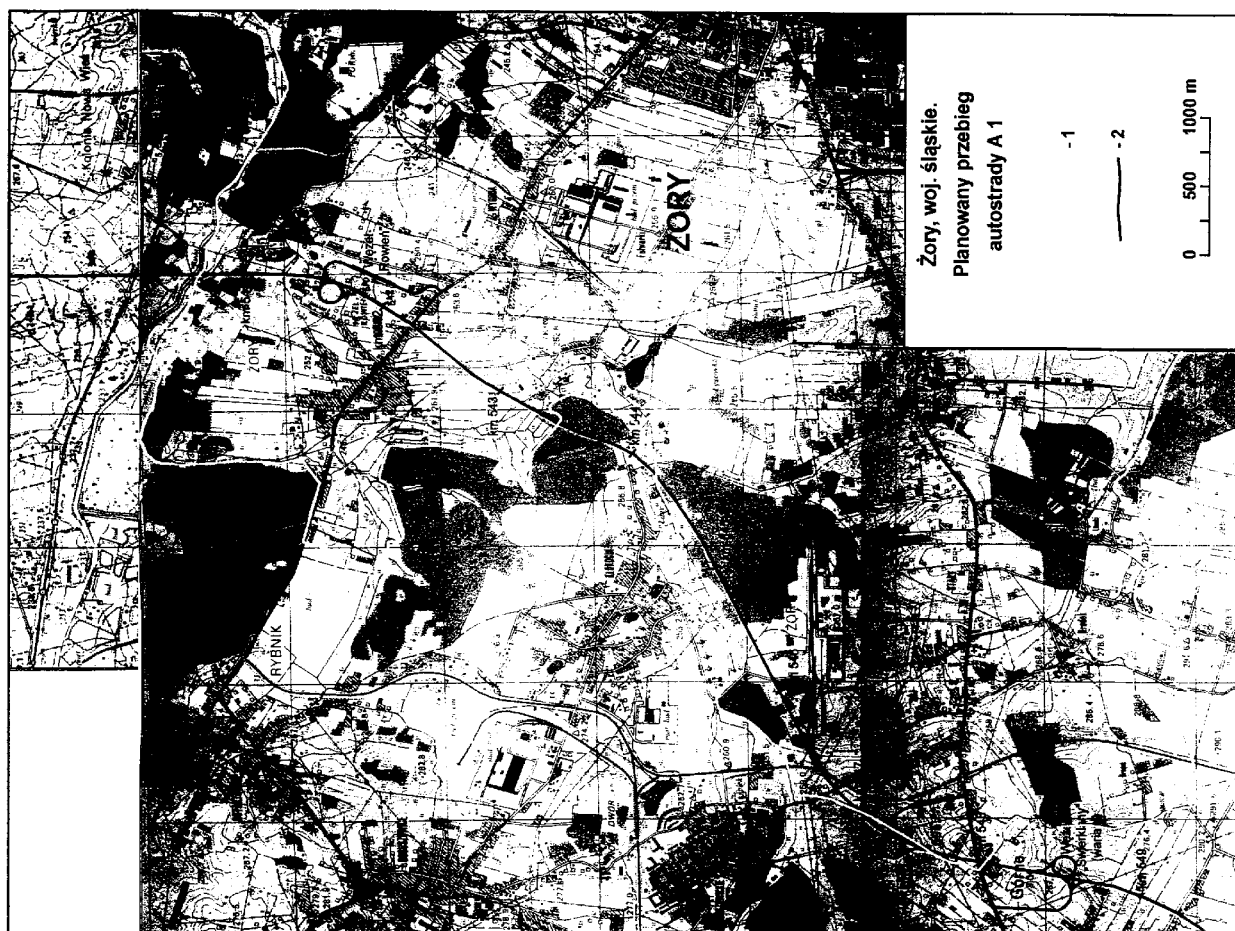

Ryc. 6. Granice parku krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” z uwzględnieniem podziałów administracyjnych i zasięgiem Żor

W sprawozdaniu brak danych, jaki był w istocie zasięg wspomnianych penetracji; z racji wyszczególnienia w treści Żor-Folwarków, Żor-Rownia i Żor-Wygody wydaje się, iż nie objęły one całej polaci obecnej gminy, a jedynie jej część zachodnią. Jest faktem, iż w ich wyniku zlokalizowano pewną ilość stanowisk archeologicznych: w Żorach-Folwarkach 10 (oznaczonych literami A-J), w Żorach-Rowniu 13 (oznaczonych literami C-N), Żorach-Wygodzie 13 (oznaczonych literami K-W).

Niewielką korektę stanu wiedzy na temat dawnego osadnictwa przyniosły wyprzedzające badania archeologiczne o charakterze powierzchniowo-inwentaryzacyjnym oraz sondazowym, przeprowadzone w latach 2000-2005 przez ekipy związane z Muzeum Śląskim w Katowicach. Wspomniane rozpoznania realizowano w obrębie planowanej trasy przyszłej autostrady A-1, która przetnie obszar gminy przy jej granicy zachodniej na linii północny wschód i południowy zachód w Żorach-Rowniu, kierując się w stronę Żor-Rój (ryc. 7). Prace archeologiczne wykonano wyłącznie w ramach tzw. linii rozgraniczenia in-

Ryc. 8. Zasięg gminy Żory, woj. śląskie z podziałem na arkusze Archeologicznego Zdjęcia Polski

Rycina 7. Planowany przebieg autostrady A1 w gminie Żory, woj. śląskie.
Legenda: 1 - granice gminy, 2 - oś przebiegu autostrady

gicznych w gminie Żory przedstawiono na mapach w skali 1:10 000 (mapy nr 2-7). W możliwych przypadkach dotożono starożytności, by uwzględnić domniemaną połączność stanowisk (gros zaznaczonych jest punktowo, kilkanaście przestrzennie).

W części końcowej zamieszczono kserokopie wszystkich archiwalnych kart AZP (KESA) i Kart Stanowisk Archeologicznych¹⁴, wykonanych dla niektórych obiektów.

5. ZRÓŻNICOWANIE CHRONOLOGICZNE I FUNKCJONALNE STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH

Uwzględniając chronologię zidentyfikowanych stanowisk archeologicznych zwraca uwagę dominacja obiektów z okresów nowożytnych, tj. XVI-XVIII w. (34), na kolejnym miejscu pod względem liczebności znajdują się stanowiska z późnego średniowiecza, tj. XIV-XV w. (29). Z pradziejów odnotowuje się stanowiska generalnie odnoszone do epoki kamienia (15), młodszej epoki kamienia-neolitu, tj. ok. poł. VI-początek II tys. p.n.e. (2), epoki kamienia-wczesnej epoki brązu, tj. z przełomu III/II tys. p.n.e. (2), ponadto z wczesnej epoki brązu, tj. początek II tys. p.n.e. (1), być może jedno stanowisko można łączyć z rozwiniętą epoką brązu, dwa kolejne z okresem wpływów rzymskich (I-IV w. n.e.). Generalnie 7 faktów osadniczych odnosi się do pradziejów, bez bliższego wskazania ich chronologii lub przynależności kulturowej. Z okresem wczesnego średniowiecza (przypuszczalnie fazą młodszą, tj. X-XIII ?) łączy się 7 stanowisk.

Zwraca uwagę niewielka ilość faktów osadniczych, które można wiązać z rozwiniętymi, pradziejowymi czasami gospodarki rolno-hodowlanej. Brak przy tym pewnych stanowisk związanych z rozwiniętą epoką brązu i wczesną epoką żelaza (ok. 1800-400 lat p.n.e.; na Górnym Śląsku rozpowszechnia się wówczas osadnictwo tzw. kultury łużyckiej), również z okresu przedrzymskiego (IV w. p.n.e.- przełom er). Ponadto stwierdzono istnienie ledwie dwóch hipotetycznych stanowisk z okresu wpływów rzymskich (I-IV w. n.e.; na Górnym Śląsku dominuje-zwłaszcza w III-IV w. populacja łączona z tzw. kulturą przeworską). Być może obecna tu puszca, mało interesująca (?) dla wczesnych rolników gleby, brak wyróżniających się jakościowo lub ilościowo-w porównaniu z terenami otaczającymi- użytkowanych surowców spowodowały, że strefa opisywana w opracowaniu nie budziła zainteresowania ówczesnych populacji. Inną kwestią jest jednak to, że nie da się wykluczyć zniszczenia stanowisk pradziejowych późniejszą działalnością człowieka (w tym powstaniem zabudowy mieszkalnej, przemysłowej itp.); ponadto należy uwzględnić brak kompleksowych badań poznawczych w systemie AZP.

Generalizując w świetle dotychczasowych rozpoznawczych archeologicznych, zapewne niewystarczających, wydaje się, iż teren gminy był penetrowany w epoce kamienia (schyłkowy? plejstocen-początki ho-

locenu; faza osadnictwa wędrownego, związanego z myśliwsko-zbierackim trybem życia), kolejny okres intensyfikacji osadnictwa (w typie już stałego, łączącego się z gospodarką rolną-hodowlaną) przypadał na wczesne średniowiecze, a zwłaszcza późne średniowiecze i czasy nowożytne.

Uwzględniając charakter realizowanych prac poszukiwawczych (doraźne, liniowe wzdłuż planowanej autostrady), jakiegokolwiek rozważania na temat przestrzennego rozlokowania zidentyfikowanych stanowisk są pozbawione sensu. Nigdy w sumie ilość pozyskanych materiałów pradziejowych (z reguły znaleziska pojedyncze, najwyżej kilka sztuk) uniemożliwiają jednoznaczne wypowiadanie się na temat ich przynależności kulturowej i zawężenia podanych ram czasowych osadnictwa. Zarówno ilość jak i charakter zidentyfikowanych zabytków nie pozwalają przy tym na dowodzenie funkcji wyróżnianych stanowisk. Na obecnym etapie wydaje się, iż należy łączyć je z pozostałościami obozowisk lub osad, ewentualnie doraźną penetracją terenu. Nie dysponujemy choćby jedną, pewną przesłanką, by dowodzić istnienia w ich obrębie np. cmentarzyska lub miejsca produkcji.

Uwzględniając znaleziska pochodzące z poszczególnych stanowisk można je podzielić na:

- ♦ jednofazowe - 10 obiektów (w tabeli 1 nr 3, 15, 27, 29, 32-33, 37, 39-40, 45);
- ♦ wielofazowe-wielokulturowe, tzn. użytkowane w różnych okresach czasu - 36 obiektów (w tabeli 1 nr 1-2, 4-14, 16-26, 28, 30-31, 34-36, 38, 41-44, 46).

W wypadku stanowisk wielokulturowych zwraca uwagę duża liczba obiektów, na których dostrzeżone następstwo czasowego osadnictwa w okresach średniowiecza i nowożytnym (24).

Epoka kamienia

Stosunkowo dużo stanowisk (15) zalicza się generalnie do tytułowej fazy (tabela 1 nr 4, 6-9, 11-12, 14, 16, 18, 20-22, 24, 46). W wypadku Żor-Rownia st. C (być może też st. I) wydaje się, iż istniały tu obozowiska w paleolicie schyłkowym, tj. ok. XII-IX tys. p.n.e. (Foltyń, Foltyń 2000b). Być może pojedyncze wyroby krzemienne, znalezione z kolei podczas prac sondażowych w Żorach-Rowniu st. C, jak również na st. L/M, przynależą z kolei do wczesnej fazy holocenu (mezolitu, tj. ok. końca IX-poł. VI tys. p.n.e.). Nieliczne znaleziska odkryte podczas badań powierzchniowych na innych stanowiskach nie uprawniają do wysuwania dokładniejszych wniosków na temat charakteru i datacji osadnictwa. Wydaje się jednak być pewne, iż wszystkie stanowiska zaliczone do omawianej grupy stanowią pozostałości działalności grup łowców i myśliwych, prowadzących wędrowny tryb życia.

Młodsza epoka kamienia-neolit

Z okresem początków gospodarki rolno-hodowlanej i pojawieniem się - w wypadku większości ówczesnych populacji - osiadłym trybem życia łączy się zaledwie 2 stanowiska (tabel 1, nr 2 i 14). W wypadku pojedynczego znaleziska kamiennego, glazowanego topora (Żory-Stare Miasto st. 2), znalezione-

¹⁴ W wypadku niektórych stanowisk, nie posiadających kart AZP, w wypadku podjęcia inwazyjnych rozpoznawczych archeologicznych badań sondażowych, kierując wykonali Karty Stanowisk Archeologicznych, sumujące ogół danych.

go podczas rozbiórki fragmentów muru miejskiego nie da się wykluczyć, iż znajdowało się ono na tzw. złożu wóymym. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w wypadku Żor-Rownia st. C. Podczas badań sondazowych w 2000 r. odkryto tu nie tylko liczne zabytki (ułamki z naczyń glinianych – 106, wyroby krzemienne), ale również nawarstwienia kulturowe – pozostałości obiektów w typie chat. Wspomniane stanowisko należy do jednych z najciekawszych w regionie i obiecujących pod względem badawczym. Istniejąca tu niewątpliwie osada jest łączona albo z populacją kultury amfor kulistych, albo też pucharów lekko-watych (zaawansowany neolit-eneolit). Ponadto w trakcie rozpoznania zidentyfikowano tu pozostałości gleby kopalnej typu Komorniki (Folyn, Folyn 2000a). Niewątpliwie obiekt winien być dokładniej rozpoznany metodą badań szeroko przestrzennych.

Młodsza epoka kamienia-wczesna epoka brązu

Do schyłku III i początków II tys. p.n.e. zalicza się 2 stanowiska (tabela 1, nr 5 i 34). Uwzględniając niską ilość znalezisk (2 odłupki) nie da się na ich temat nic bliższego powiedzieć.

Epoka brązu

Podczas rozpoznawczych prac sondazowych w Żorach-Rowniu st. I (tabela 1, nr 20) znaleziono załedwie 1 fragment naczyń glinianych, który hipotetycznie być może być związany się z kulturą łuzicką.

Pradzieje – okres wpływu rzymskiego

Na powierzchni obiektu Żory-Równie st. C. znaleziono pojedynczy ułamek naczyń glinianych, który stanowi – być może – pozostałość po tzw. ceramice siwej, produkowanej generalnie w III-IV w. przez populację związaną z kulturą przeworską. Z kolei w Żorach-Roju st. 2 odkryto 2 nie charakterystyczne ułamki ceramiki, również łączone z tytulową fazą osadniczą. W obydwu wypadkach niezbędne są minimum kolejne penetracje powierzchniowe, których celem byłoby pozyskanie większej ilości znalezisk, ewentualnie wykonanie rozpoznania metodami wykopaliskowymi (sondazami) w celu potwierdzenia chronologii stanowisk, określenia ich charakteru i funkcji.

Pradzieje

Generalnie na pradzieje (czasy do VI w. n.e.) datowanych jest 7 stanowisk (tabela 1, nr 7, 13, 20, 22, 29 i 34). Podstawą takiego sklasyfikowania były znajdowane tu pojedyncze ułamki naczyń glinianych, z reguły tzw. nie charakterystyczne (załedwie 1 fragment wylewu i 1 fragment dna). Poza Żorami-Wygodą st. M. wszystkim pozostałym towarzyszyły znaleziska z innych faz osadniczych; niewykluczone, iż omawiane zabytki łączą się faktycznie właśnie z nimi. Bez przeprowadzenia dodatkowych rozpoznania metodą badań powierzchniowych lub inwazyjnych-wykopaliskowych (sondazowych) nie da się na ten temat nic bliższego powiedzieć.

Wczesne średniowiecze

Z tym okresem dziejów łączyć należy archeologicznych różnym prawdopodobieństwem 7 obiektów archeologicznych (tabela 1, nr 7, 20, 24-25, 30, 34, 46). Niewielka ilość znalezisk ceramicznych (w tym załedwie 1 ułamek wylewu naczyń glinianych) nie uprawnia do wyciągania na ich podstawie dokładniejszych wniosków. Wydaje się jednak słusznym podkreślić, iż we wszystkich wypadkach odkrycia wiążą się ze stanowiskami wielokulturowymi, na których występują również materiały z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego. Uwzględniając dane toponomastyczne i lokalizację znalezisk (m.in. Żory-Równie – Równie wzmiankowany w źródłach pisanych ok. 1300 r.), wydaje się, że wspomniane znaleziska łączą się jeszcze z przed- lub wczesnonapolewicznym osadnictwem słowiańskim w typie wiejskim.

Późne średniowiecze (XIV - XV w.)

Z czasami zaawansowanego średniowiecza łączy się aż 29 obiektów archeologicznych (tabela 1, nr 1, 3, 7, 10-11, 13-14, 16-17, 19-26, 28, 30-31, 34-36, 38, 41-44, 46). Najważniejszym z nich wydają się pozostałości średniowiecznego miasta lokacyjnego w Żorach, zapewne w swej genezie związanego z osadnictwem wczesnośredniowiecznym w typie wiejskim (wieś Żory poświadczona w źródłach pisanych w 1258 r.). Mimo braku szerzej zakrojonych badań archeologicznych (w typie wykopaliskowych) w samym mieście, uwzględniając analogie (Racibórz, Gliwice, Pszczyna, Wodzisław Śląski, Rybnik?), wydaje się być pewne, iż znajdują się tu w różnych miejscach (nie zniszczonych późniejszą działalnością, np. inwestycyjną) pozostałości substancji zabytkowej, w postaci np. fragmentów drewnianej zabudowy mieszkalnej (chat-domostw), kramów, ulic, cmentarzy (w tym w typie tzw. przykościelnych), ratusza, wagi itd. Pomimo dysponowania źródłami pisanyymi, w których świetle dowodzi się istotnego znaczenia rolnictwa i hodowli w gospodarce najstarszych mieszkańców miasta, z pewnością *civitas* było związane ekonomicznie, gospodarczo (np. pozyskiwanie surowców organicznych i mineralnych, w tym ostatnim wypadku choćby gliny dla wyrobu cegieł) oraz społecznie z wsiami i innymi obiektami, istniejącymi w jego bliskim sąsiedztwie. Przypuszczalnie w ten sposób należy rozpatrywać istnienie dość licznych, późnośredniowiecznych stanowisk archeologicznych w obrębie gminy. Ich lokalizacja i zróżnicowanie z pewnością wiązała się też z różnymi etapami-fazami kolonizacji terenu¹⁵.

Okres nowożytny (XVI-XVIII w.)

Najliczniejszą grupę stanowisk (34) zalicza się do okresu nowożytnego (tabela 1, nr 1, 7-8, 10, 12-15, 17-21, 23-28, 30-36, 38-45). Zidentyfikowane stanowiska archeologiczne zalicza się do tzw. punktów osadniczych i osad. Zróżnicowanie i liczba znalezionych tu zabytków archeologicznych nie uprawniają do wysuwania wniosków na temat charakteru poszczególnych obiektów. Wydaje się, że są one świadectwem początku intensyfikacji akcji zasiedlenia i eksploatacji gospodarczej trzebrzonych obszarów puszczalskich.

Podsumowując słusznym wydaje się podkreślić, iż stan naszego rozpoznania obiektów archeologicznych położonych w obrębie gminy Żory nie jest najlepszy. Zaskoczeniem dla autora opracowania jest brak archeologicznych badań wyprzedzających lub ratowniczych w obrębie miasta lokacyjnego przez większość powojennych lat (pierwsze rozpoczęły się we wczesnych 70. XX w.), mimo odbudowy zniszczonej infrastruktury, rozbudowy lub przebudowy. W archiwach nie natrafiono, przykładowo, na jakiegokolwiek dane związane choćby z obecnością archeologa w trakcie niewątpliwie zmienianych instalacji w piekarniach rynku, czy też podczas wymiany jego płyty głównej. Brak również informacji na temat nawarstwień kulturowych, na które niewątpliwie natrafiono przy remontach różnych, zachowanych w centrum obiektach zabytkowych (np. kościołach). Biorąc pod uwagę genezę istniejącego miasta, zachowaną strukturę i średniowieczny układ, powstanie niezbyt dawno w Żorach placówki muzealnej, postuluje się jak najszybsze zatrudnienie tu archeologa. Jego zadaniem byłaby rejestracja i dokumentowanie zachowanych elementów substancji zabytkowej (archeologicznej); niewątpliwie placówka mogłaby pozyskać-droga badań – sporą ilość beczennych materiałów-zabytków, związanych z przeszłością miasta. Uwzględniając perspektywy, kierunki rozwoju, rynkowe preferowanie usług kosztem wytwórczości, wspomniane badania umożliwiłyby z pewnością wyeksponowanie przynajmniej części relikwów, tkwiących dzisiaj w ziemi. Choć nie znany ich charakter, z pewnością podobne działania sprzyjałyby planowaniu, modernizacji zabudowy, upiększeniu miasta, a niewykluczone, że mogłoby się łączyć z napływem turystów (poszerzaniem rynku pracy).

6. PROGRAM OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI ARCHEOLOGICZNYMI

Do niedawna zgodnie z przepisami ustawy „O ochronie dóbr kultury” z dnia 15.02.1962 r. (tekst jednolity po nowelizacjach Dz.U. nr 98 z 1999 r.), właściwymi rozporządzeniami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wytycznymi Generalnego Konserwatora Zabytków przy określaniu obszarów i rygorów ochrony konserwatorskiej operowano pojęciem strefy ochrony konserwatorskiej (w odmiannach A, B, E, K, W).

Nowa ustawa „O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami” z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) wycofuje się ze stosowania podanych określeń stref ochronnych wskazując, że każdy z zabytków nieruchomych (posiadając swą specyfikę) winien być rozpatrywany w sposób indywidualny wraz z otoczeniem (kontekstem, zarówno bliskim, jak i dalszym). Wspomniany akt prawny w artykule 7 ustala, że formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wszystkie stanowiska archeologiczne wymienione w niniejszym opracowaniu (tabela 1), jako posiadające wartość zabytkową, są objęte ochroną według standardu ustanowionego w punkcie 4 wymienionego artykułu ustawy.

Na zmieniający się sposób widzenia również nieruchomości zabytków archeologicznych w krajo-brazie rzutują także inne akty prawne, wśród nich m.in.:

- „Archeologiczna konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego sporządzona w La Valetta 16 stycznia 1992 r.” (Dz. U. nr 120 z 16.10.1996 r., poz. 564);
- ustawa „O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” z 27.03.2003 r. (Dz. U. 2003 nr 90 poz. 717 z późn. zm.);
- wytyczne Działu Archeologii Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie (dawnego Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego): „Archeologia w planach zagospodarowania przestrzennego”; <http://www.archeointernet.pl>.

Stan rozpoznania archeologicznego obszaru gminy Żory jest niedostateczny (wg autora opracowania poniżej „średniej” w województwie śląskim), zaś samego miasta Żory bardzo słaby, czego przyczyną jest po prostu brak badań, niewielki ich zakres, ewentualnie specyficzne ukierunkowanie (np. rozpoznania „autostradowe”, realizowane w pasie przyszłej inwestycji). Uwzględniając potrzeby niniejszego opracowania

¹⁵ W opracowaniu nie uwzględniono jako obiektu archeologicznego-stanowiska kamiennego tzw. krzyża polczutego, zapewne średniowiecznego, znajdującego się poza murami, przy ul. Rybnickiej 5 (Rejdach-Samkowa, Samka 1964, s. 39, fig. 100). Podobne znaleziska są jednak uwzględniane w archeologicznych opracowaniach miast średniowiecznych.

wania, ale zwłaszcza perspektywy związane z planami rozwoju gminy, zmianami lub przebudową jej infrastruktury, przewidywanymi realizacjami inwestycyjnymi, w szczególności zwracając uwagę następujące kwestie:

- 1) informacje na temat ilości i zróżnicowania znanych stanowisk archeologicznych pochodzą w większości z rozpoznania bliżej nieokreślonej części obecnego terytorium, wchodzącego w skład otuliny Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, ewentualnie z liniowo prowadzonych prac poszukiwawczych wzdłuż planowanej trasy przyszłej autostrady A-1;
- 2) niemal zerowe rozpoznanie archeologicznej substancji zabytkowej średniowiecznego układu urbanistycznego Zor-Starego Miasta (w połączeniu z niewątpliwie postępującymi od lat zniszczeniami, związanymi z niezbędnymi inwestycjami);
- 3) niewielki zakres zrealizowanych prac powierzchniowych w systemie AZP;
- 4) siedem stanowisk rozpoznawano metodą inwazyjnych badań sondazowych, w większości w Zorach-Równiu (st. C, I, J, ŁM, N), ewentualnie Zorach-Roju (st. 2), niemniej na stosunkowo małej powierzchni (jednostkowe w grę wchodziła przestrzeń ludwie 1 ara, ewentualnie wyłącznie odwierty - z uwagi na brak zgody właściciela gruntu). Prace nie dostarczyły licznych znalezisk w postaci materiałów zabytkowych (ruchomych), z reguły ograniczając się do pojedynczych skorup, niemniej do badań ratowniczych (wyprzedzających budowę autostrady A1) wytypowano Zory-Równie st. ŁM¹⁵. Żadne ze znanych stanowisk archeologicznych nie było przebadane na szerszą skalę (pod względem zasięgu, charakteru itp.); w obrębie znanych obiektów nie podejmowano rozpoznania metodami np. nieniszczącymi (por. niżej);
- 5) nie zdołano ustalić, czy centrum urbanistyczne Zor jest wpisane do tzw. rejestru zabytków; wpisano jedynie historyczne centrum (obszar „A”) do w/w rejestru. Nie jest ono - podobnie jak inne obiekty archeologiczne uznane za pomnik historii, nie znajduje się w obrębie utworzonego/tworzonego parku kulturowego; poza Żorami-Starym Miastem żadne ze stanowisk archeologicznych nie jest wzmiankowane w starszych wersjach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 6) znikoma ilość pewnych danych o osadnictwa z początków i rozwiniętej doby rolna hodowlanej (od epoki brązu do okresu wpływów rzymskich);
- 7) brak danych o komentarzach (pradziejowych, średniowiecznych - np. w sąsiedztwie kościoła parafialnego pw. św. Filipa i Jakuba);

¹⁵ Poza wymienionym kilka innych wydaje się posiadać duże walory poznawcze (zwłaszcza np. Zory-Równie st. C), w ramach środków finansowych przeznaczonych na badania archeologiczne, w związku z budową autostrady A1, możliwa jest realizacja wykopisk wyłącznie w tzw. liniach rozgraniczenia inwestycji.

- 8) poza Żorami-Baranowicami brak bliższych danych o lokalizacji siedzib lokalnej szlachty/feudałów (w różnych odcinkach czasu poszczególne fragmenty terytorium obecnej gminy stanowiły własność prywatną)¹⁶;
- 9) brak danych precyzyjnie wskazujących na funkcję i czas istnienia znanych stanowisk archeologicznych;
- 10) brak danych precyzyjnie wskazujących na zasięg podziemnej, archeologicznej substancji zabytkowej (Żory-Stare miasto lokacyjne, stanowiska archeologiczne w strefach otwartych).

Taki stan rzeczy powoduje, iż informacje dotyczące chronologii i zasięgu poszczególnych obiektów są wycinkowe i niepełne. Co więcej, brak archeologicznych badań uzupełniająco-weryfikacyjnych powoduje, iż prowadzona obecnie działalność w typie inwestorskim może spowodować naruszenie lub zniszczenie niezamanej nam jeszcze, podziemnej, archeologicznej substancji zabytkowej (co dotyczy zwłaszcza Zor-Starego Miasta).

W celu wzbogacenia, uściślenia i uwiarygodnienia zaprezentowanych danych dotyczących istniejących niewątpliwie w granicach gminy stanowisk archeologicznych zaleca się:

- 1) **zatrudnienie w Muzeum Miejskim w Żorach archeologa (zwłaszcza specjalizującego się w zagadnieniach miast średniowiecznych) z uprawnieniami do wykonywania badań terenowych;**
- 2) przeprowadzenie badań powierzchniowych w systemie AZP (z uwzględnieniem weryfikacji znanych stanowisk archeologicznych; w porozumieniu i uzgodnieniu ze Śląskiem Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; biorąc pod uwagę charakter terenu - w kilku ponawianych etapach/sezonach; zwłaszcza obszary 102-44 i 103-44, które zawierają większość polaci gminy); realizacja przedsięwzięcia będzie służyć pełnej inwentaryzacji już znanych stanowisk, a także sporządzenie jednolitej, porównywalnej pod względem ilości i jakości danych dokumentacji wg aktualnych standardów;
- 3) bezwzględne prowadzenie wyprzedzających archeologicznych badań ratowniczych-przed inwestycyjnych (na koszt inwestora) w wypadku naruszeń gruntu w obrębie Zor-Starego Miasta (st. 1) wraz z otuliną przewidzianą do rewitalizacji (por. mapa 4);
- 4) uwzględnienie konieczności prowadzenia nadzorów inwestycyjnych:
 - zwłaszcza podczas dużych przedsięwzięć, np. liniowych (wymiana infrastruktury, budowa dróg), mniejszych przedsięwzięć zwłaszcza w dzielnicach Rój, Rowień, Folwarki i Wygoda (w tych stre-

¹⁶ Znajdują się tu pozostałości założenia pałacowego datowane na XVII w. (Rejduch-Semkowa, Semka 1964, s. 1). Brak rozpoznania archeologicznego umożliwiłby odpowiedź na pytanie, czy nie istniała tu starsza budowla. Wg tradycji istniejącej z kolei w Zorach-Roju-Brodka tzw. Dworek jest posiadłością w miejscu dawnego „zamku”, dawniej siedziby rycerskiej?

fach zidentyfikowano największą -jak dotąd ilość stanowisk archeologicznych); przy okazji prac ziemnych istnieje szansa na identyfikację archeologicznej przestrzeni reliktovej i uchronienia jej przed zniszczeniem;

- 0 podczas jakichkolwiek prac remontowych lub budowlanych, związanych z odsłanianiem fragmentów przyfundamentowych lub podpodłogowych (piwnicznych) wszystkich obiektów architektury uznanych za zabytkowe¹⁸ usytuowanych na terenie gminy (np. kościoły);
- 5) wszczęcie poszukiwań źródeł historycznych (pisanych), w celu zidentyfikowania danych na temat czasów wycinki lasów, stosunków własnościowych, działalności gospodarczej człowieka (np. hutnictwa szkła? i żelaza, obecności młynów, budowy stawów, szlaków komunikacyjnych, elementów hydrotechniki, a nawet początków eksploatacji węgla kamiennego);
- 6) wykonanie archeologicznych badań rozpoznawczo-sondazowych w obrębie znanych stanowisk archeologicznych (celem dokładniejszego rozpoznania ich charakteru i zasięgu);
- 7) wykonanie rozpoznania terenu z użyciem metod nieniszczących (nieniszczących podłoża), z użyciem specjalnego sprzętu lub techniki, umożliwiających identyfikację nowych stanowisk archeologicznych lub weryfikację znanych (np. badania fosforowe, badania metodami fizycznymi, np. elektrooporową, elektromagnetyczną w przyziemach obiektów zabytkowych, przykładem kościoły);
- 8) uwzględniając Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie m.in. Gminnej Ewidencji Zabytków (Dz. U. nr 124, poz. 1305) **zaleca się uwzględnienie wszystkich wyszczególnionych w tabeli 1 stanowisk archeologicznych**; odkrycie nowych obiektów (ew. pozyskanie dodatkowych danych na temat znanych) winno skutkować uzupełnieniami Gminnej Ewidencji Zabytków. W związku z brakiem ustalonego normatywu karty stanowiska archeologicznego Gminnej Ewidencji Zabytków zaleca się umieszczenie dołączonych do opracowania kserokopii kart AZP lub Kart Stanowisk Archeologicznych.

Niezależnie przy tym od zasięgu dotychczasowych (lub planowanych) rozpoznań, zróżnicowania metod stosowanych przez specjalistów, dostępny zasób wiadomości na temat początków osadnictwa człowieka w każdym rejonie, a także jego historii, również w gminie Zory nigdy nie będzie pełny.

¹⁸ Zgodnie z aktualnymi standardami archeologia interesuje się nawet obiektami nowożytnymi i współczesnymi! Należy sądzić, że w samych Żorach, przykładowo, nie jest znana np. w wystarczającym stopniu historia eksploatacji węgla kamiennego; archeologia może wnieść tu nieco nowych źródeł.

7. ZALECENIA KONSERWATORSKO-OCHRONNE (obszary i zasady ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowe)

Ochrona konserwatorska należy objąć wszystkie, wyszczególnione w tabeli 1 stanowiska archeologiczne. W szczególności ochrona ta winna polegać na:

- 1) **zakazie jakichkolwiek prac ziemnych w podanym zasięgu występowania zidentyfikowanych na powierzchni stanowisk materiałów zabytkowych** (zaznaczonych na mapach w skali 1:10 000), w tym np. przekładki i budowy ciągów infrastruktury technicznej itd., bez podjęcia niezbędnych wyprzedzających badań archeologicznych (por. pkt. 2);
- 2) w wypadku konieczności jakichkolwiek działań związanych z naruszeniem gruntu w obrębie wyróżnionych stanowisk archeologicznych winny być one **poprzedzone uzupełnieniami archeologicznymi badaniami weryfikacyjnymi** (w tym rozpoznawczo-sondazowymi), ewentualnie - w zależności od uzyskanych wyników - ratowniczymi (lub jedynie nadzorem podczas prac budowlanych), zaplanowanymi i przeprowadzonymi w uzgodnieniu ze Śląskiem Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wspomniane prace ochraniające substancję zabytkową mogą w wypadku stanowisk tzw. płaskich „uwolnić” dany teren dla celów inwestycyjnych;
- 3) wszelkie roboty ziemne (inwestycyjne) realizowane w najbliższych zapleczu (otulinie) wszystkich wyróżnionych stanowisk archeologicznych, tzn. **w promieniu do około 100 m od ich centrum (w wypadku śladów osadnictwa - 50 m), winny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym**. Nie da bowiem się wykluczyć większego - niż zakłada się na obecnym etapie rozpoznania terenu - zasięgu poszczególnych obiektów archeologicznych. Uzgodnień szczegółowych zakresu nadzoru należy dokonywać ze Śląskiem Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- 4) mając na uwadze opisany, niedostateczny stan rozpoznania archeologicznego terenu (w tym też niedostępność niektórych fragmentów w trakcie „autostradowych” badań powierzchniowych w systemie AZP), potencjalną możliwość istnienia nierozpoznanych dotąd stanowisk, **zaleca się wprowadzenie zasad stałego prowadzenia nadzorów archeologicznych podczas większych robót ziemnych**, na terenie gminy (np. inwestycje liniowe, rozbudowa, przebudowa lub budowa zakładów przemysłowych, likwidacja lub poszerzanie zasięgu hałd, budowa sklepów w typie marketów, z reguły obejmujących pola kilku hektarów gruntu, budowa nowych dróg i ulic; regulacje/pogłębianie cieków wodnych). Wspomniane nadzory winny obejmować zwłaszcza **wszelkiego typu inwestycje, związane z ingerencją podziemną** (wykonywaniem wykopów) poszczególnych dzielnic gminy. Należy liczyć się z tym, że pod fundamentami istniejącej zabudowy lub pod innymi elementami zagospodarowania terenu (np. hałdami), potencjalnie może znajdować się archeologiczna substancja zabytkowa;
- 5) prowadzenie jakichkolwiek prac ziemnych w obrębie budynków i obiektów uznanych za zabytkowe ze względów architektonicznych, historycznych (zwłaszcza sakralnych) lub innych, uwzględnione i wyszczególnione na innych stronach opracowania, **winny być prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym**, w uzgodnieniu ze Śląskiem Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Nie można wykluczyć, że ich części wzajemnie kryją nieznane elementy lub szczegóły konstrukcyjne, ewentualnie pozostałości starszych założeń (nawet o podobnej do dzisiejszej funkcji).

8. SŁOWNIK STOSOWANYCH TERMINÓW

W tekście posługiwano się różnymi pojęciami/terminami, standardowo używanymi przez archeologów zwłaszcza w trakcie realizacji poszukiwań terenowych i opracowywania materiałów zabytkowych. Ich wyjaśnienie załączono poniżej.

Archeologia – odrębna dyscyplina naukowa powstała pod koniec XIX w., zaliczana do nauk pomocniczych historii. Przedmiotem zainteresowania a.s. są materialne i niematerialne pozostałości życia ludzi minionych czasów (generalnie przed- lub wczesnohistorycznych) wraz z kontekstem środowiskowym, w celu poznania i zrozumienia ich kultury.

Archeologiczne badania – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego, w zależności od potrzeb, zakresu, okoliczności, zastosowanych metod wyróżnia się: →a. badania nieinwazyjne (nieniszczące), →a. badania powierzchniowe, →a. badania ratownicze, →a. badania ratunkowe, →a. badania sondazowe (rozpoznawcze), →a. badania uzupełniające (weryfikacyjne), →a. badania wyprzedzające, →a. nadzór i in.

Archeologiczne badania nieinwazyjne (nieniszczące) – prace realizowane w celu odkrycia, rozpoznanie i udokumentowanie nowych stanowisk archeologicznych w danym terenie (ewentualnie dodatkowego rozpoznania zidentyfikowanych wcześniej), realizowane metodami nie naruszającymi nawarstwień stratygraficznych w danym terenie (metodami „poza wykopaliskowymi”). Wśród stosowanych metod stosuje się np. fotointerpretację zdjęć lotniczych (badania gabietowe), geofizyczne-aparaty specjalistyczne (np. georadarowa, elektrooporowa, elektromagnetyczna; badania terenowe) i in.

Archeologiczne badania powierzchniowe – prace terenowe o charakterze weryfikacyjno-poszukiwawczym, prowadzone z reguły wczesną wiosną lub jesienią; penetracja świeżo zorażonych pól pozwala na odkrywanie wyoranych spod humusu zabytków, wskazujących na obecność, charakter i domniemany zasięg stanowiska archeologicznego.

Archeologiczne badania ratownicze – prace o charakterze inwazyjnym (wykopaliskowe), których celem jest uratowanie zabytkowej substancji reliktovej, tkwiącej pod powierzchnią ziemi, potencjalnie zagrożonej zniszczeniem wskutek planowanych robót ziemnych, związanych np. z realizacją konkretnej inwestycji.

Archeologiczne badania ratunkowe – prace o charakterze inwazyjnym (wykopaliskowe), których celem jest uratowanie zabytkowej substancji reliktovej, tkwiącej pod powierzchnią ziemi, bezpo-

-średnio zagrożonej zniszczeniem wskutek realizowanych robót ziemnych, związanych np. z konkretną inwestycją.

Archeologiczne badania sondazowe (rozpoznawcze) – z reguły krótkotrwałe prace o charakterze inwazyjnym (wykopaliskowym), których celem jest wstępne rozpoznanie i określenie dokładniejszego charakteru oraz zasięgu stanowiska archeologicznego.

Archeologiczne badania wyprzedzające – prace terenowe z reguły o charakterze wykopaliskowym, których celem jest przebadanie nawarstwień kulturowych, zagrożonych zniszczeniem z powodu działań inwestycyjnych. Badania te winny poprzedzać rozpoczęcie prac budowlanych; ich zasięg wyznaczają granice inwestycji.

Archeologiczne badania uzupełniające (weryfikacyjne) – prace terenowe (o charakterze powierzchniowym, sondazowym, metodami nieinwazyjnymi), których celem jest precyzowanie danych na temat znanych w danym terenie stanowisk archeologicznych (funkcja, chronologia, zasięg), połączone z poszukiwaniem stanowisk nowych, wcześniej nie odkrytych. Z reguły realizowane w celu zobjekttywizowania i uzupełnienia danych dot. pra- i wczesnodziejowej obecności człowieka w danym terenie, często w etapie poprzedzającym większe działania inwestycyjne (np. budowę autostrad), co wpływa na decyzje dotyczące podjęcia →a. badań wyprzedzających.

Archeologiczne dziedzictwo kulturowe – „elementem archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje się wszystkie pozostałości i obiekty oraz wszelkie inne ślady ludzkości z minionych epok: których zachowanie i badanie przyczynia się do odtworzenia historii ludzkości i jej powiązań ze środowiskiem naturalnym; w wypadku których wykopaliska, odkrycia oraz inne metody badań nad dziejami ludzkości i nad jej środowiskiem stanowią główne źródło informacji” (art. 1 „Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego sporządzona w La Valetta 16.01.1992 r., Dz. U. nr 120 z 16.10.1996 r., poz. 564).

Archeologiczne stanowisko (- obiekty) – miejsce będące śladem pobytu człowieka w przeszłości, zawierające w sobie liczne informacje – w postaci tkwiących w warstwach ziemi (lub/na jej powierzchni), czasami w wodzie, nawarstwień kulturowych (np. konstrukcji-zabytków nieruchomych) jak i zabytków ruchomych, z uwzględnieniem ich wzajemnych związków, informujących o tym, co w tym miejscu działo się w odległych czasach.

Archeologiczne Zdjęcie Polski (w skrócie AZP) – nazwa ogólnopolskiej akcji, prowadzonej od połowy lat 70., której celem jest weryfikacja danych archiwalnych oraz → badania powierzchniowe (poszukiwawcze) w danym terenie (tzw. obszarze), co w efekcie prowadzi do zebrania ogółu dostępnych informacji na temat jego zasiedlenia przez człowieka. Prace w terenie prowadzi się

w obrębie tzw. obszarów (powierzchni około 35 km²) - map w skali 1:25 000 - wydzielanych w ramach ponumerowanych, poziomych pasów i pionowych słupów. Zidentyfikowane lub odkryte → stanowiska archeologiczne otrzymują kolejny nr w obrębie miejscowości, a także na obszarze. Dokumentacja obszaru obejmuje m.in.: sprawozdanie tekstowe, mapę obszaru z zaznaczonymi stanowiskami a. (numeracja na obszarze), → karty AZP stanowisk a.

Archeologiczny nadzór – bieżące dokumentowanie układów stratygraficznych w trakcie robót budowlanych (inwestycyjnych), prowadzonych w miejscach potencjalnego lub stwierdzonego występowania zabytków lub stanowiska archeologicznego. Pozytywny wynik nadzoru może być powodem wszczęcia → a. badań ratowniczych lub ratunkowych.

Archeologiczny zabytek – wszelka tkwiąca w ziemi, na jej powierzchni lub w wodzie pozostałość dawnego życia i działalności człowieka (zabytek nieruchomy, złożony z warstw kulturowych – konstrukcji; zabytki ruchome-wytwory człowieka, np. wyroby gliniane, metalowe i szklane, kości zwierzęce itd.). Wszystkie zabytki archeologiczne stanowią pozostałość polskiego (ogólnoeuropejskiego) dziedzictwa kulturowego i należą do Skarbu Państwa.

Karta AZP – in. KESA (Karta Ewidencji Stanowiska Archeologicznego); część obowiązkowej dokumentacji powykonawczej danego obszaru → AZP; druk w formie ankiety służący do rejestracji, opisu i ewidencji → stanowiska archeologicznego, zawierający także mapę w skali 1:10 000 z jego lokalizacją (domniemanym zasięgiem ustalonym na podstawie rozrzu tu znalezionych na powierzchni zabytków, zidentyfikowanych drogą a. badań powierzchniowych AZP).

Krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze; pojęcie „archeologiczny krajobraz kulturowy” obejmuje generalnie czasy pradziejów oraz wczesnohistoryczne, stanowiąc domenę badań → archeologii.

Osada – miejsce posadowienia stanowiska archeologicznego o funkcji dającej się bliżej określić.

Punkt osadniczy – miejsce zidentyfikowania średniej liczby (kilku-kilkunastu) zabytków archeologicznych, niemożliwe do bliższego określenia pod kątem pełnionej funkcji.

Stanowisko wielokulturowe – miejsce będące śladem pobytu na nim człowieka w przeszłości w kilku różnych okresach chronologicznych.

Ślad osadnictwa – miejsce zidentyfikowania nielicznych zabytków archeologicznych, uniemożliwiających określenie bliższej funkcji i charakteru stanowiska archeologicznego.

Warstwa (nawarstwienia) kulturowa (-e) – pojedynczy lub zwielokrotniony układ stratygraficzny ziemi (niekiedy również w wodzie), zmieniony lub wykształcony przez człowieka, często zawierający różne zabytki (nieruchome – konstrukcje, ruchome – wyroby).

9. LITERATURA

- Ablamowicz D., Furmanek M., Kühnel I., Podyma D., Młodkowska-Przepiórowska I.
2000 Wyniki uzupełniających archeologicznych badań rozpoznawczych – powierzchniowych. Autostrada A-1. Województwo Śląskie. Wzł. „Rzasa” (km 418,050) – granica Państwa (km 564,000), Katowice-Muzeum Śląskie-kwiecień (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Ablamowicz D., Ablamowicz R., Podyma D., Kühnel-Wójcik I.
2005 Sprawozdanie z uzupełniających archeologicznych badań rozpoznawczych w zakresie rozpoznania powierzchniowego trasy planowanej autostrady A-1, woj. Śląskie. Odcinek wzł. „Sołnica” – Gorzycki (granica Państwa z Czechami). KM 517+980- 675+223 41, Katowice (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Ablamowicz D., Koj J., Kubiaszczyk A., Gałan M.
2005a Sprawozdanie z archeologicznych uzupełniających badań rozpoznawczo-sondazowych na stanowisku Zory-Rowień st. N, gm. Zory, pow. Zory, woj. Śląskie (autostrada A1), Katowice (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2005b Sprawozdanie z archeologicznych uzupełniających badań rozpoznawczo-sondazowych na stanowisku Zory-Rowień st. M, L, gm. Zory, pow. Zory, woj. Śląskie (autostrada A1), Katowice (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2005c Sprawozdanie z archeologicznych uzupełniających badań rozpoznawczo-sondazowych na stanowisku Zory-Rój, st. 2, gm. Zory, pow. Zory, woj. Śląskie (autostrada A1), Katowice (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Bednarczyk J., Ignacak M., Romańska A.
2001 Dane uzupełniające do lokalizacji stanowisk archeologicznych na trasie budowy autostrady A 1, woj. Śląskie (odcinek Rzasa – granica Państwa). Badania 2000-2001 r. Cz. I-II, Poznań (*maszynopis w archiwach Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).

Borek H.

1988 Górny Śląsk w świetle nazw miejscowych, Opole.

- Cimała B.
1994 Zory. Zarys dziejów, (w:) Zory. Zarys dziejów. Wypisy, red. B. Cimała, J. Delowicz, P. Porwoł, Zory, s. 9-238.
- Delowicz J., Porwoł P.
1994 Wypisy, (w:) Zory. Zarys dziejów. Wypisy, red. B. Cimała, J. Delowicz, P. Porwoł, Zory, s. 239-546.
- Foltyn E. M., Foltyn E.
2000a Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. C, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2000b Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. E, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2000c Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. I, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2000d Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. J, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2000e Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. L, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- 2000f Sprawozdanie z uzupełniających, archeologicznych badań rozpoznawczych-sondazowych w Zorach-Równiu, st. M, woj. śląskie (autostrada A-1), Katowice, wrzesień-październik (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego i Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Foltyn E. M., Foltyn E., Wysoka-Grzanka J., Pawełczyk W.
1996 Ekspertyza archeologiczna na obszarze 102-44 i 101-43 AZP w Parku Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, sierpień-listopad 1996 (*maszynopis w archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Kloch B.
2004 Miasta księstwa raciborskiego w końcu XIII i pierwszej połowie XIV wieku, (w:) Początki i rozwój miast Górnego Śląska. Studia interdyscyplinarne, red. D. Abłamowicz, M. Furmanek, M. Michnik, Gliwice, s. 141-156.
- Kosmala T.
2005 Sprawozdanie z badań powierzchniowych w systemie AZP na obszarze 103-45, woj. śląskie (*maszynopis w archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Kozak J.
1973 Żory, pow. Rybnik. Mury obronne. Opracowanie wyników badań archeologicznych prowadzonych w roku 1972, Kraków (*maszynopis w archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach*).
- Krawczyk K. (redaktor prowadzący)
1993 Zory. Tradycja i młodość, Zory.
- Kondracki J.
1998 Geografia regionalna Polski, Warszawa.
- Kuchenbuch
1935 Sohrau, Kr. Rybnik O/S. (*archiwum Działu Archeologii Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu; teka Zory*).
- Panic I.
1992 Historia osadnictwa w księstwie opolskim we wczesnym średniowieczu, Katowice.
- 2000 Zory we wczesnym średniowieczu. Z badań nad historią miasta, Zory.
- Pierzak J.
1996 Średniowieczne mury obronne w Zorach w świetle wykopalisk, „Kalendarz Zorski 1997”, Zory, s. 66-70.
- 2004 Miejskie mury obronne na Górnym Śląsku na przykładzie Bytomia, Bielska-Białej, Żor i Gliwic, (w:) Początki i rozwój miast Górnego Śląska. Studia interdyscyplinarne, red. D. Abłamowicz, M. Furmanek, M. Michnik, Gliwice, s. 187-214.
- Pierzyna W.
1974 Sprawozdanie z przeprowadzenia badań penetracyjnych w miejsc. Rój, pow. Rybnik (*archiwum Działu Archeologii Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu; teka Zory*).
- Rejduch-Samkowska J., Samka J. (red.)
1964 Katalog zabytków sztuki w Polsce. Tom VI. Województwo Katowickie. Zeszyt 11. Powiat Rybnicki, Warszawa.
- Rospond S.
1984 Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź.
- Rozmus D.
2001 Wstępne wyniki weryfikacji powierzchniowej anomalii glebowych, zidentyfikowanych poprzez analizę zdjęć lotniczych na planowanej trasie przebiegu autostrady A1, pod kątem obecności stanowisk archeologicznych. Województwo śląskie – odcinek w d. woj. katowickim (km 470,500-556,000), Olkusz (*maszynopis w archiwum Działu Archeologii Muzeum Śląskiego w Katowicach*).
- Rymut K.
1987 Nazwy miast Polski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź.

PRZEWODNICZĄCY RALY

mgr Piotr Koszyński

10. KATALOG STANOWISK

Tabela 1. Gmina Żory, woj. śląskie. Zestawienie znanych stanowisk archeologicznych.

Nr na mapie	Nr mapy 1:10 tys.	Nazwa	Nr w miejscowości	Nr arkusza AZP	Typ stanowiska	Chronologia	Zabytki	Obszar stanowiska (do)	Uwagi
1	4	Zory-Stare Miasto	1	103-44	miasto lokacyjne miasto nowożytnie	PS ON	fr. ceramiki, fr. przedmiotów metalowych	ok. 14-15 ha	miasto średniowieczne z infrastrukturą w granicach murów (i ich przedpoja); brak rozpoznania zaplecza gospodarczego
2	4	Zory-Stare Miasto	2	103-44	ślad osadnictwa	neolit - mł. EK	1 topór kamienny	brak danych	niewykluczone, iż na tzw. wtórnym złożu; uwaga: z powodu braku danych na mapie nie zaznaczono lokalizacji
3	6	Zory-Rój	I	103-44	ślad osadnictwa	PS	fragmenty ceramiki	brak danych	wg Pierzyny 1974
4	3	Zory-Folwarki	A	102-44	ślad osadnictwa	EK	1 odłupek krzemienny	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
5	3	Zory-Folwarki	B	102-44	ślad osadnictwa	EK-wcz. EB	1 huszczka krzemienna	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
6	3	Zory-Folwarki	C	102-44	ślad osadnictwa	EK	1 rdzeń krzemienny (jednopiętrowy)	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
7	3	Zory-Folwarki	D	102-44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadniczy punkt osadniczy	EK pradzieje? WS? PS ON	1 odłupek krzemienny 1 fr. ceramiki 2 fr. ceramiki 11 fr. ceramiki w tym 1 fr. dna i 1 fr. ucha 16 fr. ceramiki w tym 3 fr. wylewu, 1 fr. ucha taśmowatego, 1 fr. przydenny	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
8	3	Zory-Folwarki	E	102-44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ON	2 odłupki krzemienne 1 fr. ceramiki	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
9	3	Zory-Folwarki	F	102-44	ślad osadnictwa	EK	1 krzemienny okruch negatywowy (wcześniej zgrzeblo?)	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
10	3	Zory-Folwarki	G	102-44	ślad osadnictwa punkt osadniczy	PS ON	3 fr. ceramiki 8 fr. ceramiki w tym 1 fr. naczynia miniaturowego	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
11	3	Zory-Folwarki	H	102-44	ślad osadnictwa punkt osadniczy	EK PS	1 krzemienny okruch negatywowy (huszczek) 6 fr. ceramiki w tym 3 fr. wylewu, 1 fr. dna, 1 fr. pokrywki	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
12	3	Zory-Folwarki	I	102-44	ślad osadnictwa	ON (XVI/XVII w.)	1 fr. kafla z ornamentem geometrycznym, 1 fr. ceramiki	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
13	3	Zory-Folwarki	J	102-44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadniczy	EK pradzieje PS ON	1 odłupek krzemienny 3 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu 4 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu, 1 fr. dna 14 fr. ceramiki w tym 3 fr. wylewu, 5 fr. dna, 1 rączka rondla	brak danych	wg Foltyn i in. 1996

Nr na mapie	Nr mapy 1:10 tys.	Nazwa	Nr w miejscowości	Nr arkusza AZP	Typ stanowiska	Chronologia	Zabytki	Obszar stanowiska (do)	Uwagi
14	2	Zory-Rowień	C	102-44	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK (neolit) EK (neolit - KAK lub KPL) pradzieje (OWR?) PS ON	1 rdzeń krzemienny (jednopiętrowy), 2 odłupki, 1 wiórowiec 1 rdzeń krzemienny (jednopiętrowy), 2 odłupki, 1 wiórowiec 1 fr. ceramiki (siwej?) 1 fr. ceramiki (ucha) 3 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu; 1 bryłka metalu?	1 ha	wg Foltyn i in. 1996; badane sondowo z wynikiem pozytywnym: 8 wyrobów krzemiennych, 125 fr. ceramiki (w tym 106 z neolitu), 1 grudka polepy (Foltyn, Foltyn 2000a)
15	2	Zory-Rowień	D	102-44	punkt osadniczy	ON (XVI w.)	8 fr. ceramiki w tym 3 fr. wylewu, 1 fr. ucha taśmowatego, 3 fr. dna; 1 fr. kafla	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
16	2	Zory-Rowień	E	102-44	obozowisko ślad osadnictwa	paleolit schyłkowy PS	1 krzemienny rdzeń zaczątkowy, 1 rylec węglowy, 1 zgrzeblo poprzeczne, 1 odłupek 1 fr. ceramiki	6 a	wg Foltyn i in. 1996; badane sondowo z wynikiem pozytywnym: 21 wyrobów krzemiennych (Foltyn, Foltyn 2000b)
17	2	Zory-Rowień	F	102-44	ślad osadnictwa punkt osadniczy	PS ON	3 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu 17 fr. ceramiki w tym 4 fr. wylewu, 3 fr. dna, 1 nóżka patelni/rondla	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
18	2	Zory-Rowień	G	102-44	ślad osadnictwa punkt osadniczy	EK ON	1 odłupek krzemienny 5 fr. ceramiki w tym 1 fr. ucha taśmowatego	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
19	2	Zory-Rowień	H	102-44	punkt osadniczy punkt osadniczy	PS ON	5 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu, 1 fr. pokrywki 11 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu, 3 fr. uch taśmowatych; 1 fr. kafla	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
20	2	Zory-Rowień	I	102-44	obozowisko? ślad osadnictwa? punkt osadniczy ślad osadnictwa punkt osadniczy	paleolit schyłkowy? EB-KŁ? pradzieje PS ON	wyroby krzemienne 1 fr. ceramiki 5 fr. ceramiki 3 fr. ceramiki w tym 1 fr. nóżki patelni 7 fr. ceramiki w tym 1 fr. ucha taśmowatego	40 a	wg Foltyn i in. 1996; badane sondowo z wynikiem pozytywnym: 8 wyrobów krzemiennych, 59 fr. ceramiki, 1 fr. kafla (Foltyn, Foltyn 2000c)
21	2	Zory-Rowień	J	102-44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadniczy punkt osadniczy	EK pradzieje WS PS ON	1 krzemienny, szczątkowy rdzeń wielopiętrowy 5 fr. ceramiki 1 fr. ceramiki 7 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu 6 fr. ceramiki w tym 2 fr. przydenny, 2 fr. uch taśmowatych	5 a	wg Foltyn i in. 1996; badane sondowo z wynikiem częściowo pozytywnym: 1 odłupek, 43 fr. ceramiki, 1 fr. kafla (Foltyn, Foltyn 2000d)
22	2	Zory-Rowień	K	102-44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadniczy	EK pradzieje PS	1 krzemienny rylec węglowy 1 fr. ceramiki (dna) 6 fr. ceramiki w tym 2 fr. przydenny, 2 fr. uch taśmowatych	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
23	2	Zory-Rowień	L	102-44	ślad osadnictwa punkt osadniczy	PS ON	3 fr. ceramiki 6 fr. ceramiki w tym 1 fr. ucha taśmowatego	brak danych	wg Foltyn i in. 1996

Nr na mapie	Nr mapy 1:10 tys.	Nazwa	Nr w miejscowości	Nr arkusza AZP	Typ stanowiska	Chronologia	Zabytki	Obszar stanowiska (do)	Uwagi
24	2	Zory-Rowień	L/M	102-44	ślad osadnictwa	mezolit	1 odłupek krzemienny	15 ha	wg Foltyn i in. 1996; Bednarczyka, Ignaczaka, Romańskiej 2001; Ablamowicza i in. 2005b; wyniki badań sondażowych pozytywne: 5 wyrobów krzemiennych, 12 fr. ceramiki (Foltyn, Foltyn 2000e-f)
					ślad osadnictwa	WŚ	1 fr. ceramiki		
					osada	PS	2 fr. ceramiki		
					osada	ON	103 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu; 1 fr. kafla		
25	2	Zory-Rowień	N	102-44	osada	WŚ	3 fr. ceramiki	5 ha	wg Foltyn i in. 1996; Bednarczyka, Ignaczaka, Romańskiej 2001; Ablamowicza i in. 2005a
					punkt osadniczy	PS	7 fr. ceramiki w tym 1 fr. nóżki patelni/ rondla		
					osada	ON	80 fr. ceramiki; 2 fr. kafla		
26	3	Zory-Wygoda	K	102-44	ślad osadnictwa	PS	4 fr. ceramiki	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					ślad osadnictwa	ON	5 fr. ceramiki w tym 1 fr. dna		
27	2	Zory-Wygoda	L	102-44	ślad osadnictwa	ON	3 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
28	3	Zory-Wygoda	Ł	102-44	ślad osadnictwa	PS?	1 fr. ceramiki (wylewu)	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					ślad osadnictwa	ON	2 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu		
29	3	Zory-Wygoda	M	102-44	ślad osadnictwa	pradzieje?	1 fr. ceramiki	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
30	2	Zory-Wygoda	N	102-44	osada	WŚ	2 fr. ceramiki	5 ha	wg Foltyn i in. 1996; Bednarczyka, Ignaczaka, Romańskiej 2001
					ślad osadnictwa	PS	3 fr. ceramiki w tym 1 fr. dna		
					osada	ON	5 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu		
31	3	Zory-Wygoda	O	102-44	osada	PS	12 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu, 3 fr. dna	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					osada	ON	21 fr. ceramiki w tym 5 fr. wylewu, 1 fr. ucha taśmowatego, 1 fr. dna		
32	3	Zory-Wygoda	P	102-44	ślad osadnictwa	ON	3 fr. ceramiki w tym 2 fr. ucha taśmowatego	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
33	3	Zory-Wygoda	R	102-44	ślad osadnictwa	ON	4 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu, 1 fr. ucha wałeczkowatego, 1 fr. ucha taśmowatego	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
34	3	Zory-Wygoda	S	102-44	ślad osadnictwa	EK-wcz. EB	1 odłupek krzemienny (zatepiec)	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					ślad osadnictwa	pradzieje?	1 fr. ceramiki		
					ślad osadnictwa	WŚ	2 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu		
					punkt osadniczy	PS	7 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu		
					osada	ON	21 fr. ceramiki w tym 1 fr. nóżki patelni, 3 fr. wylewu, 3 fr. ucha taśmowatego, 2 fr. dna; 1 fr. przesiłka; 1 fr. kafla		
35	3	Zory-Wygoda	T	102-44	ślad osadnictwa	PS	3 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					ślad osadnictwa	ON	5 fr. ceramiki		
36	3	Zory-Wygoda	U	102-44	ślad osadnictwa	PS	3 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					ślad osadnictwa	ON	4 fr. ceramiki w tym 1 fr. ucha taśmowatego		
37	3	Zory-Wygoda	V	102-44	ślad osadnictwa	wcz. EB	1 krzemienny nóż tyłowy	brak danych	wg Foltyn i in. 1996

Nr na mapie	Nr mapy 1:10 tys.	Nazwa	Nr w miejscowości	Nr arkusza AZP	Typ stanowiska	Chronologia	Zabytki	Obszar stanowiska (do)	Uwagi
38	3	Zory-Wygoda	W	102-44	ślad osadnictwa	PS	4 fr. ceramiki w tym 1 fr. wylewu	brak danych	wg Foltyn i in. 1996
					punkt osadniczy	ON	11 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu, 1 fr. dna, 1 fr. ucha taśmowatego		
39	5	Zory	-	103-43	ślad osadnictwa	ON	3 fr. ceramiki	1 ar	wg Ablamowicza i in. 2000
40	2	Zory-Rowień	P	102-44	punkt osadniczy	ON	10 fr. ceramiki	0,5 ha	wg Bednarczyka, Ignaczaka, Romańskiej 2001
41	2	Zory-Rowień	R	102-44	ślad osadnictwa	PS	1 fr. ceramiki	0,5 ha	wg Bednarczyka, Ignaczaka, Romańskiej 2001
					punkt osadniczy	ON	13 fr. ceramiki		
42	7	Zory-Kleszczów	I	103-45	osada	PS	6 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewu, 1 fr. brzegu	0,5 ha	wg Kosmali 2005; na obszarze st. 1; nr działki Kleszczów 1227/110; właściciel R. Paszek
					punkt osadniczy	ON	4 fr. ceramiki z polewą brunatną w tym 1 fr. brzegu		
43	7	Zory-Kleszczów	2	103-45	ślad osadnictwa	PS	3 fr. ceramiki w tym 2 fr. wylewów	1 ar	wg Kosmali 2005; na obszarze st. 2; nr działki Kleszczów 1417/119, 1415/119, 1711/120; właściciele: E. K. Zielenkowie, O. S. Kellerowie, W. J. Mrukowie
					ślad osadnictwa	ON	4 fr. ceramiki z częściowo zachowaną polewą, zieloną lub brunatną, w tym 1 fr. dna		
44	7	Zory-Kleszczów	3	103-45	ślad osadnictwa	PS	3 fr. ceramiki w tym 1 fr. ucha	0,5 ha	wg Kosmali 2005; na obszarze st. 3; nr działki Kleszczów 1867/43, 703/46; właściciele: R. Gajer, G. Kozik
					osada	ON	6 fr. ceramiki w tym 1 fr. brzegu, 3 z polewą brunatną		
45	7	Zory-Baranowice	4	103-45	ślad osadnictwa	ON	3 fr. ceramiki w tym 2 fr. z polewą, zieloną lub brunatną, 1 fr. ucha	1 ar	wg Kosmali 2005; na obszarze st. 4; nr działki Baranowice 800/37, 098/37; właściciele: G. Smyczek, D. F. Rozmusowie
46	5	Zory-Rój	2	103-44	ślad osadnictwa	EK	1 odłupek krzemienny ze śladami odłupni	15 ha	wg Rozmusa 2001; Ablamowicza i in. 2005c. Uwaga: na karcie AZP błędnie nr obszaru 103-43
					ślad osadnictwa	OWR?	2 fr. ceramiki		
					ślad osadnictwa	WŚ	1 fr. ceramiki (wylew)		
					ślad osadnictwa	PS	6 fr. ceramiki		

Skróty:

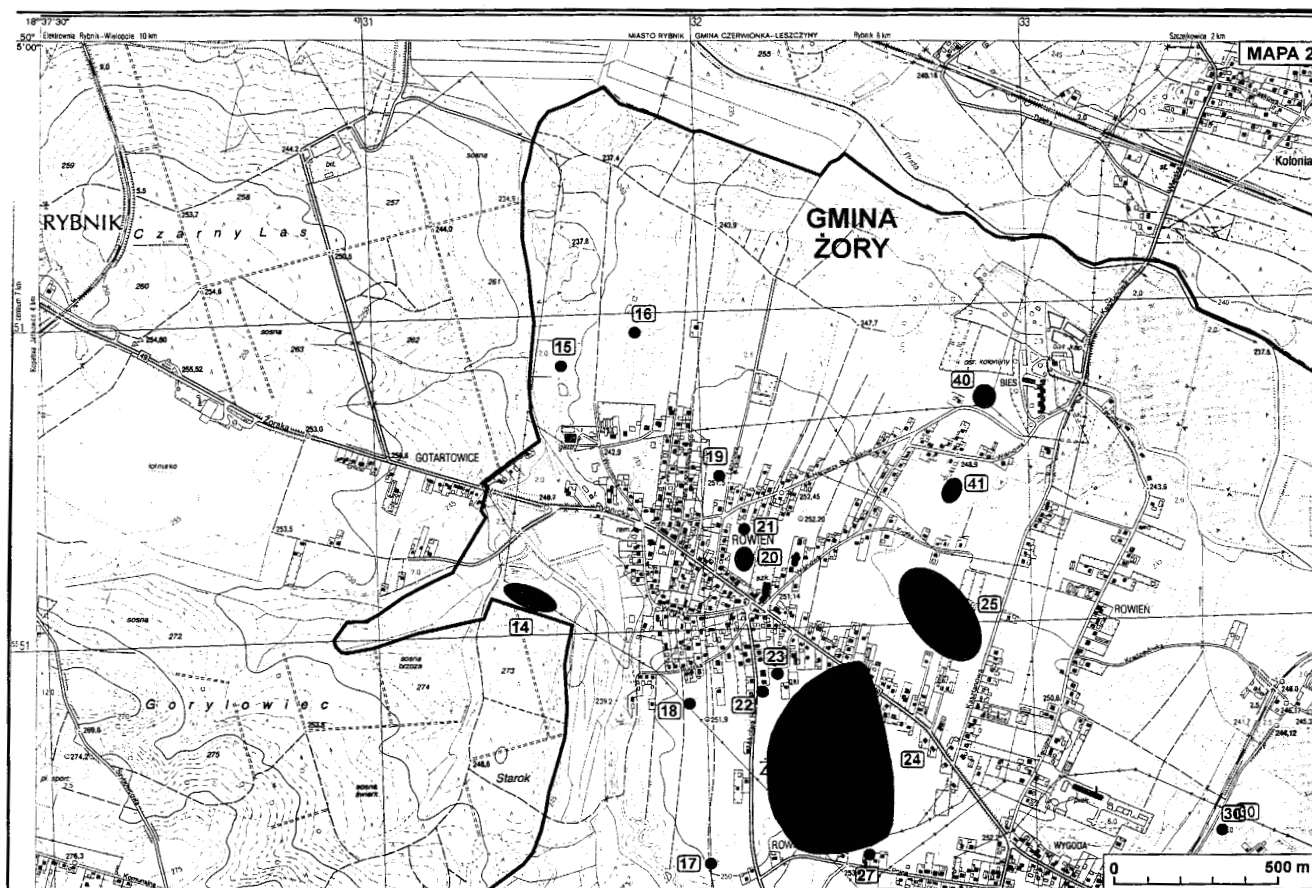
EB – epoka brązu, EK – epoka kamienia, fr. – fragment (-y), KAK – kultura amfor kulistych, KPL – kultura pucharów lejkowatych, ON – okres nowożytny, OWR – okres wpływów rzymskich, PS – późne średniowiecze, wcz. – wczesna, WŚ – wczesne średniowiecze.

Uwaga: numeracja stanowisk w gminie (poza obiektami z badań AZP T. Kosmali w 2005 r.) – robocza.

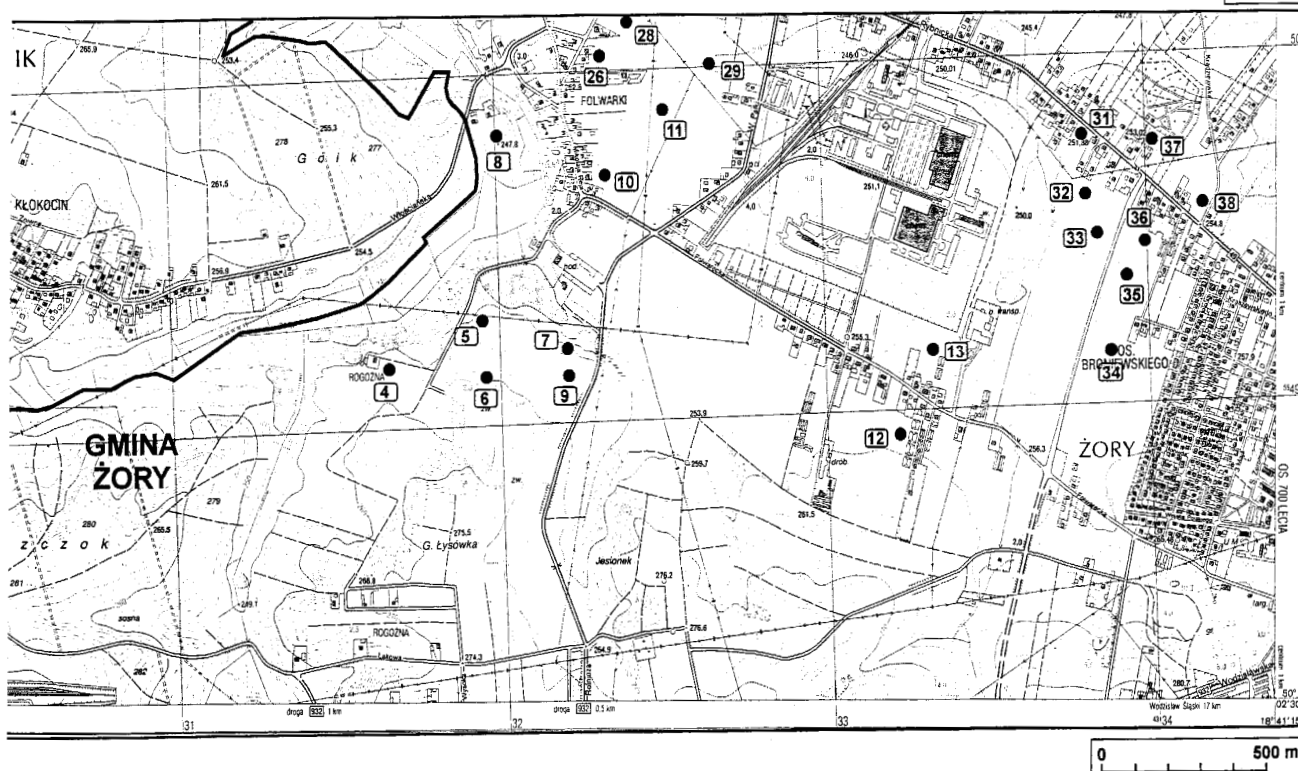
PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Kosztyn

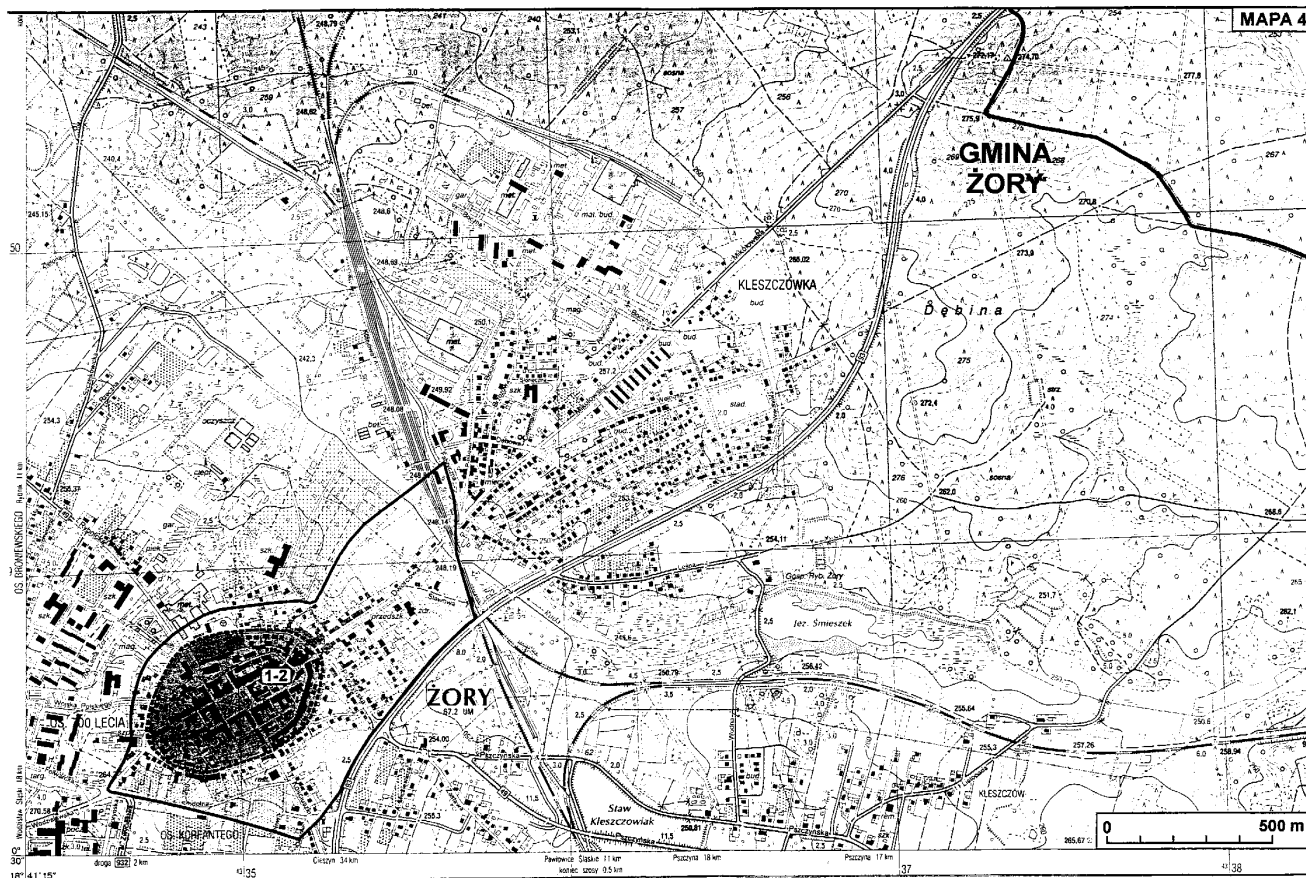
11. MAPY NR 1-7

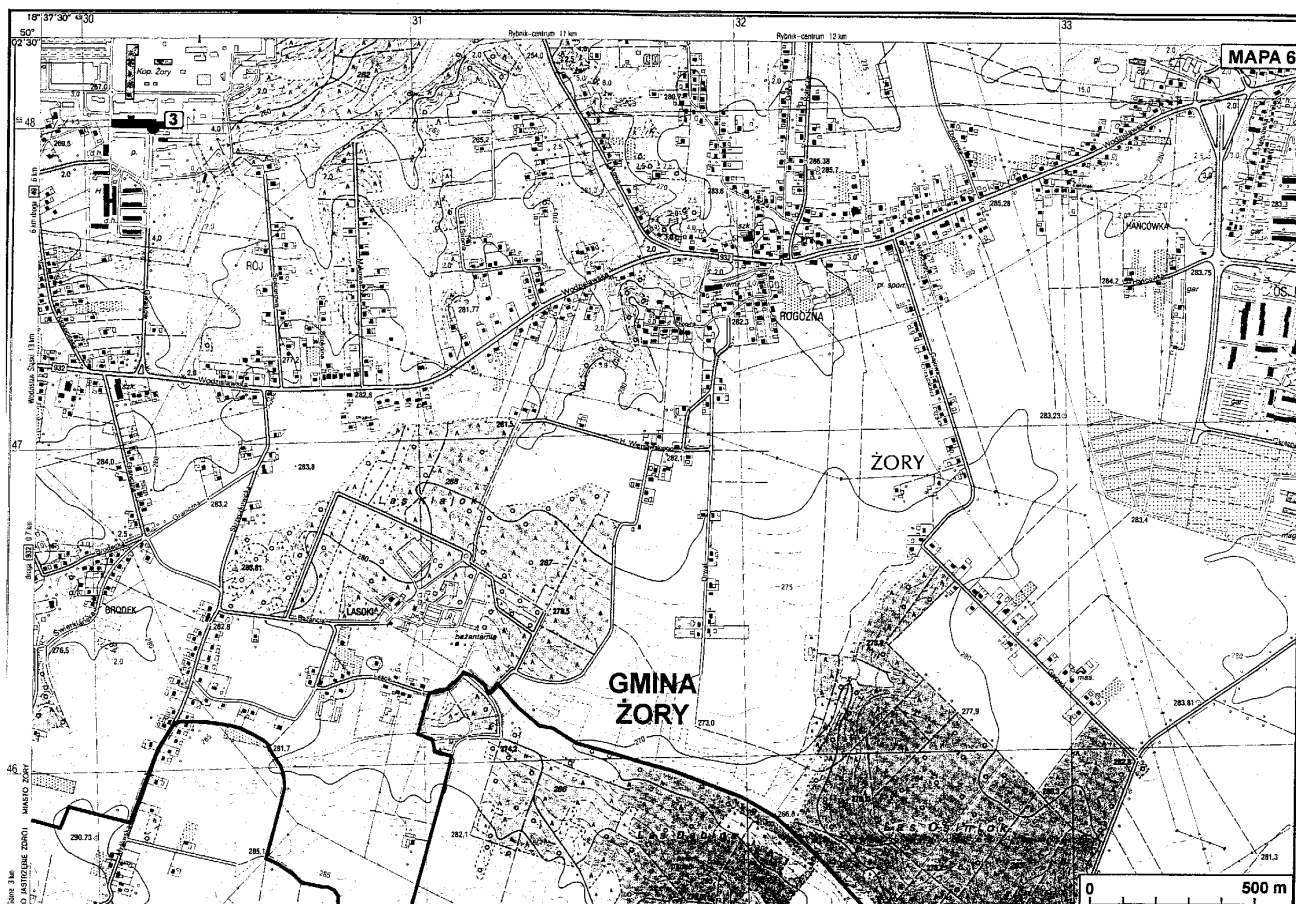
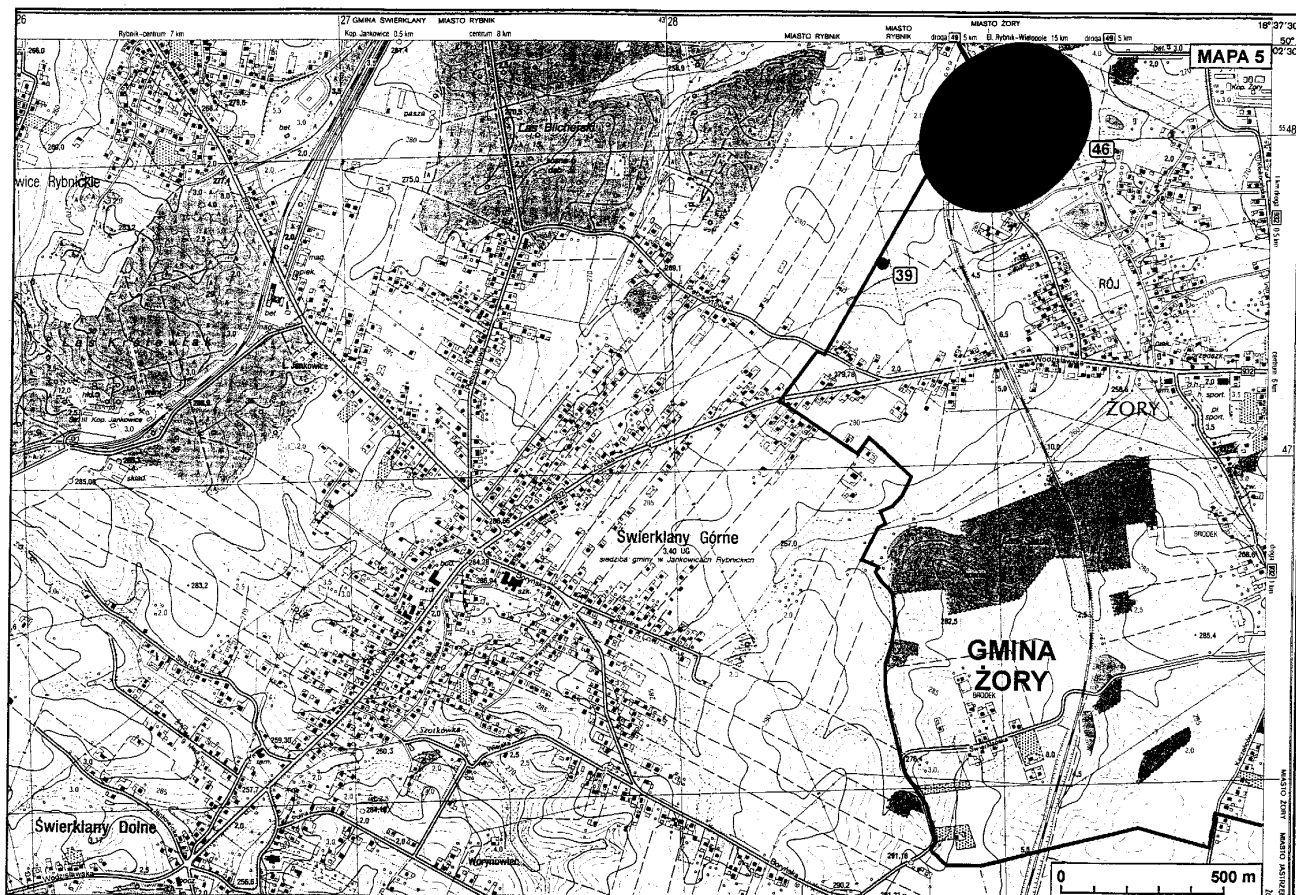

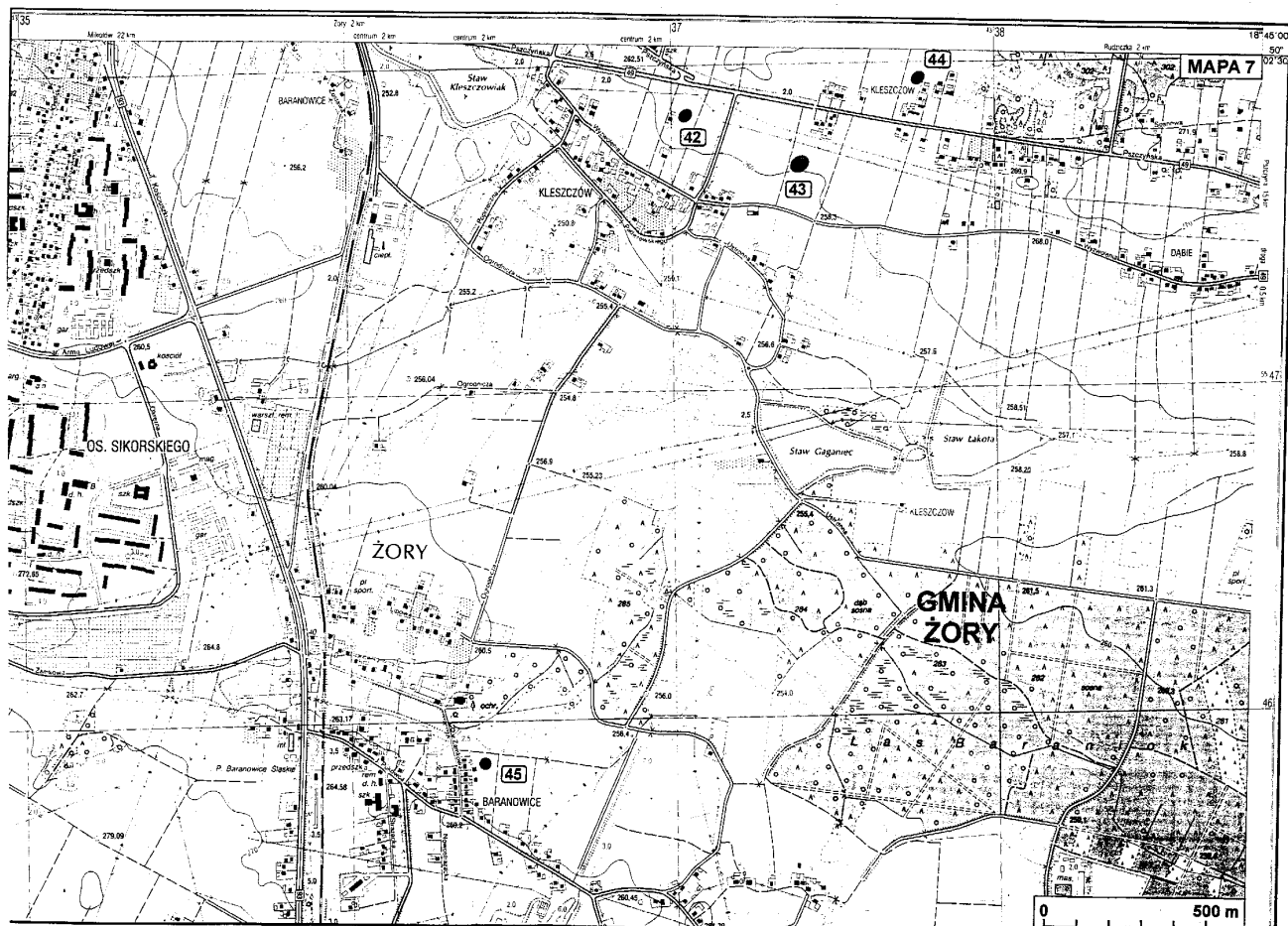
MAPA 3

MAPA 4

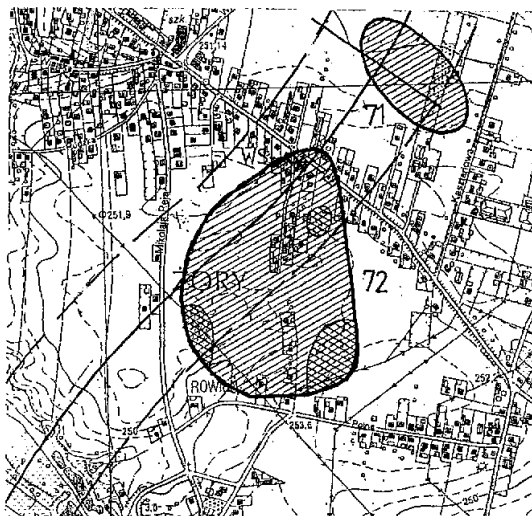
A. Z. P.		KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO		A. T. X. N. W. L.	
1. LOKALIZACJA		2. ROZDZIAŁ FIZYKOGEOGRAFICZNY		3. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
M. ŻORY-BARANOWICE		JEDNOSTKA FIZYKOGEOGRAFICZNA: Wyżyna Śląska (341.13)		4. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
N. Stan. w miejscowości 4		STREFA NATURALNA (KRAJOWA)		5. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
GMINA: ŻORY		TEREN NIEKORZYSTANY		6. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
POWIAT: miasto na prawach pow.		TEREN NIEKORZYSTANY		7. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
WYKODZEW: śląskie		TEREN NIEKORZYSTANY		8. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
AZL: 103-45		TEREN NIEKORZYSTANY		9. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		10. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		11. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		12. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		13. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		14. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		15. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		16. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		17. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		18. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		19. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		20. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		21. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		22. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		23. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		24. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		25. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		26. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		27. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		28. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		29. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		30. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		31. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		32. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		33. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		34. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		35. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		36. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		37. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		38. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		39. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		40. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		41. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		42. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		43. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		44. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		45. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		46. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		47. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		48. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		49. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		50. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		51. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		52. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		53. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		54. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		55. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		56. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		57. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		58. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		59. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		60. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		61. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		62. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		63. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		64. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		65. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		66. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZYSTANY		67. TYPOWIDEGEOLOGICZNY	
W. 4		TEREN NIEKORZ			

[illegible]

A Z P		Ośrodek Ochrony Biednictwa Archeologicznego * ARCHEOLOGICZNE ZBIORCE POLSKI * Krajowa Ewidencja Zabytków		A	T	X	N	W	U	L
KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO				X						X
1. LOKALIZACJA		2. POŁOŻENIE FIZYCZNO-OGRAFIKONNE		3. UTWÓR HISTORIOGRAFICZNY						
M. ŻORY-KLESZCZÓW		TERENOSTA FIZYCZNO-OGRAFIKONNA (Wytyczna Składowa 1:10.000)		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Nr stan. w miejscowości: 2		STREFA NADPOWIERZCHNI (PARALELOWO 4)		STREFA NADPOWIERZCHNI (PARALELOWO 4)						
GMINA: ŻORY		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
POWIAT: miasto na prawach pow.		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
WOJEWÓDZTWO: śląskie		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
AZP nr obsz. 103-45 nr st. 2		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Wypis: nr. 1		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Nazwa obiektu: -		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Nominacja gminna: -		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Identyfikator EGB: -		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
Właściciel terenu: Kłobucki, Kazimierz Zielenka o.d. s.1		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X		Wzrost: X, Ciężar: X, Wzrost: X, Ciężar: X						
5. KLASYPKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA		6. KLASYPKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA		7. KLASYPKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA						
nr		funkcja		chronologia						
1		ślad osadnictwa		późne średniowiecze						
2		ślad osadnictwa		czesny nowożytny						
4. OPIS DZISZARU STANOWISKA		7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWAT.						
charakterystyka: -		funkcja: -		charakterystyka: -						
10. WYKONANIE KARTY		11. WERYFIKACJA KONSERW.		12. ZBIORY I INWENT.						
13. MAPA W SKALI 1:10.000		14. UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		15. DOKUMENTACJA						
16. LITERATURA		17. INNE DANE		18. DOKUMENTACJA						
19. HISTORIA BADAŃ STANOWISKA		20. HISTORIA BADAŃ STANOWISKA		21. HISTORIA BADAŃ STANOWISKA						

A.Z.P.		KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO		A1		A2		A3		A4		A5		A6			
1. LOKALIZACJA		2. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE						3. UTWÓR GEOLOGICZNY									
Miejscowość: ZORY-KLESZCZÓW		Adres: Wyłyna Niska (41.13)						Wzrost: X									
Nr stan. w miejscowości: 3		Wzrost: X						Wzrost: X									
Gmina: ZORY		Wzrost: X						Wzrost: X									
Powiat: miasto na prawach pow.		Wzrost: X						Wzrost: X									
Województwo: śląskie		Wzrost: X						Wzrost: X									
AZP nr obsz.: 103-45		Wzrost: X						Wzrost: X									
nr st.: 3		Wzrost: X						Wzrost: X									
Współrz. geogr. N		Wzrost: X						Wzrost: X									
Współrz. geogr. E		Wzrost: X						Wzrost: X									
Nazwa lokalizacji:		Wzrost: X						Wzrost: X									
Nr działki geod. Kleszczów 1867/43, 703/46		Wzrost: X						Wzrost: X									
Identyfikacja EGB:		Wzrost: X						Wzrost: X									
Właściciel terenu: Roman Gajer, Gabriela Kozik		Wzrost: X						Wzrost: X									
KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA																	
1. funkcja		2. kultura		3. chronologia		4. opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych		5. opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych		6. opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych		7. opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych		8. opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych			
1. ślad osadnictwa		2. osada		3. późne średniowiecze		4. 1 fragm. ucha 2 fragm. brzości		5. 1 fragm. brzości 5 fragm. brzości, w tym 3 z zachowaną polewą brunatną		6. 1 fragm. brzości 5 fragm. brzości, w tym 3 z zachowaną polewą brunatną		7. 1 fragm. brzości 5 fragm. brzości, w tym 3 z zachowaną polewą brunatną		8. 1 fragm. brzości 5 fragm. brzości, w tym 3 z zachowaną polewą brunatną			
6. OPIS OBSZARU STANOWISKA																	
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		12. ZBIORY INWENT.		13. ZBIORY INWENT.		14. ZBIORY INWENT.			
7. ZAGROŻENIA		8. WNIOSKI KONSERWACYJNE		9. WYKONANIE KARTY		10. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		11. WERYFIKACJA KONSERWACYJNA		1							

Szkic

1. Materiały w opracowaniu, 2 stanowiska oznaczone
prowizorycznie literami Ł (śląd osadn. wczesnośredn.
– 1 fr. ceramiki) i M (śląd osadniczy w. kamienia
– ołudek krzemienisty; ślad osadn. p. średn. –
1 fr. ceramiki; ślad osadn. nowoż. – 2 fr. ceramiki).
D. Ablamowicz (red.), Wyniki...
nr kat. 81 (Ł) i 83 (M), mapa 19.

2. Poszerzono znacznie zasięg stanowiska;
punkty z rozpoznania wcześniejszego – w części N.
Wprawdopodobnie relikty wsi o luźnej zabudowie
Z kilkoma zagrodami identyfikowanymi z
Koncentracjami ceramiki.
Wskazane bardziej szczegółowo rozpoznanie.
J. Bednarczyk (red.), Danc., nr kat. 72.

1. Badania powierzchniowe AZP, E. M. i E., Foltyn, 1996 r.
2. Badania powierzchniowe – weryfikacyjne, zespół J. Bednarczyka, 2000 i 2001 r.

Katowice _____ dnia 26.10.2000 19 __ r.

KARTA STANOWISKA

Obszar zabylku _____ około 40 arów

Przydatność gospodarcza terenu zalegania zabytku pole uprawne, ogród

~~Katowice~~, dnia 26.10.2000 19 r.

Gralbe
(podpis kierownika bade

KARTA STANOWISKA

Obszar zabytku 5 arów

Przydatność gospodarcza terenu zalegania zabytku pole uprawne, łąka

Katowice, dnia 26.10.2000 19 - r

Egypt

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW W KATOWICACH

KARTA STANOWISKA

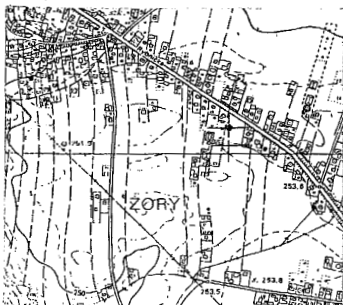
Miejscowość ŻORY-ROWIEŃ

Gmina ŻORY

Poczta

Numer stanowiska 2

Plan sytuacyjny:

Skala 1: 10 000

Rodzaj znaleziska wielokulturowe

Typ obiektu ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, osada?

Chronologia mesolit, wczesne średniowiecze (?), średniowiecze-czasy nowożytne

Stan zachowania obiektu średni

Rodzaj zagrożenia planowana budowa autostrady, orka

Właściciel obiektu i jego pocztowy adres Józef Pawlas, 44-240 Żory, ul. Rybnicka 238a

Użytkownik obiektu i jego pocztowy adres JW.

Opiekun zabytku i jego pocztowy adres

Przydatność gospodarcza terenu zalegania zabytku pole uprawne

Lokalizacja Stanowisko zajmuje miejsce we W części Rowienia-dzielnicy Żor, niedaleko centrum. Mieści się w obrębie niewielkiej łuki w zwarte zabudowie domków jednorodzinnych, między parcelami nr 187 i 189. Stanowisko leży na wysoczyźnie plejstocennej. Odległość z tego miejsca do doliny Rudy, na N, wynosi 1450 m; na W, do doliny Kłokocińskiego Potoku jest 800 m.

Obszar zabytku 4 ary

Badanie dawne 1996 powierzchniowe

Badania najnowsze: 07.09.2000 - 10.09.2000

Czas kres badań	Instytucja	Kierown. teren.	Typ badań
4 dni	Muzeum Śląskie	dr E.M. Foltyn	sondazowe
Przebadan. obszar	Wyniki	Źródło finans.	Koszt badań
30 m ²	pozytywne	Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad	2300 zł

Opis w w. badań Stosowano metodę małych sondażów: 1x1, 1x2, 1x3 m, dochodząc max. do głębokości 50 cm. Jako jednostkę eksploracji przyjęto warstwę naturalną, a w obrębie obiektu warstwę mechaniczną 10-cm. Obiekt eksplorowano metodą pokórkową.

Inwentarz 5 wyrobów krzemienianych: 1 rdzeń, 1 odłup, 1 łuska, 1 wiśnek, 1 narzędzie; 12 fragmentów naczyń glinianych: 1 fragment naczynia wczesnonieolitycznego, 11 fragmentów naczyń z późnego średniowiecza-wczesnej doby nowożytnej.

Miejsce przechowywania zbiorów Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

Literatura

Uwagi: W centrum stanowiska wystąpiły dwa duże obiekty osadowe-pozostałości obiektów raczej gospodarczych, o lekkiej konstrukcji.

Katowice, dnia 26.10.2000 10 - r.

[Signature]
(zgodnie z wytycznymi)

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW W KATOWICACH

KARTA STANOWISKA

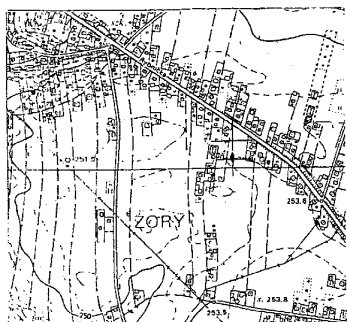
Miejscowość ŻORY-ROWIEŃ

Gmina ŻORY

Poczta

Numer stanowiska M

Plan sytuacyjny:

Skala 1: 10 000

Rodzaj znaleziska wielokulturowe

Typ obiektu ślad osadnictwa, ślad osadnictwa

Chronologia epoka kamienia, średniowiecze-nowożytność

Stan zachowania obiektu dobry

Rodzaj zagrożenia planowana budowa autostrady, orka

Właściciel obiektu i jego pocztowy adres Józef Pawlas, 44-240 Żory, ul. Rybnicka 238a

Użytkownik obiektu i jego pocztowy adres JW.

Opiekun zabytku i jego pocztowy adres

Przydatność gospodarcza terenu zalegania zabytku pole uprawne

Lokalizacja Stanowisko położone jest dokładnie naprzeciw (od strony E) posesji nr 189A przy ulicy Rybnickiej. Znajduje się na wysoczyźnie plejstocennej, ok. 800 m na E od krawędzi doliny Kłokocińskiego Potoku-lewobrzeżnego dopływu Rudy. Stanowisko zajmuje obszar słabo zaznaczonego w rzeźbie językowatego czy półwyspowatego płaskiego wyniesienia, w bliskości niekiego uskoku terenowego.

Obszar zabytku 6 arów

Badanie dawne 1996 powierzchniowe

Badania najnowsze: 06.07.10.09.2000

Czas kres badań	Instytucja	Kierown. teren.	Typ badań
3 dni	Muzeum Śląskie	dr E.M. Foltyn	sondazowe
Przebadan. obszar	Wyniki	Źródło finans.	Koszt badań
24 m ²	pozytywne	Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad	2300 zł

Opis w w. badań Badania prowadzono stosując metodę sondażów o powierzchni 2 m². Głębokość ich sięgała max. do 60 cm. Eksplorację prowadzono metodą warstw naturalnych.

Inwentarz 2 wyrobów krzemianych: odłup, łuska; 17 fragmentów naczyń glinianych z późnego średniowiecza-nowożytności

Miejsce przechowywania zbiorów Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

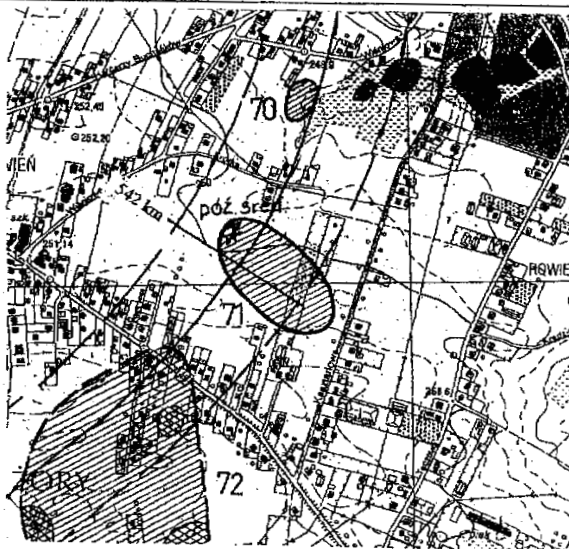
Literatura

Uwagi:

Katowice, dnia 26.10.2000 10 - r.

[Signature]
(zgodnie z wytycznymi)

Szkic

1. Materiały w opracowaniu; stanowisko oznaczono literą N.
Punkt osadniczy z okresu p. średniowiecza -- 7 fr. ceramiki; ślad osadniczy z okresu nowożytnego -- 1 fr. ceramiki, 1 fr. kafla.
D. Abłamowicz (red.), Wyniki
nr kat. 80, mapa 19.
2. Powiększono znacznie zasięg stanowiska w kierunku S.
J. Bednarczyk (red.), Danc..., nr kat. 71.

1. Badania powierzchniowe AZP, E. M. i E. Foltyn, 1996 r.
2. Badania powierzchniowe – weryfikacyjne, zespół J. Bednarczyka, 2000 i 2001 r.

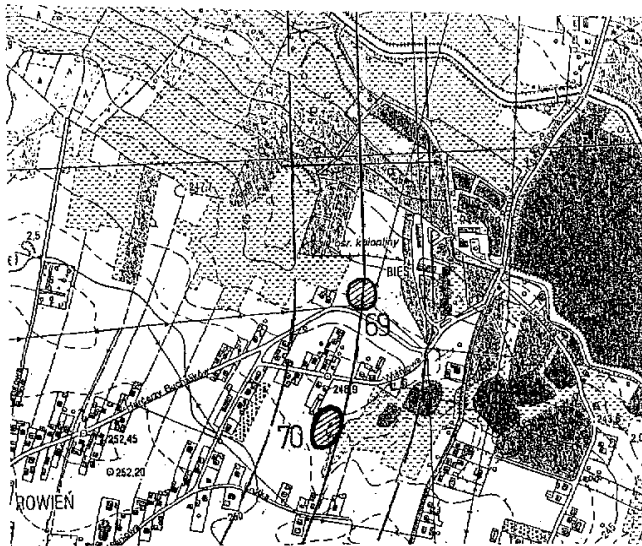
KARTA EWIDENCJI STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO										Z	R	A	T	W	P	L	
OZ		LOKALIZACJA Nazwa lokality:		POŁOŻENIE													
M. ŻORY-ROWIŃ		Położenie w obrębie jednostek fizjograficznych				Położenie z uwagi na rodzaj ekspozycji				Położenie z uwagi na stopień i kierunek ekspozycji							
GM. Żory		STRZA PA NADMORSKA (NADZIAŁOWA)				TEREN HIEREKSPONOWANY				ekspozycja b. duża > 15m							
		w morzu	plaża	nizsja	skarpa	wal wydawcy	TEREN EKSPONOWANY			X	ekspozycja duża 8-15m						
WOJ. śląskie		DOŁE DOLINY				wyniesienia o ekspozycji okrajowej				ekspozycja umiarkowana 4-8m							
		w wodzie	terasa dna	terasa nadz.	terasy wyższe	brzozy wyodczyny	cypce wybitne			X	ekspozycja mała 2-4m						
NR OBSZARU AZP 102-44		MAŁE DOLINY				TEREN OSŁONIĘTY				stopień ekspozycji w t							
nr stan. w miejscowości P		dno doliny				podatowa stoku				0 - 10 1 - 30 4 - 70 6 - 100 > 150							
nr stan. na obszarze		atak doliny				doliny dąpućcyjne, niecki, jary, parowy				kierunek ekspozycji							
współrzędne X = 160 Y = 119		STRZA PA POZA DOLINAMI				kotliny, zagłębienia bezodpływowe				N NE E SE S SW W NW							
na mapie 1:25.000		równina ob. falisty ob. pagórk. ob. górzasty				jaśnienie				X X							
nr inwentarza						FORMA SZCZEGÓLNA / opis											
3 DOSTĘPNOSĆ TERENU		4 KLASYPKACJA CHRONOLOGICZNO - KULTUROWA ZNALEZISK										5 GŁĘBIA					
niezagłębiony / śred. zab. / zabud. X		NR 1		funkcja obiektu P.O.SADN.		kultura		bielsza chronologia OK.DONOZ		materiał narowy 10 PR. CBR.		znaleziska wyodr.		piszczyca gliniasta torfowo-bagienna kamienistość: mała średnia duża X określenie specjalist		X	
las / sad / park																	
pole orne / łąka X																	
teren rolniczy : prywatny / spoiteczany X																	
teren przemysłowy																	
określenie bliższe																	
6 CHARAKTERYSTYKA OBSZARU		7 ZAGROZENIE		8 WNIOSKI KONSERWATORSKE		9 KARTĘ WYKONAŁI		10 WERYFIKACJA KONSERWATORSKA									
obszew utr./bez prz. X		istnieją / nie istnieją X		ocena wartości stanowiska X		nazwiska data M.Ignaczak M.Przybytek 04/01		met. znajdując się w MG Bytom podpis konserwatoraabytów Archeol.									
pole otw. / zamkn. X		stałe / doraźne X		niezbędne szczegółowe invent. niezab. badanie wykopaliskowe niezab. interwencja administ.		bud.autostrady J.Bednarczyk sprawdział		Informacje o dalszych losach stanowiska:									
nasycenie spazystyk równomierne/nierówn. X		przez ludzi / natura X		dane dodatkowe													
jednocentr. / wielo-centr. / dekoncentr. X		przez użytkownika prywatnego/społecznego dane dodatkowe															
obszar - rząd wielkości																	
ta 0.5ha 1ha 5ha 15ha >15ha																	
gęstość występowania znalezisk																	
mała średnia duża																	
X																	

Ze względu na trudności w nawiązaniu do numeracji w miejscowości stanowisko oznaczono prowizorycznie literą P.
J. Bednarczyk (red.), Dane..., nr kat. 69.

Informacje o losach stanowiska

ODZ		KARTA EWIDENCJI STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO										Z	R	A	T	W	P	L					
1	LOKALIZACJA	Nazwa lokalna:	2	POŁOŻENIE													X		X				
M. ŻORY-ROWIEŃ			Położenie w obrębie jednostek fizjograficznych										Położenie z uwagi na rodzaj ekspozycji			Położenie z uwagi na stopień i kierunek ekspozycji							
GM. Żory			STREFA NADNIŻOWA (NADZALEWOWA)										TEREN NIEEKSPONOWANY			ekspozycja b. duża > 15m							
WOJ. śląskie			w morzu plaża mierzeja skarpa wal wydnowy										TEREN EKSPONOWANY			ekspozycja duża 8-15m							
NR OBSZARU AZP 102-44			DUŻE DOLINY										TEREN OŚLONIĘTY			ekspozycja umiarkowana 4-8m							
nr stan. w miejscowości R			w wodzie terasę denną terasę nadszl. terasy wysze brzoś wysoczyzny										krawędzie, stoki wklęsłe i proste			ekspozycja mała 2-4m							
nr stan. na obszarze			MAŁE DOLINY										wyniesienia o ekspozycji określonej			ekspozycja b. mała < 2m							
współrzędne na mapie 1:25.000			dno doliny stok doliny krawędź doliny										podstawa stoku			stopień ekspozycji w %							
X = 154			STREFA POZA DOLINAMI										doliny denudacyjne, niecki, jazy, parowy			0 - 1% 1 - 3% 4 - 7% 8 - 15% > 15%							
Y = 107			równina ob. falisty ob. pagórk. ob. górzysty										kotłiny, zagłębienia bezodpływowe			X							
nr inwentarza			jaskinie										kierunek ekspozycji			N NE E SE S SW W NW							
			FORMA SZCZEGÓLNA / opis																				
3 DOSTĘPNOŚĆ TERENU			4 KLASYPKACJA CHRONOLOGICZNO - KULTUROWA ZNALEZISK										5 GLEBA										
niezabudowany / śred. zab. / zabud.			NR funkcja obiektu										bliska chronologia			materiał masowy			znaleziska wyodr.			płaskizna X	
las / sad / park			1 Śl. GS.										PÓŹNE ŚREDN.			1 PR. CER.						gliniasta	
pole orna / łąka			2 P. OSADN.										OK. NOWOŻ.			13 PR. CER.						torfowo-bagienna	
teren rolniczy / prywatny / społeczny																						kamienistość:	
teren przemysłowy																						mała średnia duża	
określenie bliższe																						X	
																						określenie specjalist.	
6 CHARAKTERYSTYKA OBSZARU			7 ZAGROŻENIE										8 WNIOSKI KONSERWATORSKIE			9 KARTĘ WYKONALI			10 WERYFIKACJA KONSERWATORSKA				
obszar utr. / bez prz.			istnieją / nie istnieją										ocena wartości posuwanej stanowiska			nazwiska			mat. znajdują się w			MG Bytom	
pole ow. / zanęb.			stałe / doraźne										mała śred. duża			M. Ignaczak			podpis konserwatora				
nasyconie znalezisk. równoległe / nierówn.			przez ludzi / naturę										niezbędna szczegółowa inwent.			M. Przybytek 04/01			zabytków Archeol.				
jednocentr. / wielocentr. / dekoncentr.			przez użytkownika prywatnego / społecznego										niezb. badania wykopaliskowe						znak Ośrodka Dokumentacji Zabytków				
obszar - rzęd wielkości			dane dodatkowe										niezb. interwencja administr.			określił chronologię			informacje o dalszych losach stanowiska:				
a 0.5ha 1ha 5ha 15ha >15ha			bud. autostrady										dane dodatkowe			J. Bednarczyk							
X																sprawdził							
gęstość występowania znalezisk																							
mała średnia duża																							
X																							

Szkic

Dane dodatkowe

Ze względu na trudności w nawiązaniu do numeracji w miejscowości stanowisko oznaczono prowizorycznie literą R.
J. Bednarczyk (red.), Dane..., nr kat. 70.

Informacje o losach stanowiska

Lokalizacja na mapie 1:10000 w układzie „1945”

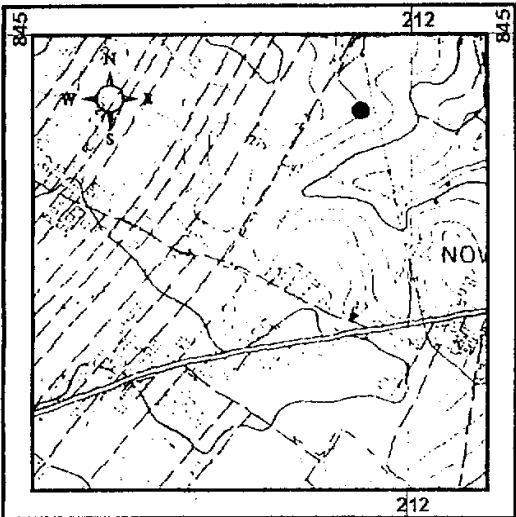
Arkusz	rozwa	Rybnik - Boguszowice	531.341	Pozycja x:	212.30	Pozycja y:	845.36
--------	-------	----------------------	---------	------------	--------	------------	--------

Miejscowość:	
Wyżyna Śląska	
Do kencsa 1998 roku	
gmina:	Zory
województwo:	Śląskie
Archiwa:	
Zbiory dawne:	
Mistyka historyczna miejscowości:	
Zory od XIII w.	
Literatura:	

Informacje o losach stanowiska:

1. W miejscowości Żory przeprowadzono wcześniej badania powierzchniowe stosując inne niż w systemie AZP oznaczenia stanowisk. W chwili obecnej są one dostosowywane do systemu AZP. Oznaczać to może w przyszłości zmianę numeru stanowiska w miejscowości.
2. Na obszarze pól 39-40 przeprowadzono serię odwiertów. Dokumentacja z sondażu będzie dołączona do opracowania

ODZ		KARTA EWIDENCJI STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO										A	T	W	P	L
1 LOKALIZACJA		2 POŁOŻENIE														
M. ŻORY		STREFA NADMORSKA (NADZALĘWOWA)										Pobranie z uwagi na stopień i rodzaj ekspozycji				
GM. Żory		TEREN NIEEKSPONOWANY										ekspozycja b. duża > 15 m				
WOJ. ŚLĄSKIE		TEREN EKSPONOWANY										ekspozycja duża 8-15 m				
NR OBSZARU 103-43		DUŻE DOLINY										ekspozycja umiarkowana 4-8 m X				
nr stanowiska w miejscowości		MAŁE DOLINY										ekspozycja mała 2-4 m				
nr stanowiska na obszarze		STREFA POZA DOLINAMI										ekspozycja b. mała < 2 m				
współrzędne		wysokość										Pobranie z uwagi na stopień i rodzaj ekspozycji				
nr inwentarza		wysokość										0-1% 1-3% 4-7% 8-15% >15%				
3 DOSTĘPNOŚĆ TEREN		4 KLASYFIKACJA CHRONOLOGICZNO-KULTUROWA ZNALEZISK										5 GLEBA				
niezaładowany/ze zab/zabud		NR funkcja obiektu kultura										piaszczysta X				
las / sad / park		I ślad osadniczy										gliniasta				
pole orne / łąka												torfowo-bagienna				
teren rekreacyjny												kamienistość				
teren przysiółkowy												mała średnia duża				
określenie bliźsze												określenie specjalistyczne				
6 CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ST.		7 ZAGROŻENIE		8 WNIOSKI KONSERWATORSKIE		9 KARTĘ WYKONAŁI		10 WERYFIKACJA KONSERWATORSKA								
obrotowa sytuacja		istotne / nie istotne		ocena wartości		data		materiały znajdujące się w:								
bez przeszkód		X		mała średnia duża		Mirosław Furmanek - 04.2000r.		podpis KZA								
pole orne / łąka		X		X		Sławomir Kulpa		znak ODZ								
teren rekreacyjny		X		X		Wojciech Błasiak		informacje o dalszych losach stanowiska								
teren przysiółkowy		X		X		Mirosław Furmanek										
określenie bliźsze		rozwój przemysłu, budowa autostrady A1		ocena wartości		Mirosław Furmanek										
1 m 0-5ha 1-5ha 5-15ha >15ha		X		X		Mirosław Furmanek										
głębokość występowania złożeń		mała średnia duża		X		Mirosław Furmanek										
X		X		X		Mirosław Furmanek										

Szkieł				Dane dodatkowe	
nazwa Świerklany Górne				godło 531.343	
współ x 21191				współ y 84487	
					
Informacje o losach stanowiska				PRZEWODNICZĄCY RADY mgr Piotr Kosiński	

**Uwaga P.T. Prenumeratorzy
Dziennika Urzędowego Województwa Śląskiego**

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach
informuje, że przyjmowane są zgłoszenia na prenumeratę
Dziennika Urzędowego Województwa Śląskiego.

Zgłoszenia proszę kierować na adres:
Zakład Obsługi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
Katowice, ul. Jagiellońska 25.

Wszelkich informacji o prenumeracie udziela Zespół ds. Poligrafii Zakładu Obsługi
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, ul. Jagiellońska 25
pok. 20, tel. 20-77-720 w godzinach od 8⁰⁰ - 15⁰⁰

Egzemplarze bieżące oraz z lat ubiegłych można nabywać w Zespole ds. Poligrafii
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego pok. 20, Katowice, ul. Jagiellońska 25.

**Informacje
o Dziennikach Urzędowych
Województwa Śląskiego
znajdują się na stronie Internetowej
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Katowicach**

www.katowice.uw.gov.pl

Wydawca: Wojewoda Śląski

Redakcja: Wydział Nadzoru Prawnego i Właścicielskiego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
Katowice, ul. Jagiellońska 25, tel. 207-74-95, e-mail: rdu@katowice.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Poligrafia Zakładu Obsługi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach,
tel. 207-77-20, e-mail: zo_poligrafia@katowice.uw.gov.pl

Tłoczono z polecenia Wojewody Śląskiego w Poligrafii Zakładu Obsługi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.
